

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCVI., št. 10
oktober – vinotok

Lovca je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Schwarz Print, d. o. o.,
v Ljubljani
Poštšina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köves

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 9,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: L. Skvarča – Diana

IZ VSEBINE:

B. Lončner:	S skupnimi močmi do še boljšega znanja	492
IZ DNEVNEGA TISKA		494
J. Maurer Wernig:	Programi spremljanja in izkoreninjenja bolezni pri divjih živalih v letu 2013	494
M. Hafner:	Glasilo Lovca in širjenje strokovnega znanja o prostoživečih živalskih vrstah	495
A. Beer, A. Köves:	Odvzem divjadi na območju ZLD Prekmurje v zadnjih šestdesetih letih	500
J. Weber:	Lovska etika v okvirih krščanstva	504
B. Vasa:	Kritični pogled na zdajšnje prakso usposabljanja in izobraževanja slovenskih lovcev	506
PO LOVSKEM SVETU		510
I. Tavčar:	44. letna skupščina Mednarodne zveze za sokolarstvo – IAF	510
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	513
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		514
I. Grbec:	Podrli smo ognjišče in odšli ¹	514
LOVSKA ORGANIZACIJA		516
S. F. Kropce:	Lovsko izobraževanje in predavatelji	516
M. Velkovrh:	Starešinam in tajnikom lovskih družin	517
M. Gselman:	Poljčanski lovci gostili UO LZ Maribor	517
T. Beci:	Prireditev na Bogenšperku ob podelitvi lovskih spričeval 2013	518
Z. Mastnak:	Novim lovcem na Celjskem izročili spričevala	519
D. Lepšina:	Tokrat jih je bilo nekoliko manj	519
M. Velkovrh:	Novi lovci v ZLD Ljubljana	520
B. Birsar:	Generacija 2012 pri ZLD Gorica uspešno opravila lovski izpit	521
F. Rotar:	Kmetje in občani podpirajo LD Puščava	521
L. Steinbacher:	Streljali za medalje in pokale	522
F. Rotar:	Jubilejna koroška lovška kultura	523
K. Valtl:	Hvala vam, lovci!	524
M. Kralj:	Koroški strelski veterani v Žančanih	525
LZS:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	526
MLADI IN LOVSTVO		527
Z. Domej:	Z lovci smo šli v gozd	527
P. Lotrič Ogrin:	Lovski dan za osnovnošolce	527
T. Spindler Kemperl,		
T. Dobrin Kemperl:	Kako sva doživeli lovski tabor*	528
JUBILANTI		529
LOVSKI OPRTNIK		530
O. Knez:	Prvi uplenjen volk v senožeškem lovišču	530
F. E.:	Dopolnitev podatkov z dvajsetega poletnega veleslaloma	530
E. D. Bohinc:	Vidra v Občini Vodice nad Ljubljano	530
A. Peršak:	Drugo srečanje lovskih praporščakov Mežiške doline	530
L. Kramberger:	Lov na mlakarice na jezeru Komarnik	531
J. Weber:	O mojstrstvu vabljenja jelena v roku	531
B. Krže:	Odpravljanje posledic suše	532
F. Černigoj:	Lovska košnja ob vznožju visokega Čavna	532
S. Batagelj:	Povečati številčnost male divjadi v LD Čaven in širše	533
B. Leskovic:	Izbrane so fotografije za veliki stenski koledar LZS – 2014	535
V. Rutar:	Boj za orožne liste, lovsko orožje in naboje	536
F. Ekar:	Maja Haderlap: Angel pozabe (Engel des Vegessens)	539
V SPOMIN		540
LOVSKA KINOLOGIJA		541
J. Šumak:	Tečaj šolanja lovskih psov VP-1 in VP-2 v LKD Celje	541
I. Rožman:	Srečanje lovskih kinologov ZLD Prlekije	542
J. Velikonja:	Jože Rus: Nemški prepeličar v Sloveniji	543
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	543

SLIKA NA NASLOVNICI:
Zajec – *Lepus europaeus*
Foto: J. Pap

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst
rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka
(*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS,
št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

S skupnimi močmi do še boljšega znanja

»Ne preživijo najmočnejše niti najbolj inteligentne, temveč najbolj prilagodljive živalske vrste.«

Charles Darwin (1809–1882), eden največjih naravoslovcev

V literaturi najdemo veliko različnih določb, kaj je znanje. Tako lahko najdemo, da je to informacija, ki je miselno povezana, koristna in veljavna, da je znanje aktivna informacija ali spoznanje, ki si ga lahko pridobimo z izkušnjami ... Določba znanja se spreminja skozi čas, spremembe v pojmovanju le-tega pa so posledica sprememb v družbi in odnosa med znanostjo in družbo.

Znanje je povsod vrednota. Tudi v lovstvu. Pomembno pa je, da si najprej odgovorimo na vprašanje, katero znanje dandanes potrebujemo v lovstvu, da bo kos zahtevni nalogi uresničevanju zakonskih zahtev in ohranjanja ugleda LZS. Pri tem je treba imeti tudi zadostno mero osebne intuicije, da dojamemo vso notranjo aktivnost in naravo članstva, ki zrcali svojo podobo v javnosti.

Poti do večje prepoznavnosti LZS je več, vendar vsaka vodi prek pragmatičnega pristopa, ki se mora odražati z merljivim rezultatom. Še tako dobri teoretični članki, odlična in strokovna predavanja, pobude, ideje ..., bodo brez učinka in merljivega rezultata v praksi ostali le prazna črka na papirju. Odgovornost za to nosimo vsi člani, v prvi vrsti pa strokovne službe LZS, ki morajo biti usmerjevalke strokovnosti in povezovanja. Vsi organi in komisije LZS so lahko velika strokovna in pragmatična podpora le, če delujejo aktivno, strokovno in povezovalno. Menim, da je treba na tem področju napraviti kar nekaj organizacijskih sprememb, ki bodo zagotavljale kakovosten pretok informacij in znanja ter tako poudarile večjo aktivnost vodstva LZS. Le-to mora poskrbeti, da bodo lovske družine, območne lovske zveze in območna združenja upravljavcev lovišč še bolj delovala. Še nobena ladja ni varno prispela do cilja, če je odpovedala kapitanova budnost.

Delček na poti do cilja je tudi izobraževanje lovskih pripravnikov. Navodila za izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita ter vodenje evidenc opredeljujejo, da se praktično usposabljanje opravi v okviru LD, na katerem se skladno s 6. členom opravi tudi usposabljanje in preverjanje znanja iz prve pomoči in ravnanja z lovskim orožjem. Za usposabljanje poskrbi predavateljski aktiv, imenovan v skladu s Pravilnikom o pogojih za opravljanje lovskega izpita. Opredeljena je tudi oblika dokazila o opravljenem lovskem izpitu.

V teoretičnem delu lovskega izpita mora kandidat, skladno s 14. členom, opraviti preverjanje znanja po posameznih predmetih in opravi izpit iz biologije divjadi, zakonodaje in upravljanja z divjadjo pred tričlansko izpitno komisijo.

Navodila ... imajo tri priloge: Katalog znanja in veščin za lovskega pripravnika z vsebinami in poudarki, Program za usposabljanje z lovskim orožjem z vsebinami in številom ur in Program teoretičnega usposabljanja s temami in številom ur, kar kaže na neenoten pristop in terminsko neusklajenost.

Nikjer pa niso določeni cilji in ni opredeljeno najmanjše potrebno znanje, torej tisto, ki ga mora kandidat nujno vedeti, znati, pojasniti, razumeti, razložiti ..., da lahko opravi izpit.

Tako je predavatelju dopuščena popolna svoboda podajanja snovi in zahtev pri preverjanju znanja. Vendar tako tudi ni in ne more biti enotnega pristopa do zahtev pri preverjanju in ocenjevanju znanja v slovenskem lovskem izobraževanju. Kljub temu sem prepričan, da večina predavateljev svoje delo opravlja odgovorno in profesionalno.

Z namenom, da bi poenotili cilje in najmanjše potrebno znanje pri praktičnem in teoretičnem usposabljanju, smo se odločili za določitev ciljev, ki jih morajo kandidati obvezno doseči. Če bi želeli to pripraviti pregledno, bi morali najprej spremeniti Navodila ..., kar pa bi zadevo časovno zelo zavleklo. Tako smo pripravili Katalog znanja za lovske pripravnike, ki vključuje tri področja, kar je skladno s 14. členom zdajšnjih Navodil za izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita ter vodenje evidenc. Vsa tri področja so razdeljena na predmete, le-ti pa na vsebine.

Pri vsaki vsebini so zapisani cilji, ki so namenjeni predavatelju in pripravniku. Predavatelju predmeta so vodilo pri njegovem poučevanju lovskih pripravnikov. Lovski pripravniki si želijo pridobiti znanje, ki izhaja iz predstavljenih ciljev.

Zapisano je tudi najmanjše potrebno znanje. Z njim zajamemo tisto »najmanj«, kar mora kandidat obvezno znati, da lahko opravi izpit.

Predmeti z vsebinami so:

Praktično usposabljanje – skupno 150 ur, število vsebin, pet (Prva pomoč, Lovsko orožje, Organiziranost in delovanje, Aktivnosti v lovišču in LD, Ukrepi v okolju divjadi in lovski objekti)

Lov – skupno 11 ur, število vsebin, štiri (Zgodovina lova, Lovska kultura – Etični kodeks slovenskih lovcev – Lovski običaji – Odnosi z javnostmi, Oblike in načini lova ter varnost na lovu, Ravnanje z uplenjeno divjadjo in lovske trofeje)

Živaloslovje in ekologija – skupno 47 ur, število vsebin, sedem (Ekologija divjadi, Varstvena biologija, Načrtovanje trajnostne rabe divjadi, Biotehnična dela, Biologija divjadi, Bolezni divjadi, Kinologija)

Lovska zakonodaja – skupno tri ure, število vsebin, tri (Zakon o divjadi in lovstvu, Zakon o orožju, Drugi zakoni pomembni za lovstvo)

Zaključen je prvi predmet Praktično usposabljanje v LD, in sicer prav z namenom, da bodo mentorji in vodstva LD lažje pripravili programe za lovske pripravnike. Gradivo je objavljeno na spletni strani LZS, kamor dostopate z geslom (zavihek: Za člane – Gradivo za izobraževanje – Pregled vseh gradiv – Praktični del lovskega izpita). Dodano je tudi več drugih gradiv (pridobljenih od strokovnih služb LZS), ki so lahko v pomoč mentorjem in vodstvom družin pri kakovostni pripravi programa za praktično delo s pripravniki in pri postavljanju zahtev do osvojenega znanja.

Zavedamo se, da kakovostno in praktično uporabno gradivo

lahko napravimo le tako, da upoštevamo tudi pripombe mentorjev, predavateljev in drugih, ki imajo pri delu s pripravniki že veliko izkušenj. Zato vabim vse, da si gradivo za predmet Praktično usposabljanje v LD ogledajo in nam pripombe pošljejo na naslov: branko.loncner@gmail.com. Pripombe oziroma cilji naj bodo konkretni, že preizkušeni v praksi, torej takšni, da jih lahko vnesemo v gradivo ali ustrezno popravimo že zapisane cilje. Vse pravične diskusije (menim, bolje bi bilo, moje mnenje je ...) ohranite zase. Rok za oddajo pripomb je 30. 9. 2013.

Za zaključek:

Statistika v aplikaciji Lisjak kaže, da so območne LZ/ZLD in LZS v letu 2012 opravile 135 različnih izobraževanj (vključno z vsemi lovskimi izpiti), ki se jih je udeležilo 4.713 kandidatov oziroma 22,5 % vsega članstva. To lahko pomeni, da se na leto izobražuje samo četrtina članov, tri četrtine pa svoje izobraževanje konča z lovskim izpitom.

Nujno je, da stalno dopolnjevanje znanja, kot vrednoto, vključimo v vsako LD. Samo dobra in uporabna strokovna literatura, zapisani cilji, odlični predavatelji in pripravniki ne bodo prinesli sprememb v LZS. Odgovornost na izvedbenem nivoju morajo nositi vodstva lovskih družin, pri postavljanju usklajenih zahtev pa strokovne službe LZS ob sodelovanju komisij. Ozaveštevati se moramo, da se je treba neprestano (vseživljenjsko) izobraževati, dokazovati in nadgrajevati pridobljeno znanje. Še tako dober doktor znanosti ne bo uspešen pri svojem delu, če bo ostal samo pri znanju, ki si ga je pridobil do doktorata.

Vodstva LD morajo imeti samo malo dobre volje, določiti ustreznega referenta za izobraževanje, načrtovati vsebine izo-

braževanja in izvajalce v letnem načrtu in o rezultatu poročati na občnem zboru LD. Predlagam, da se uredi tudi spletna stran oziroma aplikacija za vnos evidenčnih podatkov izobraževanj v LD (število članov, število ur, vsebine izobraževanj), kar bi bil lahko pomemben statistični podatek za pridobivanje ugleda LZS.

Vsaka LD ima dovolj strokovnih članov – teoretikov in praktikov –, ki lahko prevzamejo tako interno izobraževanje. Mogoče je tudi sodelovanje (povezava) s sosednjimi LD ali območnimi LZ. Izobraževanje lahko opravimo po območjih in jih sočasno izkoristimo za družabna srečanja. Vsebine izobraževanja in število ur (naj jih bo vsaj toliko, kot traja delovna akcija) so lahko zelo različne – od bolj teoretičnih (zakonodaja, bolezni, kinologija, ocenjevanje škode od divjadi in na njej, biologija divjadi, načrtovanje, mediacija ...) do praktičnih (ocenjevanje trofej in starosti uplenjene divjadi, pravilno spravilo divjadi, delo s psom v lovišču, izdelava krmišča, prikaz filmov in diapozitivov ...). Vsakega predavatelja naj se ovrednoti vsaj toliko, kot so ovrednotena preostala praktična dela v lovišču.

Vrednote LD ne morejo in ne smejo ostati samo sedanje vsebine, zapisane v letnih načrtih LD. Država z Zakonom o divjadi in lovstvu od nas zahteva smotrno upravljanje z divjadjo, ki obsega načrtovanje, ohranjanje, trajnostno upravljanje in spremljanje stanj divjadi in zavarovanih vrst ter način njihovega izvajanja. Znanje za razumevanje celostnega upravljanja z divjadjo je edina strokovna pot; tudi do ugleda članstva in LZS.

Napisano predajam lovskim družinam z namenom še boljšega kritičnega povezovanja z vodstvom LZS. Bodimo prilagodljivi!

Branko Loncner,
predsednik Komisije LZS za izobraževanje

Foto: M. Migos

JEŽ JE ZAVAROVANA VRSTA

Dnevnik, 14. 8. (x lp) – Krški in brežiški policisti so prijeli lovce, ki so ježe iskali s pomočjo psa. Ker je jež zavarovana vrsta, lovce čaka kazenska ovadba. Zasegli so jim štiri ježe in jih izpustili nazaj v naravo. »Osumljene, ki so na podlagi zbranih podatkov ježe nameravali pokončati, bodo ovadili zaradi kaznivega dejanja nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami,« so pojasnili na novomeški policijski upravi. V Sloveniji namreč ježe varuje uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah, ki določa, da je prepovedano zavestno poškodovati, zastrupiti, usmrčiti, odvzeti iz narave, loviti, ujeti ali vznemirjati živalske vrste iz poglavja uredbe, torej tudi ježe.

KAKO SO NAŠI DEDJE LOVILI GAMSE?

Hopla, 16. 8. (Robert Marin) – »Lov na gamse je bil pravi lov naših planinskih pradedov in nošnja gamsove dlake ali gamsovega čopa ni morda kaka od tujcev prevzeta navada,« so menili že naši pradedje. Že takrat so gamse streljali s kroglo. Ker je bil tak strel na večjo razdaljo precej nezanesljiv, da bi dobro zadel, je moral biti lovec spreten v zalezovanju divje živali na primerno kratko razdaljo. Z izboljšanjem pušk, posebno okrog leta 1870, sta se znatno spremenila način lova in splošna lovska miselnost. Poleg sprememb pušk je na lovstvo vplivala tudi splošna sprememba družbenega reda. Love prevzamejo deloma meščanski krogi.

SVET OB REKI JE PRAVA DIVJINA

Nedeljski, 21. 8. (Rok Mihovec) – Na ravnini Ljubljanskega barja je promet s turističnimi ladjicami po Ljubljani še kako razvit. Lahko se popeljemo po samem mestu, pa še vse tja ven iz Ljubljane do Podpeči. Čisto druga zgodba pa je na Ljubljani pod mestom. Nikjer nikogar in kar presenečeni smo, kako hitro zaplujemo v pravo pravcato divjino. Vendar se splača poizkusiti in tako vidimo Ljubljano, ki

je pravzaprav ne poznamo dovolj. Najbolje je začeti pri hidroelektrarni pri fužinskem gradu. Vkrčamo se in se zapeljemo pod mostom, ki je Plečnikova mojstrovina. Takoj na drugi strani se zdi, kot da je mesto ostalo nekje v daljavi. (V Nedeljskem, 21. 8. 2013, najdemo še več o zanimivostih Ljubljanskega barja in Ljubljani.)

VOLČJI TROP RAZMESARIL NA DESETINE OVAC IN KOZ

Slovenske novice, 22. in 27. 8. (Sebastijan Ozmeč) – Lovci in prebivalci, ki so se tiste dni od blizu srečevali z zvermi, torej medvedi in volkovi, s prstom kažejo na državo, češ da je kriva za takšno stanje. Odkar je zakonodajalec sprejel ukrep odprave mrhovišč, se lačne živali vse bolj bližajo človeškemu bivališču. Tako je bilo tudi v tisti noči, ko je krdele volkov prišlo povsem do vasi Viševke, tam med Cerkniškim jezerom in Babnim Poljem, ter poklalo ducat ovac. Še pred tem je obiskalo sosednje kraje, kjer so vsega skupaj napadli šestdeset ovc in enega žrebička.

»Gre za trop sedmih volkov, ki kolje zadnjih štirinajst dni oziroma tri tedne. Pred tem jih ni bilo. Zadnjič so enemu kmetu v Podgori poklali pet koz, nato so v bližini raztrgali 24 ovc,« pripoveduje 31-letni Primož Ravšelj. »Trop, ki se je verjetno priklatil s Snežnika, napada celo teleta,« piše Sebastijan Ozmeč.

MEDVED »MESARIL« NAD PLANINO SUHA V BOHINJU

Delo, Dnevnik, 23. in 24. 8. (M. HA., n. n.) – Oskrbnik črede pod Okroglico nad planino Suha je našel raztrgano telico, ki jo je ubil in delno pojedel medved. Andrej Avsenik, vodja blejske enote Zavoda za gozdove Slovenije, je pojasnil, da si je šel razmere ogledat na teren tudi njihov strokovni sodelavec. Najverjetneje gre za istega večjega medveda, ki je že lani trgal živino na bohinjskih planinah.

Zakaj so Bohinjci znova zagnali vik in krik zaradi verjetno kar 200 kilogramov težkega medveda? Poznavalci bohinjskih navad in

običajev vedo, za kaj gre. Začenja se gobarska sezona in kaj je hujšega kot »žabarji« vseh sort in barv, ki plenijo bohinjske gozdove, da je gob komaj za slabo gobjo juho? »Medved takole pride kar prav, kajne? Pa brez zamere!« so zapisali.

LJUBLJANSKI ZOO BOGATEJŠI ZA PAR SIBIRSKIH TIGROV

Nedelo, Dnevnik, 25. in 31. 8. (Pija Kapitanovič, Živa Rokavec, MA. J.) – Parček tigrov, samica Danuta in samec Amur, ki bosta kmalu dobila novi imeni, bosta v Ljubljanskem živalskem vrtu bivala v največji ogradi za tigre v Evropi, ki so jo odprli 31. avgusta letos, obiskovalci pa ju bodo lahko vsak dan spremljali. Parček je v Ljubljanski ZOO pripotoval iz Nemčije. Obema bodo v Ljubljanskem živalskem vrtu izbrali novi imeni. Danuta je pravo nasprotje Amurja: je krotka in mirna, zaradi poškodbe v zgodnji mladosti je navajena stikov z ljudmi, ki so zanjo skrbeli. Kot pravijo v Ljubljanskem ZOO, je vidno, da zelo pogreša nekdanjega skrbnika. Amur, ki so ga od mame ločili že pred dopolnjenim letom starosti, pa je živel precej svobodnjaško, izključno v zunanji ogradi, kjer ni imel stikov z

ljudmi. Med transportom so ga morali zato uspavati, medtem ko je Danuta v boks za prevoz odšla sama in brez pomirjeval.

VOLKULJA JASNA NOSI MODRO OV RATNICO

Delo, 28. 8. (Dragica Jaksetič) – V okviru projekta Slowolf so sredi avgusta odlovili še sedmega volka in mu nadeli telemetrično ovratnico. Sedmi »slovenski« volk oziroma volkulja z ovratnico je stara štiri ali pet let in je vodilna samica goteniškega tropa, mati mladičev, opaženih prejšnji mesec na območju gibanja tropa. Slowolfovci upajo, da Jasnine modre ovratnice tokrat noben lovec ne bo prezrl in da bo delovala do takrat, ko se bo v njej sprožil avtomatski mehanizem, ki omogoči, da ovratnica odpade samodejno. To pa se bo, če bo Jasna imela večjo srečo kot njenih šest predhodnikov in predhodnic, zgodilo čez eno leto. Ne smemo pozabiti, da je bilo kar nekaj volkov (Brin, Vojko, Tonka in Tia) žrtev prometnih nesreč ali celo krivolova, le Slavcu je uspelo preživeti. Še več: Slavcu ima to poletje že dva potomca z volkuljo Julijo, ki izvira iz apeninske populacije volkov. V Sloveniji živi približno štirideset odraslih volkov, lahko se jim pridruži tudi kateri iz Gorskega kotarja.

Programi spremljanja in izkoreninjenja bolezni pri divjih živalih v letu 2013

Preiskave na steklino – drugo četrtletje

V drugem četrtletju je bilo na preiskavo za steklino poslanih 118 živali z območja 72 občin v Republiki Sloveniji.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena pri nobeni živali.

Preiskave na KPK v populaciji divjih prašičev – drugo četrtletje 2012

V drugem četrtletju letos je bilo z območja dvaindvajsetih lovskih družin in štirih lovišč s posebnim namenom poslanih v preiskavo glede klasične prašičje kuge (KPK) 83 vzorcev krvi divjih prašičev.

Rezultati vseh preiskav so bili negativni.

Na prisotnost KPK so bili preiskani tudi organi dveh povoženih oziroma najdenih poginulih divjih prašičev. *Rezultati preiskav so bili negativni.*

Jedrta Maurer Wernig, dr. vet. med.

*Sektor za zdravje in dobrobit živali
Uprava Republike Slovenije za varno hrano,
veterinarstvo in varstvo rastlin*

Glasiło Lovec in širjenje strokovnega znanja o prostoživečih živalskih vrstah

Lovski zvezi Slovenije je bil podeljen status društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Pogoji za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, so določeni v drugem odstavku 30. člena Zakona o društvih (Ur. l. RS, št. 61/06 in 58/09) in v 5. točki drugega odstavka 137. člena Zakona o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04). Po določilih Zakona o ohranjanju narave mora društvo s svojim delovanjem pomembno prispevati k ohranjanju narave, med drugim tudi tako, da opravlja promocijo ohranjanja in varstva narave ali širi strokovno znanje na tem področju z izobraževanjem in ustrezno vzgojo. Lovec, glasiło Lovske zveze Slovenije, je s svojo visoko naklado pomemben medij širjenja strokovnega znanja o prostoživečih divjih živalih in njihovem življenjskem okolju med člani in tudi v širši javnosti. Poznavanje prostoživečih živali in njihovih potreb do življenjskega okolja, dejavnosti, ki ogrožajo divje živali in njihovo okolje, ter ukrepov, ki preprečujejo ali zmanjšujejo negativne vplive dejavnosti na živali in njihovo okolje, pa je pogoj aktivnega varstva živali in njihovih habitatov oziroma varstva narave kot take.

V prispevku smo analizirali število strokovnih prispevkov (članikov), ki so bili objavljeni v glasilu LZS - LOVEC v celotnem obdobju njegovega izhajanja, to je od leta 1910 do 2012 in so obravnavali prostoživeče divje živali. Pri analizi smo upoštevali strokovne prispevke, ki so obravnavali področja biologije in ekologije prostoživečih divjih živali ter/ali upravljanja z njihovimi populacijami. Število prispevkov smo zbrali po živalskih vrstah ali njihovih skupinah. V celotnem obdobju izhajanja glasila, ki izhaja v obliki revije, smo zasledili tovrstne prispevke o več kot sto različnih živalskih vrstah, med katerimi so poleg vrst, ki so uvrščene med divjad, tudi številne ogrožene in/ali zavarovane vrste.

V analizi smo upoštevali prispevke o sesalcih in pticah, saj so bili prispevki o nižje razvitih živalskih vrstah v Lovcu redki. Skupno smo zasledili 2.257 prispevkov, od katerih jih je

1.498 (66 %) obravnavalo sesalce, 759 (34 %) pa ptice. Za celotno obdobje 112 let, med katerimi v dveh obdobjih (1. in 2. svetovna vojna) glasiło ni izhajalo, lahko izračunamo, da je bilo v vsakem letniku objavljenih v povprečju okrog 22 prispevkov ali ob izdanih enajstih zvezkih/številkih na leto okrog dva prispevka na zvezek. Dinamika števila prispevkov v celotnem proučevanem obdobju je razvidna iz **grafikona 1**. Ne glede na velika nihanja med posameznimi leti ali obdobji, se je na splošno z leti povečevalo število strokovnih prispevkov o prostoživečih divjih živalih. Medtem ko se število prispevkov o pticah ob velikih nihanjih med leti v glavnem ni pomembneje spreminjalo, pa je za sesalce (ob prav tako zaznavnih velikih razlikah med leti) značilen naraščajoč trend njihovega števila. V obdobju do leta 1940 je bilo število strokovnih prispevkov o pticah podobno številu prispevkov o

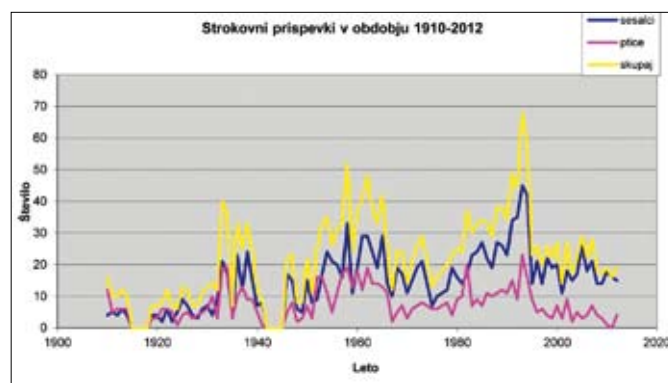
sesalcih. Rezultat najverjetneje odraža stanje v populacijah male in tudi velike divjadi v tistem času, saj je bila mala divjad v primerjavi z veliko znatno pogostejša, pa tudi večjemu zanimanju za ptice, saj je bilo lovnih tudi več ptičjih vrst. V naslednjih obdobjih se je število prispevkov o sesalcih začelo večati, medtem ko se pri pticah ni pomembneje spreminjalo, le v zadnjem desetletju se je nekoliko zmanjšalo. Povečevanje števila prispevkov o sesalcih lahko povezujemo z večanjem števila parkljaste divjadi in tudi z večanjem števila ter zanimanjem za velike zveri. V obdobju od leta 1945 do 1975 je bilo število prispevkov o sesalcih namreč že za okrog 50 % večje v primerjavi s številom prispevkov o pticah, v obdobju od leta 1975 do danes pa že dvakrat večje.

Sodoprsti kopitarji (parkljarji)

Med vsemi prispevki, ki so bili namenjeni sesalcem, je bilo 855 (57 %) prispevkov namenjenih parkljarjem. Med vsemi prispevki o prostoživečih divjih živalih (sesalci in ptice skupaj) pa je prispevkov o parkljarjih 38 %. V celotnem proučevanem obdobju je bilo med prispevki, ki so bili namenjeni parkljarjem, največ prispevkov namenjenih srnjadi (32 %), nato jelenjadi (19 %), podobno tudi gamsu (19 %), divjemu prašiču (17 %), sledijo pa prispevki o muflonu (3 %), kozorogu (3 %) in damjaku (1 %), nekaj prispevkov (6 %) je bilo namenjenih parkljarjem kot skupini. Dinamika števila prispevkov, ki so bili namenjeni parkljarjem, je razvidna iz **grafikona 2**. Število strokovnih prispevkov o parkljarjih se je naglo večalo do okrog leta 1960; takšno število se je ohranilo nekje do leta 1995, nato se je rahlo zmanjšalo.

Ob tem opazimo precejšnje razlike v dinamiki števila prispevkov med parkljarji posameznih vrst, razlike pa so večinoma pogojene z razlikami v njihovi prisotnosti in številčnosti. Prispevki o srnjadi so se začeli pojavljati že ob začetku

Grafikon 1: Število strokovnih prispevkov o prostoživečih divjih živalih, objavljenih v glasilu Lovec v obdobju od leta 1910 do leta 2012

Grafikon 2: Število strokovnih prispevkov o parkljarjih, objavljenih v glasilu Lovec v obdobju od leta 1910 do leta 2012

izhajanja glasila, med posameznimi obdobji se je njihovo število le rahlo spreminjalo. Še največ prispevkov je bilo značilnih za obdobje od leta 1930 do 1970, v zadnjih desetletjih pa se je nekoliko zmanjšalo. Število prispevkov o gamsu se je od leta 1920 postopoma večalo do leta 1970, nato se je do zdajšnjih let prav tako

postopno manjšalo. V prvih desetletjih izhajanja glasila sta bili obe vrsti praktično edini vrsti prostoživečih parkljarjev, ki sta bili s stališča upravljanja pomembni v prostoru zdajšnje Slovenije. Strokovni prispevki o jelenjadi so bili do petdesetih let prejšnjega stoletja še dokaj redki, nato se je njihovo število naglo povečalo in doseglo vrh

v osemdesetih in devetdesetih letih, nato se je nekoliko zmanjšalo. Povečevanje števila prispevkov od petdesetih let prejšnjega stoletja naprej je očitno tesno povezano z večanjem številčnosti in prostorskim širjenjem jelenjadi. Začetek pojavljanja prispevkov o muflonu in damjaku je tesno povezan z naselitvami obeh vrst in njunim pogostejšim pojavljanjem v prostoru Slovenije. Prvi prispevki o muflonu so se začeli pojavljati v štiridesetih in petdesetih letih, nato se je njihovo število nekoliko povečalo in se do danes med posameznimi obdobji ni pomembneje spreminjalo. Prispevki o damjaku so najbolj redki, pojavljati so se začeli v petdesetih letih in nato ponovno v sedemdesetih, v zadnjih desetletjih pa so spet zelo redki. Kozorog je bil obravnavan enakomerneje, v vsakem desetletju je bil objavljen po kakšen prispevek, nekoliko pogostejši so od leta 1980 naprej. Popolnoma drugačno pa je stanje pri divjem prašiču. Prvi strokovni prispevki so se pojavili okrog leta 1920, nato je opazno neprestano večanje njihovega števila vse do zadnjih let. Dinamika števila prispevkov o divjem prašiču je očitno tesno povezana z njegovim pogostejšim pojavljanjem zaradi večanja številčnosti pa tudi zaradi širjenja areala na prostoru Slovenije.

Zveri

Vsem zverem skupaj je bilo namenjenih 33 % prispevkov med sesalci oziroma 22 % vseh prispevkov. V celotnem proučevanem obdobju je bilo med vsemi prispevki o zvereh malim (srednjim) zverem namenjenih 39 % prispevkov, velikim pa 61 %. Največ prispevkov je bilo namenjenih medvedu (28 %), sledijo lisica (19 %), ris (15 %), volk (14 %), kuni zlatica in belica (7 %), jazbec (4 %), vidra (4 %), šakal (2 %), divja mačka (2 %), hermelin in podlasica (1 %), nekaj prispevkov je bilo namenjenih tudi dihurju, rakunastemu psu in rakunu, zverem skupaj (ali posameznim skupinam) pa je bilo namenjenih okoli 4 % prispevkov. Dinamika števila prispevkov, ki so bili namenjeni zverem, je od leta 1910 naprej predstavljena v **grafikonu 3**. Število prispevkov o malih zvereh se je zlagoma večalo od leta 1910 naprej pa do leta 1980, v zadnjih treh desetletjih se je zmanjšalo. Opisan trend je verjetno povezan tudi s priljubljenostjo glede lova, predvsem lisice in kune zlatice ter belice in nekdanjo vrednostjo njihovega zimskega kožuha. Število prispevkov o velikih zvereh se je do leta 1980 večalo podobno kot število prispevkov o malih zvereh, v zadnjih tridesetih letih pa je povečanje izrazitejše. Izrazitejše spremembe v številu prispevkov o velikih zvereh v zadnjih treh desetletjih so najverjetneje povezane s povečevanjem zanimanja lovstva, raziskovalnih institucij in tudi širše javnosti do različnih vrst oziroma skupin; tudi v pove-

Foto: M. Migas

zavi z vplivom teh vrst na njihovo okolje (lovno zanimive vrste divjadi, reja drobnice, drugi konflikti s prebivalci).

Mala poljska divjad (poljski zajec, fazan, jerebica, prepelica, kotorna)

Delež strokovnih prispevkov o poljskem zajcu je med vsemi strokovnimi prispevki o sesalcih znašal 6 %, delež strokovnih prispevkov o fazanu, jerebici, prepelici in kotorni skupaj pa med strokovnimi prispevki o pticah 26 %. Med vsemi prispevki skupaj je delež prispevkov o mali poljski divjadi torej znašal 13 %. Dinamika števila prispevkov o mali poljski divjadi je razvidna iz **grafikona 4**. Število strokovnih prispevkov je bilo relativno majhno do okrog leta 1950,

Grafikon 4: Število strokovnih prispevkov o mali poljski divjadi, objavljenih v glasilu Lovec v obdobju od leta 1910 do leta 2012

nato se je zelo povečalo do okrog leta 1970. Za to obdobje je bila značilna še dokaj dobra številčnost male divjadi, ki je bila lovno zanimiva, lovstvo pa je pri gospodarjenju s populacijami večine vrst dosegalo dobre rezultate. Do okrog leta 1980 se je naglo zmanjševalo število prispevkov, pozneje, do leta 2000, pa se ponovno povečalo. V navedenem obdobju je bilo značilno poslabšanje življenjskega prostora male divjadi (melioracije, intenzivno kmetijstvo, uporaba kemičnih sredstev za zaščito rastlin, krčenje ostankov naravne vegetacije) in posledično zmanjševanje številčnosti male divjadi posameznih vrst, obenem pa povečanje prizadevanj za ohranjanje in povečevanje njihove številčnosti v povezavi z varovanjem in vzdrževanjem njihovega življenjskega oko-

lja. V zadnjem desetletju se je število strokovnih prispevkov o mali poljski divjadi ponovno zmanjšalo. Število prispevkov o mali divjadi je tudi tesno povezano z avtorji. Številne kakovostne prispevke o mali divjadi in njenem okolju je napisal **Lojze Černe**, tako da je njihovo veliko število, še posebno v obdobju med letoma 1980 in 2000, povezano tudi s prizadevanji tega avtorja in nekdanjega strokovnega delavca LZS. Med malo poljsko divjadjo je bilo največ strokovnih prispevkov namenjenih fazanu (30 %), podobno tudi poljskemu zajcu (30 %), nato poljski jerebici (20 %), najmanj pa kotorni (3 %) in prepelici (2 %), medtem ko je bilo mali divjadi skupaj (večinoma mali poljski divjadi) namenjenih 15 % vseh prispevkov. Dinamika prispevkov skozi

Grafikon 3: Število strokovnih prispevkov o zvereh, objavljenih v glasilu Lovec v obdobju od leta 1910 do leta 2012

celotno proučevano obdobje je pri posameznih vrstah (fazan, jerebica, poljski zajec) podobna kot pri mali divjadi kot skupini, razen pri kotorni in prepelici, kjer so se prispevi pojavljali le občasno.

Drugi sesalci

Prispevke o drugih sesalcih, ki jih nismo uvrstili med prispevke o parkljarjih ali zvereh, predstavljamo posebej. To so predvsem prispevki o biologiji bobra, ježa, divjega kunca, nutrije, pižmovke, polhov, alpskega svizca, veverice, planinskega zajca. Število prispevkov po posameznih vrstah je majhno, skupno pa med vsemi prispevki o sesalcih predstavljajo 4 %. Med njimi je največ prispevkov namenjenih bobru, pižmovki in svizcu (vsakemu po 17 %), sledijo pa divji kunec (14 %), polhi (11 %), planinski zajec (9 %), nutrija in veverica (6 %) in jež (3 %). Trend števila prispevkov o navedenih vrstah je naraščajoč. V zadnjih desetletjih je bilo o teh živalskih vrstah napisanih precej več prispevkov kot v preteklosti, v povprečju pa je bil v zadnjih desetletjih objavljen po en prispevek na leto.

Gozdne kure

Med pticami je bilo gozdnim kuram namenjenih 30 % strokovnih prispevkov, med vsemi prispevki skupaj (sesalci in ptice skupaj) pa 10 %. Največ

razvidna iz **grafikona 5**. Kljub velikim nihanjem med posameznimi leti se generalni trend števila prispevkov do leta 1980 ni pomembneje spreminjal, v zadnjih desetletjih pa se je število znatno zmanjšalo. Precejšnje so razlike med posameznimi vrstami. Število prispevkov o gozdnem jerebu se do leta 1940 ni pomembneje spreminjalo, nato je opazen trend neprestanega zmanjševanja vse do zadnjih let. Zmanjševanje števila prispevkov bi lahko povezovali z zmanjševanjem števila jerebov v naravi. Podobna dinamika števila prispevkov je značilna

sedemdesetih let in celo osemdesetih let prejšnjega stoletja, nato pa se je naglo zmanjšalo do zadnjih let. Ohranjanje visoke ravni številčnosti prispevkov o divjem petelinu tudi v osemdesetih letih, ko je bilo že marsikje v Sloveniji opazno zmanjševanje njegove številčnosti, je povezano tudi z raziskavami njegovega življenjskega okolja.

Ptice drugih vrst in skupin

Med pticami je bilo ujedam namenjenih 10 % prispevkov, sovam pa 3 %. Med vsemi

pa je bilo skupaj namenjenih preostalih 22 % prispevkov. Prispevki so bili dokaj enakomerno porazdeljeni med posameznimi obdobji, nekoliko več jih je bilo le v obdobju od leta 1980 do 2000.

Pticam pevkam in drugim vrstam ptic je bilo namenjenih 18 % prispevkov o pticah oziroma 6 % vseh prispevkov skupaj. Od tega je vranom pripadalo 27 % prispevkov, največ sivi vrani, 7 % golobom in grlicam, preostalo (66 %) pa pticam pevkam in drugim vrstam, ki jih nismo uvrstili v predhodne skupine. Generalni trend števila prispevkov se je

Foto: L. Skvarča - Diana

Grafikon 5: Število strokovnih prispevkov o gozdnih kurah, objavljenih v glasilu Lovec v obdobju od leta 1910 do leta 2012

jih je bilo namenjenih divjemu petelinu, in sicer 53 %, nato gozdnemu jerebu (25 %), ruševcu (20 %) in belki (2 %). Dinamika števila prispevkov od leta 1910 pa do danes je

za ruševca, le da se število ni pomembneje spreminjalo neke do leta 1960, nato se je nezadržno zmanjševalo. Število prispevkov o divjem petelinu se je neprestano večalo do

strokovnimi prispevki o sesalcih in pticah skupaj je bilo ujedam namenjenih 3 %, sovam pa okrog 1 % prispevkov. Prispevki o sovah so bili dokaj enakomerno porazdeljeni v proučevanem obdobju, podobno velja za prispevke o ujedah, nekoliko pogostejši so bili le v osemdesetih letih.

Pticam tekočih in stoječih voda ter mokrišč je bilo namenjenih skupno 13 % prispevkov o pticah oziroma 4 % vseh strokovnih prispevkov. Raci mlakarici in drugim racam je bilo namenjenih 48 % vseh prispevkov, sledijo prispevki o velikem kljunaču ali sloki (25 %), štorklji (5 %), velikemu številu drugih vrst

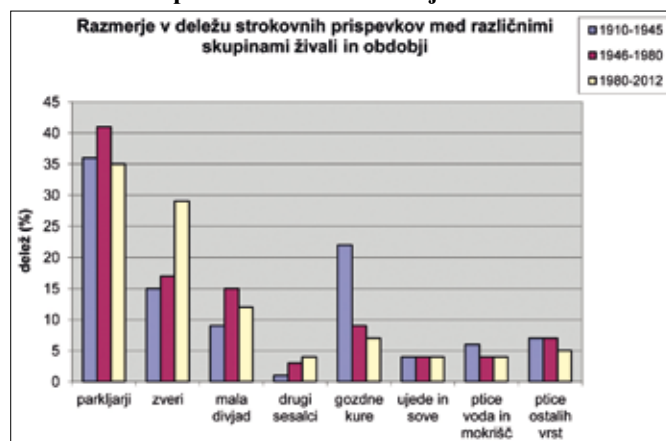
večal do leta 1980, pozneje pa je bilo prispevkov manj.

Razmerje v številu prispevkov različnih skupin živali med obdobji

V nadaljevanju smo zbrane podatke razdelili na tri obdobja. Prvo smo oblikovali od leta 1910 do konca druge svetovne vojne (1945). Drugo obdobje smo oblikovali od leta 1946 do 1980, tretje pa od leta 1981 do 2012. Kot je bilo pričakovati že iz navedenih podatkov, se deleži prispevkov posameznih skupin živalskih vrst med obdobji razlikujejo,

razlike pa so tudi statistično značilne. V obdobju od leta 1910 do 1945 so prevladovali prispevki o parkljarjih (36 %), sledili so prispevki o gozdnih kurah (22 %), zvereh (15 %), mali poljski divjadi 9 %, pticah pevkah in drugih vrstah ptic (7 %), pticah tekočih in stoječih voda ter mokrišč (6 %), ujedah in sovah (4 %) ter drugih sesalcih (1 %). V obdobju od leta 1946 do 1980 so prav tako prevladovali prispevki o parkljarjih, njihov delež se je povečal na 41 %. Rahlo se je povečal delež prispevkov o zvereh (17 %), bolj pa o mali poljski divjadi (15 %). Zelo se je zmanjšal delež prispevkov o gozdnih kurah (9 %), medtem ko so pri deležih drugih skupin spremembe manjše. Delež prispevkov o pticah pevkah in drugih vrstah ptic je obsegal 7 %, sledijo prispevki o ujedah in sovah (4 %), pticah tekočih in stoječih voda ter mokrišč (4 %) in drugih sesalcih (3 %). V obdobju od leta 1981 do

Grafikon 6: Razmerje v deležu strokovnih prispevkov med različnimi skupinami živali in obdobji

2012 se je delež prispevkov o parkljarjih zmanjšal in je bil podoben kot v prvem obdobju (35 %), zelo pa se je povečal delež o zvereh (29 %); med njimi so v primerjavi s prejšnjimi obdobji prevladovale velike zveri. Delež prispevkov o mali poljski divjadi se je nekoliko zmanjšal (12 %), podobno tudi o gozdnih kurah (7 %), pri drugih skupinah pa

so bile spremembe manjše. Sledijo torej prispevki o pticah pevkah in drugih vrstah ptic (5 %), drugih sesalcih (4 %), ujedah in sovah (4 %) ter pticah vodnega okolja (4 %) (grafikon 6).

Vsebina objavljenih prispevkov in njihovo število po živalskih vrstah oziroma skupinah sta se skozi zgo-

vino prilagajala stopnji razvoja stroke ter aktualni problematiki z določenimi vrstami in njihovim življenjskim okoljem. Medtem ko so v prvem obdobju prevladovali prispevki o biologiji živalskih vrst ter škodi zaradi male divjadi, zveri in ujed, je v drugem obdobju veliko prispevkov namenjenih gospodarjenju s populacijami ter odnosom med populacijami in njihovim življenjskem okoljem (vpliv populacij na življenjsko okolje, vpliv človekovih dejavnosti na populacije). Med rezultati strokovnih ugotovitev jih je kar nekaj povzetih iz tujine. Upravljanju s populacijami divjadi in njihovim življenjskim okoljem se v zadnjem obdobju pridružujejo domači rezultati strokovnih analiz in znanstvenih raziskav tudi s področja biologije in ekologije posameznih vrst in njihovih populacij.

Miran Hafner,
spec., univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@zgs.gov.si

VABILO

Zaradi zmanjševanja številčnosti vseh vrst male divjadi, spremenjenega dojemanja poslanstva lovstva v širši družbi in večanja izzivov in priložnosti, ki jih nudi večanje številčnosti in prostorske razširjenosti parkljaste divjadi, v zadnjih desetletjih mali divjadi namenimo premajhno pozornost. Zanimarjen pomen male divjadi v tradiciji slovenskega lovstva in v slovenski kulturi, velik ekološki pomen nekaterih vrst v kmetijski krajini in številni upravljavski izzivi, povezani z zagotavljanjem ugodnega stanja populacij, so nas spodbudili, da letošnje tradicionalno strokovno posvetovanje namenimo mali divjadi.

ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave d.o.o., bo v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije, Zavodom za gozdove Slovenije in Visoko šolo za varstvo okolja organiziral

5. SLOVENSKI POSVET Z MEDNARODNO UDELEŽBO O UPRAVLJANJU Z DIVJADJO: MALA DIVJAD.

Posvet bo v soboto, **23. 11. 2013**, v veliki dvorani **Visoke šole za varstvo okolja Velenje** (v neposredni bližini tradicionalne lokacije Hotela Paka) **z začetkom ob 9. uri.**

Vabimo Vas, da se posvetovanja udeležite v čim večjem številu. Potrudili se bomo, da bomo pripravili zanimive in pomembne vsebine, ki jih bodo posredovali vrhunski predavatelji iz Slovenije in tujine, poskrbeli pa bomo tudi za prijetno vzdušje.

Več informacij o posvetovanju je dostopnih na spletni strani <http://www.erico.si>.

Prijave in dodatna vprašanja lahko pošljete na e-naslov: helena.policnik@erico.si.

Dober pogled!

Lovska zveza Slovenije

Za organizatorje:
dr. Helena Poličnik
doc. dr. Boštjan Pokorný

Odvzem divjadi na območju ZLD Prekmurje v zadnjih šestdesetih letih

Namen tokratnega članka je predstaviti uresničevanje odvzema (oziroma odstrela) divjadi v loviščih članic ZLD Prekmurje. Ne glede na to, da v skupni analizi podatkov nista vključeni tudi lovišči LPN Fazan in LPN Kompas, lahko sklepamo, da rezultati omenjene analize veljajo za širše območje Prekmurja. Pri analizi smo do leta 1995 upoštevali le odstrel, ker dostopni podatki ne vsebujejo podatkov o izgubah. Evidentirane izgube pri obravnavani divjadi so zelo majhne, razen pri srnjadi, kjer so izgube po tem obdobju občutne, zato podatki dejansko pomenijo odvzem (odstrel in izgube skupaj).

V Prekmurju so lovišča nižinska, saj je njihova nadmorska višina od 170 do 416 metrov. Od celotne površine lovišč LD, članic ZLD Prekmurje, ki zajema 63.666 ha, je približno slaba tretjina gozdnih površin, preostalo so kmetijske površine. Na našem območju se je številčnost divjadi gibala različno; v

prejšnjih obdobjih je bilo treba posamezne vrste tudi delno ali v celoti zavarovati. Če se na kratko ozremo v zgodovino, ugotovimo, da so bila lovišča po prvi svetovni vojni osiromašena z divjadjo. Zato so bili takrat tudi uvedeni ukrepi varstva/zaščite pri odstrelu srnjadi, jerebic in poljskega zajca. V času do konca druge

specifičnih razmer, tudi vremenskih, nekatere lovne vrste zdesetkane in je bila potrebna zaščita za fazana, jerebico, poljskega zajca in tudi srnjad. Jelenjadi in divjega prašiča ni bilo. Taki ukrepi so vplivali na vsakoletno številčno večanje divjadi vse do leta 1970. Po tem letu opažamo neprestano zmanjševanje številčnosti pri jerebici, zajcu in fazanu.

Iz predstavljenega števila in njegovega gibanja lahko spoznamo trende razvoja populacij divjadi posameznih vrst, vendar je v okviru petletnih obdobj skritih še več podrobnosti, ki so vezane na spreminjanje naravnega okolja oziroma značilnih stanišč divjadi. Ekološke zakonitosti vplivajo na divjad; dejavniki v okolju se neprestano spreminjajo. Največji vpliv na spreminjanje stanišč divjadi je imelo in ima nedvomno

intenzivnejši in gospodarnejši pridelavi z mehanizacijo, s prevladujočo pridelavo koruze, spremembo travnikov v orno zemljo, v preteklosti pa tudi s hidromelioracijami in komasacijami zemljišč na ravninskem predelu območja.

Gričevnato območje Goriškega je demografsko ogroženo, opušča se obdelava neprimernih površin, ki se na novo zaraščajo. Vse to vpliva na spremembo naravnega okolja in ustreznih stanišč divjadi in posledično na njeno prilaganje na novo nastale razmere zaradi povečanja ali zmanjšanja življenjskega okolja, s tem pa tudi na njeno številčnost. Negativni vplivi so izraziti zaradi prometa, urbanizacije in turizma oziroma rekreacije. Škoda na divjadi zaradi povozov se povečuje, ker se povečuje tudi gostota prometa, obenem pa vznemirjenje v

naravi zaradi rekreativnih dejavnosti sili divjad v prisilno umikanje. Vse to neposredno pogojuje spremembe pri razvoju območnih populacij divjadi posameznih vrst, kar bistveno vpliva na njihov razvoj, ki je prvenstveno odvisen od njihove sposobnosti prilaganja na spreminjajoče se naravne razmere v okolju oziroma staniščih posameznih vrst. Vse spremembe v naravnem okolju, ki so se začele po letu 1970, so terjale tudi drugačen pristop glede načrtovanja upravljanja (takrat smo govorili še o gospodarjenju) z divjadjo v loviščih. Načrtovanje zgolj v mejah lovišč posameznih lovskih družin z vedno večjo strokovnostjo v lovski organizaciji ni bilo več sprejemljivo. Uveljavljanje novih ekoloških načel je bilo postopno, območno načrtovanje pa smo dokončno uvedli leta 1975.

Če predstavljene podatke časovno povežemo s posameznimi večjimi spremembami, ki so se zgodile v tamkajšnjem naravnem okolju divjadi in ob našem gospodarjenju, si bomo lažje predstavljali, kako so vplivale na posamezne lovne vrste.

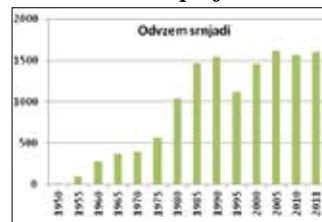
VELIKA DIVJAD

Srnjad

Prvi zanesljivi podatek o odstrelu po drugi svetovni vojni je za leto 1950. Redni načrtovani odstrel in uresničevanje pa se začneta z letom 1955. Večanje odstrela dokazuje, da smo s populacijo odgovorno gospodarili in omogočili tudi njen optimalni razvoj. V strukturnem odstrelu (po starosti in ločeno po spolu) so se v začetku pojavljala večja odstopanja. Z večanjem odstrela in vse bolj strokovnim spremljanjem razmerij odstrela ter ob povečevanju strokovnega znanja ter odgovornosti članov LD lahko trdimo, da posege z odstrelom opravljamo primer- no. Odvzem srnjadi po posameznih ekoloških enotah je 2 do 4 glave srnjadi na 100 ha lovne površine povprečno (v okviru ZLD pa 2,5 glav) že od leta 1990 naprej. Največji odvzem je bil leta 2003, in sicer 1.886 glav srnjadi ali 2,9 glave na 100 ha lovne povr-

šine. V zadnjih desetih letih je povprečni odvzem na dolgoletnem povprečju, ki znaša 2,5 glave srnjadi. Na razvoj območne populacije v veliki meri negativno vplivajo izgube v prometu, ki zadnja leta v povprečju dosegajo že okrog

Grafikon 1: Odvzem srnjadi od leta 1950 naprej

Grafikon 2: Odvzem srnjadi v zadnjih desetih letih

Grafikon 3: Podatki o izgubah srnjadi zaradi plovov v letih 2010 in 2011

25 %. Zato je dogovor, da se izgube vštejejo v uresničevanje odstrela, več kot primeren, saj na tak način še obvladujemo določeni skupni odvzem iz populacije. Podatki o odvzemu od leta 2000 naprej so precej strnjeni in kažejo, da so načrtovani posegi v populacijo srnjadi primerni. **Grafikon 1** predstavlja podatke odvzema srnjadi od leta 1950 naprej, **grafikon 2** pa odvzem srnjadi v zadnjem desetletnem obdobju.

Ob časovni analizi plovov srnjadi v letih 2010 in 2011 (po posameznih mesecih) je razvidno, da je višek aprila (zasedba teritorijev), nato julija (prsk) in tudi novembra (intenzivni odstrel, povečana gibljivost mladičev in povečana aktivnost prehranjevanja pred zimo). Vse te razmere razberemo iz **grafikona 3**.

Jelenjad

Prostorsko širjenje jelenjadi z obmejnega območja Madžarske v naše območje so opazili približno deset let po odstranitvi mejne žične ograje. Iz evidenc odstrela je razvidno, da je bila prva jelenjad uplenjena leta 1965 v GL Kompas, v loviščih LD pa leta 1969. Pri tej vrsti na-

črtnega gospodarjenja nismo poznali vse do leta 1981, ko je bil sklenjen Družbeni dogovor v okviru Pomurskega LGO in ko smo začeli načrtovati odstrel po spolni in starostni sestavi. V sklopu gojitvenih smernic LZS smo pripravili tudi posebne smernice za naše območje za kategorizacijo A- in B-jelenov, saj smernice, ki jih je pripravila LZS, za naše območje niso ustrezale; mejne vrednosti so bile postavljene pre nizko. V devetdesetih letih je bila opravljena tudi rajonizacija območja in določeno

Grafikon 4: Odvzem jelenjadi od leta 1970 naprej

Grafikon 5: Odvzem jelenjadi v zadnjih desetih letih

Foto: J. Pap

osrednje in robno območje. Načrtovali so po določilih gojitvenih smernic, ki so določale starostno in spolno razmerje odstrela. Uvedeni so bili *letni lovskogojitveni načrti* za LGO. V glavnem smo določila uspešno izpolnjevali. Jelenjad se prostorsko še vedno širi in se občasno zadržuje na celotnem območju naše ZLD. Odvzem jelenjadi je bil največji leta 2002 in je znašal 291 glav oziroma 0,46 glave jelenjadi na celotno lovno površino ZLD. Če upoštevamo le površino osrednjega območja v LD, odvzem znaša 1,2 glave na 100 ha. V zadnjem desetletju povprečni letni odvzem znaša 195 glav ali 0,8 glave jelenjadi na 100 ha osrednjega območja. Omeniti moramo, da je bil leta 2004 v lovišču LD Lendava uplenjen jelen z rogovjem – ki je bilo ocenjeno s trofejno oceno 230,34 CIC-točk –, prvak Slovenije.

Foto: O. Naglost

Divji prašič

Ugotovitve o prostorskem širjenju populacije jelenjadi so enake tudi za populacijo divjih prašičev, vendar so divji prašiči potrebovali le tri leta po odstranitvi mejne ograje, da so prešli z Madžarske na naše območje. Prvi odstrel dveh divjih prašičev je bil leta 1960, občutno pa se je povečala številčnost te vrste od leta 1975 naprej – **grafikon 6**. Od tedaj se neprestano veča, čeprav smo v letih od 1990 do 2005 zabeležili manjše zmanjšanje številčnosti populacije. Odvzem divjih prašičev je bil

Grafikon 6: *Odvzem divjega prašiča od leta 1970 naprej*

Grafikon 7: *Odvzem divjega prašiča v zadnjih desetih letih*

največji leta 2012 (**grafikon 7**), ko je znašal 683 glav ali 1,1 glave na 100 ha lovne površine celotne ZLD oziroma 2,7 glave na 100 ha osrednjega območja. V zadnjem desetletju je povprečni odvzem 319 glav divjih prašičev, kar pomeni 0,5 glave na 100 ha celotne lovne površine ali 1,27 glave na osrednje območje. Kljub sproščnemu upravljanju s to vrsto sta starostna in spolna sestava odstrela primerna.

MALA DIVJAD

Podatki o odstrelu poljske male divjadi kažejo prav obrnjeno podobo razvoja kot pri veliki divjadi. Naravne razmere v življenjskem okolju te divjadi so se po drugi svetovni vojni izboljšale glede na ponovno povečanje kmetijske pridelave in intenzivne sečnje v gozdovih zaradi obvezne oddaje.

Huda zima v letih 1962/63 in poplava leta 1972 ter nesorazmerni odstrel zaradi tujskega lovnega turizma, kljub vlaganju pernatih divjadi iz umetne vzreje, predvsem fazana, so skupaj s spremembami v okolju začeli negativno vplivati na razvoj populacij vseh vrst, ki jih prištevamo med

malo divjad, kar smo opazili že leta 1970 in ko smo začeli postopno zmanjševati odstrel. Spremembe v življenjskem prostoru male divjadi so vedno bolj prizadevale primernost njihovih stanišč. Vedno bolj smo bili prepričani, da zgolj varstvo/zaščita ni dovolj za ohranitev te divjadi, pač pa je treba več pozornosti nameniti ohranitvi in izboljševanju naravnih razmer, potrebnih za ohranitev te divjadi. S tem namenom je bila pri IO ZLDP leta 1970 ustanovljena ekološka komisija, ki je skušala skupaj z gospodarsko komisijo uveljaviti ta načela v širši družbeni skupnosti, a žal brez večjega uspeha.

Leta 1973 smo ugotovili, da intenzivno vlaganje fazanov iz umetne vzreje ni več primerno.

Poljski zajec

Odvzem poljskega zajca je bil v tesni številčnosti odvisnosti te vrste, zato kaže temu primerno značilno stanje, ki velja sploh za vso poljsko divjad. Največji odstrel je bil zabeležen leta 1961, ko je znašal 5.348 zajcev. V obdobju od leta 1955 do leta 1961 je znašal povprečno 4.610 oziroma 7,3 poljskega zajca na

Grafikon 8: *Odvzem poljskega zajca od leta 1950 naprej*

Grafikon 9: *Odvzem poljskega zajca v zadnjih desetih letih*

100 ha lovne površine ZLD, kar je razvidno tudi iz **grafikona 8**. V naslednjih petnajstih letih se je odvzem zmanjšal za polovico, v naslednjih desetih letih pa še za polovico ter leta 1995 pristal pri številki 135. Tudi nato se je v naslednjih desetih letih le še zmanjševal ter leta 2005 dosegel svojo najnižje število. Od tega leta naprej je sicer zaznati spet rahlo povečanje, vendar v naših loviščih številčnost poljskega zajca kljub vsemu še zdaleč ni zadovoljiva. V zadnjem desetletju povprečni odvzem znaša

le 73 poljskih zajcev. Razmere v zadnjih desetih letih so jasno razvidne iz **grafikona 9**.

Fazan in mlakarica

Grafikon 10 predstavlja odvoz fazana od leta 1950 pa vse do danes. Odstrel je bil največji leta 1968 in je znašal 8.540 fazanov ali 13,5 fazana na 100 ha lovne površine. V obdobju od leta 1966 do leta 1971 je znašal povprečno 7.655 fazanov ali 12 fazanov na 100 ha lovne površine ZLD. V zadnjem desetletju povprečni odstrel znaša le okrog 1.000 fazanov.

Podatki odstrela **mlakarice**, ki jih prikazuje **grafikon 11**, verjetno ne odražajo dejanskega stanja in so bolj rezultat odnosa do lova te divjadi.

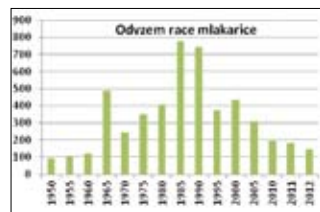
Jerebica

Med poljsko divjadjo je bila najbolj prizadeta **jerebica**, zato smo od leta 1972 stalno skrbeli za njeno varstvo predvsem z zmanjševanjem odstrela, kar pa ni kaj dosti vplivalo na številčnost populacije. Zato smo leta 1980 zanjo uvedli

Grafikon 10: Odvoz fazana

Grafikon 11: Odvoz mlakarice

popolno varstvo in povečali skrb za ohranitev preostale populacije.

V letih 1990 do 2000 so nekatere LD lovile jerebice, vložene iz umetne vzreje. Podatke o odvzemu jerebic prikazuje **grafikon 12**.

Največji odstrel jerebic je bil dosežen leta 1969 in je znašal 3.758 jerebic, v obdobju od leta 1958 do leta 1962 je

Grafikon 12: Odvoz jerebice

Grafikon 13: Odvoz lisice

bil v povprečju največji, ko je znašal 2.518 jerebic. Nato se je postopoma zmanjševal do leta 1978, ko je znašal le 585 poljskih jerebic. Nato smo poljsko jerebico zavarovali.

Lisica

Gibanje odstrela **lisic** (**grafikon 13**) dokazuje trdoživost populacije te vrste zveri, ki si je kljub gozdni steklini zelo

hitro opomogla in dandanes ocenjujemo, da je preveč številčna glede na vlogo, ki jo ima kot plenilka v naravi, predvsem, če želimo zmanjšati njen vpliv pri izgubah poljske divjadi in mladičev srnjadi.

Sklepne misli

Predstavljeni podatki o gibanju odstrela na območju naše ZLD predstavljajo stanje posameznih populacij divjadi (vrst) in problematiko v okolju, kar ne nazadnje usmerja tudi delovanje lovske organizacije, ki zdaj aktivnosti pretežno usmerja v problematiko upravljanja z veliko divjadjo. V prihodnje bo vsekakor treba nameniti več pozornosti biološkim in biotehničnim ukrepom za ohranitev in povečanje ustreznih stanišč poljske divjadi. K temu delu bo treba pristopiti načrtno in strokovno ter pri tem izrabiti vse razpoložljive možnosti.

Aleksander Beer,
dr. Arpad Köveš
Zveza lovskih druženj
Prekmurje

Lovska etika v okvirih krščanstva

V različnih deželah Evrope lovsko etiko različno razlagajo. Poznamo, denimo, angleške, francoske, nemške in skandinavske načine lova in s tem tudi etična pravila glede pravičnega lova. Znotraj teh konceptov ima trofeja različen status, imajo pa etični nazori kljub razlikam, ki se včasih zdijo temeljni, tudi veliko podobnosti, saj lahko vsakega od naštetih lovskih modelov uvrščamo znotraj načel krščanske religije. Po drugi strani se etični nazori razlikujejo že na majhnih območjih in takšne razlike v načinih in pojmovanjih lova lahko opazimo že, če se sprehodimo od primorskih do prekmurskih lovišč. Biblija na več mestih omenja lov in podobno kot Koran dovoljuje lov in ribolov, a morajo tudi kristjani, podobno kot muslimani, upoštevati določila svoje svete knjige. Ker je bila Sveta dežela bogata z živalstvom, Biblija obravnava lov na majhne ptice in tudi lov na medveda in druge zveri. Lahko rečemo, da zajema živalstvo skoraj celotne Evrope.

Vpliv religije na lovsko etiko je ključnega pomena. Religije so si namreč že od nekdaj lastile monopol nad moralnimi normami. Dolgo so si jemale pravico edinega tolmača etike, saj naj bi le-ta prihajala od Boga. V vsej zgodovini človeštva so si svečeniki lastili monopol v presojanju, kaj je moralno, kaj zlo, dobro ali slabo, pravično ali nepravilno. Zato moramo na razvoj etične misli slovenskega lovca gledati tudi s te strani. Religija je zelo vplivala na lovsko etiko tudi zato, ker je vera trajnejša oblika idejnega povezovanja ljudi, kot so družbene ureditve. Religija je bila skozi ves svoj obstoj na strani vladajočih razredov in ščitila njihove interese, dotika pa se tudi preprostega lovca iz nižjih slojev. Skušamo pokazati, kako sta Biblija in krščanstvo vplivala na našo lovsko etiko.

Lov v Mojzesovi knjigi

Prve napisane vire o lovu in lovski etiki nam je zapustil Ksenofont (430–355 pr. n. št.), ki je tudi avtor prvega znanega

Dvojčka Ezav (z lokom in puščicami) in Jakob. Delo je s peresom in čopičem ustvaril nizozemski slikar in grafik Rembrandt Harmenszoon van Rijn (ok. 1648–1650)

lovskega priročnika, v katerem je večje pisal o načinih lova, lovskih psih in divjadi. Kar zadeva Sveto pismo, že v Mojzesovi knjigi najdemo načela o dovoljeni in prepovedani prehrani. Po teh določilih lahko dokaj zanesljivo sklepamo, katere vrste lova so bile nekoč priljubljene oziroma potrebne za preživetje, čeprav moramo biti previdni do vseh napisanih pravil. Ljudje so jih namreč tudi kršili in še z zdajšnjega zornega kota etično pojmovanje lova, zapisano v svetih knjigah, lahko razu-

Starozavezni lovec Ezav z lokom in lovskim psom pri očetu Izaku (svetopisemski prizor neznanega avtorja in datuma)

memo zgolj kot ideal nekega časa. Zgovoren je odlomek iz Mojzesove knjige o dovoljeni in prepovedani hrani. Iz tega lahko sklepamo, katere živali je bilo dovoljeno loviti za prehrano:

(5. Mojzesova 14:3–21)

Ne jej nobene gnusobe! To so živali, ki jih smete jesti: govedo, ovca, koza, jelen, gazela, damjak, divja koza, kozorog, antilopa in divja ovca. Jesti smete vse živali, ki imajo parklje, na dvoje preklane parklje, in tiste živali, ki prežvekujejo. Ne jejte pa od prežvekovalcev in od teh, ki imajo popolnoma preklane parklje: kamele, zajca in skalnega jazbeca; te sicer prežvekujejo, nimajo pa parkljev: za vas so nečiste; in svinje, ker sicer ima parklje, pa ne prežvekuje; za vas je nečista. Ne jejte njihovega mesa in ne dotikajte se njihove mrhovine!

Izmed vseh živali, ki so v vodi, smete jesti tele: jesti smete vse, kar ima plavuti in luskine. Ne smete pa jesti ničesar, kar nima plavuti in luskin: za vas je nečisto.

Vse čiste ptice smete jesti. Te pa so, ki jih ne smete jesti: orel, brkati ser, jastreb, kanja, sokol, lunj po njegovih vrstah, krokar po njegovih vrstah, noj, postovka, galeb, kragulj po njegovih vrstah, čuk, čebelar,

sova, kavka, mrhar, kormoran, štoklja, deževnik po njegovih vrstah, smrdokavra in netopir. In vse krilate žuželke so za vas nečiste: ne smete jih jesti. Vso čisto perutnino pa smete jesti.

Nobene mrhovine ne smete jesti. Smeš jo dati tujcu, ki je znotraj tvojih vrat, da jo pojé, ali pa prodati tujcu; kajti sveto ljudstvo si GOSPODU, svojemu Bogu. Ne kuhaj kozliča v mleku njegove matere!

Bog je Noetu in njegovim potomcem dovolil loviti in jesti divjačino, toda le, če se jih pred zaužitjem izkrvavi, kar je zahteva tudi v islamskem šeriatskem pravu. Iz odlomka iz Svetega pisma je mogoče spoznati, da mora človek spoštovati življenje živali, saj jih je ustvaril Bog. Kristjani naj zato ne bi lovili zgolj za zabavo, niti ne brezobzirno, ker bi tako pokazali nespoštovanje do življenja.

(1. Mojzesova 9: 1–4)

Bog je blagoslovil Noeta in njegove sinove in jim rekel: »Bodite rodovitni in se množite ter napolnite zemljo! Vse živali zemlje in vse ptice neba naj se vas bojijo in trepetajo pred vami. Tudi vse, kar se giblje po zemlji, in vse ribe morja, vse to bodi v vaši oblasti. Vse, kar se giblje in živi, naj vam bo za

živež, tudi vse zelene rastline vam dajem. Le mesa skupaj z življenjem, to je s krvjo, ne smete jesti.»

Torej tudi krščanstvo, znova podobno kot islam (o islamskem pojmovanju lova smo v Lovcu že pisali), daje jasna določila glede krvi:

(3. Mz 17: 10–13)

Če kdo iz Izraelove hiše in izmed tujcev, ki bivajo med vami, uživa kakršno koli kri, bom proti temu uživalcu krvi obrnil svoj obraz in ga iztrebil iz njegovega ljudstva. Kajti življenje mesa je v krvi in dal sem vam jo za oltar, da opravite spravo za svoje življenje, kajti kri opravi spravo za življenje. Zato sem rekel Izraelovim sinovom: »Nihče izmed vas naj ne uživa krvi, tudi tujec, ki biva med vami, naj je ne uživa.« Če kdo od Izraelovih sinov in izmed tujcev, ki bivajo med njimi, ulovi divjad ali ptico, ki se sme jesti, naj ji spusti kri in to pokrije s prstjo.

Če se ozremo na domače živali, je na Slovenskem priprava krvavic v neskladju s tem določilom Biblije, a ga ljudje vseeno že dolgo kršijo.

Izakov in Rebekin sin Ezav, Jakobov dvojček, ki je zapravil

Papež Leon XIII., strasten lovec: avtentičen portret iz vatikanskega albuma ekumenskega koncila

očetov blagoslov in izgubil svoje prvorojstvo, je po pripovedovanju Svetega pisma lovil divjačino, že izraelsko ljudstvo pa je imelo zakone o lovu – zlasti katere živali in ptice smejo jesti in kako naj jih lovijo. Izraelski kralji so verjetno lovili za razvedrilo,

tako kot so to delali mezopotamski in egipčanski, saj je na Salomonovo mizo prišla 'divjačina, gazele, srnjaki in perutnina'. Ljudje so lovili, kadar sta jih lakota in napad divjih živali prisilila k temu. V Štari zavezi je malo omemb lova na živali, vendar Sveta dežela leži na glavni selitveni poti ptic, zato niso presenetljive pogoste omembe lovca na ptice z mrežami in zanko. Tudi starozavezni Ezav je bil torej lovec:

(1. Mz 25: 24–28)

Ko so se dopolnili dnevi, da bi rodila, glej, sta bila v njenem telesu dvojčka. Prišel je na svet prvi, rdečkast, ves poraščen, kakor bi imel kožuh. Zato so mu dali ime Ezav. Potem je prišel na svet njegov brat. Z roko je trdno držal Ezava za peto. Dali so mu ime Jakob. Ko sta se rodila, je bil Izak star šestdeset let. Dečka sta rastla in Ezav je postal izkušen lovec. Bil je človek polja. Jakob pa je bil miren človek in je prebival v šotorih. Izak je ljubil Ezava, ker je imel rad divjačino, Rebeka pa je imela rajši Jakoba.

Lov v drugih odlomkih iz Svetega pisma

V svetopisemskih časih so torej lovili tudi ptice. Lovci na ptice so omenjeni v pregovorih svetega pisma:

(Prg 6,5)

Reši se kakor gazela iz roke, kakor ptica iz ptičarjeve roke.

Lovska etika je verjetno stara toliko kot lovstvo. V lovskih praskupnostih so nedvomno veljala pravila, da ni dovoljeno loviti brejih in doječih samic. Najverjetneje je bil že pralovec tudi gojitelj divjadi, ki se je zavedal, da ne sme iztrebiti določene živalske vrste. V času, ko je bil lovec dejansko odvisen od ulova, saj mu je divjačina pomenila glaven vir hrane, se to praviloma ni zgodilo; veliko živalskih vrst pa je bilo iztrebljenih, ko so lovci začeli brezglavo loviti za zabavo. V Evropi so takšno usodo med drugimi doživeli jelenjad,

ris, medved ter ponekod celo srnjad. Po Svetem pismu naj bi človek skrbel za svojo živino in tako tudi za divjad:

(Pregovori 12:10)

Pravični skrbi za svojo živino, srce krivičnih pa je kruto.

Krščanska religija ima še eno pomembno stališče glede ribolova in lova. Apostoli, ki so bili ribiči, so bili z dobrim

Podoba svetopisemskega Nimroda neznanega avtorja (ok. 2000 p. n. š.)

ulovom najbrž zadovoljni. Toda nikjer nič ne kaže, da so se hvalili s svojim uspehom pri ribarjenju ali lovu oziroma, da so šli loviti ribe ali divjad zato, da bi tekmovali z drugimi, da bi dokazovali svojo močnatost oziroma, da bi občutili vznemirjenje ob lovu, boju ali ubijanju. Po določitih Svetega pisma naj bi bil lovec skromen in pošten. Naj se ne bi hvalil s svojimi lovskimi uspehi, do solovcev pa bi moral imeti tovariški odnos. Ta dejstva je na videz težko razbrati iz Svetega pisma, a se je lovska etika v krščanskih deželah razvijala prav na biblijskih temeljih, kar spoznamo iz podrobnega študija Stare in Nove zaveze.

V starozaveznih časih je bilo ribištva kar nekaj, vendar so bili Izraelci slabi pomorščaki, zato je bil ribolov omejen na nekaj rek in jezer, predvsem na Galilejsko jezero. V Jezusovem času pa je cvetelo ribištvo v Galileji. Kristjani se sprašujejo, če so zgledni pri lovu in ribolovu in

če spoštujejo pogled Boga na življenje? Postavljajo si tudi vprašanje, če lov oziroma ribolov obvladuje posameznikovo razmišljanje in če prevladuje v njegovih pogovorih? Lovec naj bi bil v prvi vrsti božji služabnik, šele nato naj bi z načinom življenja pokazal, da mu lov veliko pomeni. Lovec naj se zaradi lova ne bi povezoval z neverniki ali se celo manj posvečal svoji družini.

Nekateri, ki lovijo ali ribarijo za preživetje, morda menijo, da lahko v lovni in ribolovni sezoni upravičeno potisnejo duhovne reči na stran. Toda vsi pokažejo vero in zaupanje v Boga, če ničemur ne dovolijo, da bi izrinilo božje kraljestvo s prvega mesta v njihovem življenju. Krščanska lovška etika se je razvijala ob odlomkih iz Evangelija in poznavalci lovske etike velikokrat omenjajo dela evangelistov. Meso divjačine je bilo sestavni del hrane na podeželju Svete dežele. Najbolj običajne vrste so bile damjak, srna, gazela in nubijski kozorog. Jelen, košuta in gazela so svetopisemskim pisateljem podoba hitrosti, ljubkosti in nežnosti:

(Visoka pesem 2,8–9)

Glas mojega ljubega!

Glej ga, prihaja:

skače čez gore,

preskakuje griče.

Moj ljubi je podoben gazeli ali mlademu jelenu.

Glej, že stoji za našim zidom,

pogleduje skozi okna,

oprezuje skozi mrežo.

Lov na zveri

Hitronoga gazela z gora je lepa pesniška prisposoba, v Svetem pismu pa so omenjene tudi roparice: lev, sirski medved, volk, lisica in šakal. Sirski rjavi medved je bil v svetopisemskih časih v gričevnatih in gozdnih območjih Izraela dokaj pogost in je v Svetem pismu večkrat omenjen. David, pastir, ki je postal drugi izraelski kralj in ustanovitelj kraljevske rodovine, iz katere je bil pozneje rojen Mesija, je moral varovati svojo čredo pred medvedi. Sveto pismo pripoveduje, kako sta medvedki napadli dečke, ki so zasmehovali preroka Elizeja,

medvedke pa so omenjene tudi v drugih odlomkih:

(2 Kr 2,23–25)

Od tam se je povzpел v Betel. Ko se je vzpenjal po poti, so iz mesta prišli fantiči, se norčevali iz njega in mu rekli: »Pojdi gor, plešec; pojdi gor, plešec!« Obrnil se je, in ko jih je videl, jih je preklel v GOSPODOVEM imenu. Iz gozda sta prišli dve medvedki in raztrgali dvainštirideset dečkov. Od tod je šel na goro Karmel, od tam pa se je vrnil v Samarijo.

(Sam 2, 8)

In Hušáj je rekel dalje: »Ti veš, da so tvoj oče in njegovi možje junaki in razkačeni kakor medvedka na polju, ki so ji ugrabili mladiče. Poleg tega je tvoj oče vojščak, ki ne prenočuje z ljudstvom.«

(Sir 25, 17)

Hudobija ženske spremeni njeno zunanost, njen obraz zamračí, da je podobna medvedki.

Sirski rjavi medved še živi na Bližnjem vzhodu. Po naslednjem odlomku lahko sklepamo, da je bil lov na velike zveri, kot sta lev in medved, nekaj posebnega:

(Sam 17, 34–37)

David pa je rekel Savlu: »Tvoj hlapec je pasel drobnico svojega očeta. Če je prišel lev ali medved in odnesel jagnje iz črede, sem tekel za njim, ga udaril in rešil jagnje iz njegovega žrela. Če pa se je vzdignil nadme, sem ga zgrabil za grivo, ga udaril in usmrtil. Tvoj služabnik je pobil tako leva kot medveda in ta neobrezani Filistejec bo kakor eden izmed njiju, ker je zasmehoval bojne vrste živega Boga!« Potem je David rekel: »GOSPOD, ki me je rešil iz levjih šap in iz medvedjih šap, on me bo rešil iz roke tega Filistejca.« Savel je rekel Davidu: »Pojdi in GOSPOD bodi s teboj!«

Lov na velike zveri, ki so človeku nevarne, bi si zaslužil posebno pozornost. Tako, denimo, je v svetu vrsta lovskih ritualov, povezanih z lovom na medveda. V Palestini in

okolških deželah je bilo v starozaveznih časih precej tudi levov, ki so živeli v goščavah Jordanske doline in ogrožali črede in ljudi. V Svetem pismu je lev velikokrat omenjen, v novozaveznem času pa je bil v Izraelu že redek. Levi so lahko resno ogrožali ljudi in njihovo živino. Asirski kralji so imeli leve v jamah in so s svojimi plemiči uživali v lovu nanje, v jame pa so vrgli svoje morebitne nasprotnike. Zaradi moči in poguma je lev

Starozavezni Samson v boju z levom (neznana avtor in datum)

postal simbol oblasti, zato je Jezus sam imenovan 'lev iz Judovega rodu':

(Ps 124, 6–7)

Slavljen bodi GOSPOD, ki nas ni izročil njihovim zobem v plen. Naša duša je kakor ptica, ki se je rešila iz zanke lovcev; zanka se je pretrgala, in mi smo se rešili.

Medtem ko so levi živeli v goščavah doline Jordana, pa je sirski medved prebival v gozdnih in gričevnatih predelih Palestine. Včasih ga je lakota prisilila, da je pograbil jagnje v čredi. V večernem mraku je moral pastir zelo paziti tudi na volkove in lahko sklepamo, da je bil pastir tudi lovec. V Svetem pismu nastopa tudi volk, še ena zver – skalni jazbec, majhna, plaha žival, velika približno kot zajec, z majhnimi ušesi in brez repa, ki še živi v tropih na skalnatih območjih. Znani so tudi lovci na lisice. Starozavezni Samson, izraelski junak v boju proti Filistejcem

v času sodnikov, je bil izkušen lovec na to prebrisano zver:

(Sod 15,4)

Samson je tedaj šel in naložil tristo lisic. Vzel je plamenice, povezal rep z repom in sredi med dva repa vtaknil plamenico.

Poznavalci Svetega pisma sicer domnevajo, da so bile lisice v zgodbi o Samsonu v resnici šakali, zato moramo vse te informacije previdno

in psalmist pišeta o orlovi moči in živahnosti. Orel je bil znak rimskih legij in najbrž je imel evangelist Matej to v mislih, ko je zapisal, da orli čakajo na padec Jeruzalema. V Svetem pismu je sova opisana kot prebivalka razvalin in zapuščenih krajev. Ob ujedah Sveto pismo večkrat omenja ptice za hrano in daritve. Golobi so najpogostejše in najpomembnejše ptice v Svetem pismu. V Sveti deželi so lovili vse vrste jerebic, s prepelicami so se hranili Izraelci po izhodu iz Egipta. Dvakrat na leto letijo čez to območje ogromne jate prepelice, ko se poleti selijo proti severu in pozimi na jug. Ker so izčrpane od dolgega potovanja, letijo nizko nad tlemi in jih je mogoče zlahka ujeti.

Zanimiva osebnost iz Svetega pisma je tudi Noetov potomec Nimród. Včasih je nimród sopomenka za lovca in je na nekaterih območjih pogosta:

(1 Mojzes 10, 8–9)

Kušu se je rodil Nimród, ta je prvi postal junak na zemlji. Bil je velik lovec pred GOSPODOM; zato pravijo: Velik lovec pred GOSPODOM kakor Nimród.

V Bibliji je lik lovca spoštovan in cenjene so lovčeve spretnosti:

(Sir 14,22)

Kakor lovec se bo pognal za njo, v zasedi jo bo čakal na njenih stezah.

Študij lika lovca znotraj krščanske veroizpovedi nas pripelje do škofov in celo papežev, ki so bili strastni lovci. V knjigi *Spolno življenje papežev* je zapis o škofih iz desetega stoletja, ki so maševali z ostrogami na nogah in lovskimi bodali za pasom, medtem ko so jih pred cerkvijo čakali osedlani konji, da so lahko takoj po obredu odjezdili na popoldanski lov na merjasce ali na lov s sokoli. Celo nekateri vrhovni cerkveni poglavarji s papežem Leonom XIII. na čelu so bili strastni lovci. Odlično izobraženi Italijan Gioacchino Pecci (r. 1810, u. 1903; pontifikat 1878–1903) je bil kot Leon XIII. zadnji sodobni papež, ki

(Iz 11,6–7)

Volk bo prebival z jagnjetom in panter bo ležal s kozličem. Teliček in levič se bosta skupaj redila, majhen deček ju bo poganjal.

Krava in medvedka se bosta skupaj pasli, njuni mladiči bodo skupaj ležali in lev bo jedel slamo kakor govedo.

Lov na ptice in lik lovca

V Svetem pismu je omenjenih približno petdeset vrst ptic in pogosto jih je težko natančno prepoznati. Med največkrat omenjene sodijo: orel, jastreb, sova, krokar, golob, jerebica, prepelica, vrabec, žerjav, pav in štoklja. Izaija

je tudi po izvolitvi lovil. Bil je prvi papež, ki so ga posneli na film (1896), imel pa je tretji najdaljši pontifikat. V zgodnjih letih pontifikata je z zankami lovil ptice kar po vatikanskih vrtovih, a jih je, sodeč po zapisih, kmalu tudi spustil. Cerkvi je pridobil precejšen ugled v svetu, bil je strasten lovec, in tako v knjigi *Grešni papeži* lahko preberemo: »Oblečen v svoj razkošni lovski kostum je prebiral številne srečne dneve, ko je cerkvene zadeve urejal v odmorih med lovi. Njegovi

dvorjani so prav kmalu spoznali, da je najugodnejši trenutek za predajo kake prošnje kmalu za tem, ko je uplenil kako divjad. Isti papež je užival tudi ob bikoborbah in pojedinah.« Lovec je bil tudi svetnik Gabrijel Žalostne Matere Božje (r. 1838, u. 1862). Vsekakor je dobro, da se tudi slovenski lovci seznanimo o povezavah med lovsko etiko in svetopi-smeskimi zahtevami. Navezav je veliko in podoba zdajšnjega lovca ima včasih prav jasne korenine tudi v Svetem pismu,

lik lovca pa kajpak temelji tudi na družbeni ureditvi in na drugih podlagah, pogojenih s krajem in časom.

Jane Weber, univ. dipl. etnolog in kult. antropolog
weber@rtvslo.si

Viri:

Alexander, David in Pat, 1989: *Svetopisemski vodnik*, Ognjišče.

Alexander, Pat (ur.), 1994: *Ilustrirana enciklopedija Svetega pisma*, Ognjišče.

Benedik, Metod, 1989: *Papeži*

od Petra do Janeza Pavla II., Mohorjeva družba.

Butler, Alban, 1987: *Butler's Lives of Patron Saints*, Burns & Oates.

Cawthorne, Nigel, 1997: *Spolno življenje papežev: neolepšana resnica o rimskih papežih od sv. Petra do današnjih dni*, DZS.

N.N., 2007: *Kako naj bi kristjan gledal na lov in ribolov?*, Stražni stolp.

Perat, Janko, 1980: *Uvod v lovsko etiko*, Lovska zveza Slovenije.

Sveto pismo, Slovenski standardni prevod (1997).

Kritični pogled na zdajšnjo prakso usposabljanja in izobraževanja slovenskih lovcev

Prehod na novi model izobraževanja

Ko je Upravni odbor LZ Slovenije 8. maja 1999 sprejel novi Pravilnik o izobraževanju v lovskih organizacijah Republike Slovenije, je bil z njim uveljavljen povsem nov model usposabljanja in izobraževanja lovskih pripravnikov in lovskih čuvajev ter opravljanja lovskih in lovskočuvajskih izpitov. Pravilnik je temeljil na takratnem Zakonu o gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč (1976), ki je na podlagi 63. člena celotno izobraževanje slovenskih lovcev prepuščal LZ Slovenije. Pravilnik se je začel uveljavljati v vsej Sloveniji leta 2000, pred tem pa se je poskusno izvajal pri LZ Maribor od leta 1995 do 1999. Kot avtor tega modela izobraževanja slovenskih lovcev lahko zapišem, da je tedaj pomenil težavno, a vendar zelo koristno prelomnico na področju lovskega izobraževanja v Sloveniji. V poskusnem ob-

npr. izobraževanje za lovske mojstre.

Prelomno obdobje

Ko je maja 2004. leta začel veljati novi Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1), je le-ta v 61. in 71. členu uzakonil povsem nove odnose na področju lovskega izobraževanja. Tako je LZ Slovenije pooblastil, da je v javnem interesu odgovor-

opravljen izpit iz praktičnih znanj, je za to področje pooblastil upravljavce lovišč, ki s pogoji javne službe opravljajo program praktičnega dela lovskega izpita v LD in LPN.

Če novo zakonodajno ureditev s področja izobraževanja lovcev vsebinsko primerjamo z minulo prakso, bi lahko rekli, da ni prinesla nič kaj posebno novega, saj sta oba izpita skoraj podobno potekala že do tedaj na podlagi našega *Pravilnika o izobraževanju v lovskih organizacijah Republike Slovenije*. Pa vendar je lovsko izobraževanje zakonodajno urejeno povsem na novo. Zdaj namreč osnove in pogoje izobraževanja lovcev določa že ZDLov-1 in na njegovi podlagi sprejeti podzakonski akti.

V tem obdobju je bil za izobraževanje lovcev usoden čas od uveljavitve ZDLov-1 do sprejema podzakonskih predpisov, saj je trajal kar dve leti. V tem času se je odprlo veliko pomislekov, ugibanj in tudi namigov o interesih za prenos izobraževanja lovcev v službe državnih organov. Vse to je povzročilo, da so tedaj v več okoljih odstopili od že uveljavljene dobre pedagoške prakse, zaradi česar je nastala velika škoda na ravni pridobivanja lovskega znanja ne glede na to, da je novi ZDLov-1 povzel in celo uzakonil vse dobre namere iz *Pravilnika o izobraževanju v lovskih organizacijah Republike Slovenije*. Tako na primer ZDLov-1 ter na njem temelječi podzakonski predpisi določajo naslednje

Predavateljski aktiv LZ Maribor na letnem srečanju

dobju se je vsebinsko in tudi organizacijsko izpopolnil do take mere, da je bil popolnoma primerljiv z najsodobnejšimi tovrstnimi modeli v Evropi. Do leta 2006, ko je bil v popolnem zagonu, je že pokazal svoje prave vrednote, predvsem v pedagoškem pomenu, čemur je sledilo tudi večje lovsko znanje, ki so ga pridobivali lovski pripravniki, lovski čuvaji in tudi drugi v drugih oblikah lovskega izobraževanja,

na za organizacijo izpitov za lovce in lovske čuvaje. Za oblikovanje vsebinskega dela teh izpitov je določil tri odgovorne nosilce, in sicer: Zavod za gozdove Republike Slovenije, LZ Slovenije in izbrano pedagoško ustanovo. Ti partnerji so soglasno izoblikovali vsebine učnih programov za lovske in lovskočuvajske izpite. Ker pa zakon postavlja kot pogoj za opravljanje teoretičnega dela lovskega izpita uspešno

prvine pri izobraževanju slovenskih lovcev:

- določajo pripravniško dobo, ki je podaljšana z dveh let na tri leta,

- določajo obvezno mentorstvo vsem lovskim pripravnikom, kar mora zagotoviti upravljavec lovišča,

- zadolžujejo LZ Slovenije, da poskrbi za dovolj usposobljenih mentorjev,

- zadolžujejo upravljavce lovišč, da skupaj z mentorji pripravijo program praktičnega dela lovskega izpita in za izvedbo lovskega izpita iz praktičnih znanj, ki je pogoj za opravljanje teoretičnega dela lovskega izpita,

- zadolžuje LZ Slovenije, da organizira tečaj za pripravo na teoretični del lovskega izpita, ki je obvezen za vse lovske pripravnike,

- zadolžujejo LZ Slovenije, ZGS in izbrano pedagoško ustanovo, da pripravijo vsebino programa za teoretični del lovskega izpita in lovsko-čuvajske izpite,

- določajo izobrazbene pogoje za predavatelje posameznih predmetov za pripravo kandidatov na teoretični del lovskega in lovsko-čuvajskega izpita,

- imenujejo izpitne komisije za lovske in lovsko-čuvajske izpite.

Kljub vsemu, kar je zapisano v ZDLov-1 in podzakonskih aktih, se pri praktičnem izvajanju teh predpisov pojavlja vse več nepravilnosti in slabosti, ki pa so žal v škodo pridobivanja znanja. Naštel bom le nekaj nepravilnosti ali pomanjkljivosti na različnih ravneh lovskega izobraževanja.

Pomanjkljivosti pri organiziranju in izvajanju praktičnega dela lovskega izpita pri upravljavcih lovišč (v LD in LPN):

- Vse prevečkrat se pri izbiri in določitvi mentorja lovskemu pripravniku uporablja merilo, da je to »častna funkcija«, namesto da bi jo razumeli kot »zahtevno in odgovorno strokovno delo«.

- Le malo upravljavcev lovišč in mentorjev pripravi pisni program praktičnega dela za

celotno pripravniško dobo, ki naj bi bil podlaga za sistematično pridobivanje praktičnega lovskega znanja in uspešno opravljanje praktičnega dela lovskega izpita pri upravljavcu lovišča.

- Upravljavci lovišč premalo spremljajo, nadzirajo in usmerjajo delo mentorjev z lovskimi pripravniki.

- Mentorji niso dovolj dosledni pri kontroli vpisovanja pripravnikovega opravljenega dela v njegov dnevnik in tudi pri uporabi lovskega izrazoslovja.

- Pri upravljavcih lovišč ni enotnega merila, kako se oblikujejo izpitne komisije za praktični del lovskega izpita in kakšen naj bo njihov sestav, da bi lahko strokovno in objektivno ocenile pripravnikovo znanje. Iz poznavanja posameznih primerov vem, da ponekod to nalogo opravljajo kar komisije za izobraževanje pri UO, drugod stalne komisije ali komisije ad hoc. Ker je to odgovorno strokovno delo, bi morali biti člani te izpitne komisije imenovani iz vrste dobrih poznavalcev potrebnih praktičnih znanj v lovišču. V pripravniški dobi mora namreč lovski pripravnik pridobiti vse potrebno **praktično lovsko znanje, lovsko spoznanja, lovske spretnosti in spoznati lovske navade**. Vse to pa lovski pripravnik lahko pridobi samo, če ga je mentor uspel toliko motivirati, da je pridobil delovne navade, kajti samo iz njih se rodijo lovske veščine, ki jih rabi vsak lovec, če hoče biti uspešen v tej dejavnosti.

- Druga opažena težava pri mentorjih je, da premalo pozornosti namenjajo vzgoji lovskega pripravnika. Težnja in znanje vsakega mentorja morata biti tolikšna, da lovskega pripravnika vzgoji v poštenega in pravičnega lovca, in to v duhovnem, pa tudi telesnem pomenu. Ne sme mu nuditi zgolj enostranskega znanja, kar se velikokrat zgodi pri navdušenih strelcih ali kinologih. S takšnim početjem lovskega pripravnika omejuje na ozko znanje, kar je vzgojno in strokovno zgrešeno.

- Najhujša in hkrati tudi najusodnejša napaka pri upravljavcih lovišč pa je, da bodisi zaradi šibkosti znanja, poenostavljanja stvari, brezbriznosti, sorodstvenih vezi ali za to, da se komu ne bi zamerili, vsakega pripravnika, ali kaj zna ali ne, prijavijo na tečaj za pripravo na teoretični del lovskega izpita. Ob tem so bili tudi primeri, da so posamezni funkcionarji pri upravljavcu lovišča klicali člane izpitne komisije za opravljanje teoretičnega dela lovskega izpita z naročilom, da ta in ta kandidat »pri vas ne sme opraviti lovskega izpita, ker je slab, ni se

izobraževanju poznam zelo malo takšnih LD, ki so imele toliko samozvesti in ponosa, da lovskemu pripravniku niso dovolile opravljanja teoretičnega dela lovskega izpita, dokler ni v celoti obvladal praktičnih znanj v LD. Svetla izjema za to je bila vedno LD Poljčane pri LZ Maribor, od koder lovski pripravnik nikoli ni bil prijavljen k opravljanju teoretičnega dela lovskega izpita, dokler ni v celoti obvladal vsega zahtevanega praktičnega znanja, navedenega v programu LD. Tudi za to je upravičeno podaljšan pripravniški staž od dveh let na tri, kar pomeni, da je dovolj

Branko Vasa predava na tečaju za mentorje lovskim pripravnikom, ki je bil v Murski Soboti.

izkazal in zato nikoli ne bo dober lovec«. To sporočilo je prišlo z istega naslova, s katerega je bil kandidat prijavljen k opravljanju teoretičnega dela lovskega izpita! Prava ironija, kajti selekcija bi se morala začeti pri upravljavcu, pa tudi iz ocene njegovega odnosa do divjadi, izkazanega praktičnega znanja v lovišču, odnosa do divjadi, naravnega okolja in ljudi. Torej, oceniti je treba tudi njegove moralno-etične lastnosti, saj so dejansko podlaga, da lahko postaneš časten slovenski lovec. Če tega v pripravniški dobi pri upravljavcu lovišča ni dosegel, ga ne bi smeli prijaviti k opravljanju teoretičnega dela lovskega izpita. O tem morata objektivno in avtoritativno odločiti upravljavec lovišča in mentor. Iz moje dolgoletne kariere sodelovanja pri lovskem

časa, da lovskega pripravnika lahko dobro praktično usposobimo. Skratka, lovce moramo vzgojiti in usposobiti za lovsko stroko v LD in LPN.

Predavateljski aktivni za pripravo lovskih pripravnikov za teoretični del lovskega izpita samo še dopolnjujejo celostni lovski izpit s potrebnimi lovsko-teoretičnimi znanji. Čeprav ima ta komisija pravico preveriti tudi pripravnikovo praktično znanje, pa to, kot vemo, storijo le redkokdaj. Pridobljeno teoretično znanje iz posamezne tematike še vedno sproti preverjajo predavatelji, ki to na tečaju predavajo. Ob zaključku teoretičnega dela lovskega izpita pridobljeno znanje iz treh osrednjih predmetov (lovske zakonodaje, gospodarjenja/upravljanja z divjadjo in urejanja lovišč) oceni tričlanska izpitna komi-

sija. To je prava in pedagoško sprejemljiva praksa.

S prikazom dosedanje prakse pri usposabljanju lovskih pripravnikov in opravljanju lovskega izpita sem želel le predstaviti, kaj je v zdajšnji praksi tega lovskega izobraževanja dobro in kaj slabo. Hkrati pa dokazati, da imajo platno in škarje za krojenje pravih sodobnih slovenskih lovcev še vedno v rokah LD in LPN. Žal se tega premalo zavedajo, čeprav jim to obveznost neposredno določa ZDLov-1. Zato menim, da bi morali o teh težavah resno spregovoriti in razmisliti ter koristno ukrepati v pristojnih organih upravljavk lovišč.

Pomanjkljivosti pri organiziranju in opravljanju teoretičnega dela lovskega izpita in lovskočuvajskega izpita

Ko smo oblikovali novi model izobraževanja, smo si v Komisiji za izobraževanje pri LZS posebej prizadevali, da bi pri teoretičnem delu opravljanja lovskih in lovskočuvajskih izpitov upoštevali vsa temeljna pedagoška načela, ki veljajo za učenje odraslih (andragogiki). Kajti lovski pripravniki in lovski čuvaji sodijo v skupino odraslih ljudi. Vsi so namreč poklicno in družinsko obremenjeni, zato je zanje predavanje med tednom po napornem delu in vsakodnevnih družinskih skrbih brez prave koristi. Vsaj dve uri po končani službi in dobrem kosilu kandidati niso sposobni slediti snovi, ki jo razlaga predavatelj. Zato je bilo takrat z vsemi organizatorji teh tečajev dogovorjeno, da bodo predavanja potekala izključno v dela prostih dnevih, pretežno v soboto, izjemoma tudi v nedeljo.

Dandanes je ta dobra in koristna praksa skoraj povsem opuščena. Kot kaže, je zopet prevladala volja funkcionarjev na območnih lovskih zvezah, ki imajo samo en cilj: da se

cikel predavanj čim prej konča, da imajo čim manj organizacijskega dela. Nihče več ne upošteva kandidatov in njihovih koristi, ki naj bi se odrazile v čim več pridobljenem znanju. Taka praksa se je v zadnjem času uveljavila generalno na tečajih za pripravo na teoretični del lovskega izpita in tudi pri predavanjih za pripravo na lovskočuvajske izpite. Prepričan sem, da taka praksa ni dobra in

sledila ustreznim pedagoškim načelom, ki veljajo za učenje odraslih.

Opozoril bi še na drugo resno težavo, ki se je prav tako tiho in stihijsko vrnila pri preverjanju znanja za opravljanje lovskočuvajskih izpitov. Tečaj traja v največ primerih tri mesece, predavanja pa so v različnih dnevih. Učni program na tečaju obsega okrog dvajset predmetov.

Foto: B. Vasa

Visoka prostostoječa preža, ki bi lahko služila kot »vzorec« praktičnega dela lovskega pripravnika. Izdelal jo je pripravnik Borut Vasa in je bila nekakšna »vstopna viza« za vstop v članstvo LD Polskava.

bi jo bilo treba brez oklevanja spremeniti. Zato predlagam, naj Komisija za izobraževanje pri LZS opravi analizo vseh teh tečajev v Sloveniji in na podlagi ugotovitev o tej težavi resno spregovori ter izoblikuje taka stališča, ki bodo

Pri tem je opuščena dobra praksa, da so bila predavanja samo ob sobotah in da so predavatelji preverjali pridobljeno znanje iz vsakega gradiva, ki so ga posredovali na tečaju.

Kako pa zdaj? Predavanja so v delovnih dneh in ob so-

botah. Njihovo splošno znanje iz celotne posredovane snovi preverja petčlanska izpitna komisija, ki jo imenuje pristojno ministrstvo. Člani te izpitne komisije še zdaleč ne poznajo celotne snovi, ki so jo predavatelji predstavili kandidatom na tečaju za lovskočuvajski izpit. Zato pač preverjajo znanje le iz tiste snovi, ki jo najbolj poznajo, vsa preostala snov gre hitro v pozabo. Kandidati to zelo dobro vedo, zato je tudi njihovo učenje le »na preskok« in je njihovo splošno znanje skromno. Dokaz, da ta praksa ni dobra, je tudi podatek, da v preteklosti pri lovskočuvajskih izpiti ni bilo nikoli toliko popravnih izpitov in osipa kot zdaj.

Ponovno zatrjujem, da je zdaj uveljavljeni način opravljanja lovskočuvajskih izpitov skregan z vsemi pedagoškimi načeli. Znanje iz predstavljene snovi/predmete bi morali sproti preverjati posamezni predavatelji snovi; kot je bilo to v praksi že nekdaj. Za preverjanje pridobljenega splošnega znanja kandidatov bi lahko uvedli t. i. »zaključni izpit«, ki naj bi zajemal vsebino treh najzahtevnejših predmetov iz predmetnega urnika predavanj. To snov naj bi izpraševala kvalificirana izpitna komisija ali pa naj bi uvedli seminarsko nalogo z naslovom, ki ustreza trenutno najbolj aktualni problematiki v slovenskem lovstvu. Podobno, kot so nekdaj opravljali zaključni izpit za lovske mojstre.

Na predlagani način, sem prepričan, bi bodoči lovski čuvaji pridobili mnogo več strokovnega znanja, ki je pri opravljanju lovskočuvajske službe še kako potrebno. Učenje le na koncu tečaja in opravljanje izpita iz celotne snovi, ki je bila predstavljena na dvajsetih predavanjih, pa je, blago rečeno, neresno in je že podobno »burki«. Zato se je treba tudi o tej težavi resno pogovoriti z zdajšnjim sestavom Komisije za izobraževanje pri LZS, ki je odgovorna za organizacijo in izvedbo lovskočuvajskih tečajev in opravljanje lovskočuvajskih izpitov.

Branko Vasa

44. letna skupščina Mednarodne zveze za sokolarstvo - IAF

V mestu Valkenswaard na Nizozemskem, kjer je bilo zastopanih enaintrideset držav, je od 19. do 23. junija potekala 44. letna skupščina Sveta delegatov **Mednarodne zveze za sokolarstvo – IAF** (*International Association of Falconry and Conservation of Birds of Prey*).

v tesnem sožitju s človekom. Za uspešno sodelovanje z ujedbo so potrebni čas, prostor, znanje, občutek in potrpljenje. Več kot je izurjenosti, znanja in občutka, več je pri takem lovu umetnosti. Podrobno znanje žive tradicije sokolarstva, ki je tisočletja črpala iz naravnih virov, brez škodljivih posledic

zdravih populacij divjih vrst se bo sokolarska tradicija spremenila v zgolj »pozersko« sprenevedanje brez bistvenega pomena za lovsko sožitje ujede in človeka.

Organizacija 44. letne skupščine IAF je bila zaradi predanega dela članov nizozemskih

svetu za njihovo veliko gostoljubnost in naklonjenost, da je delovna seja IAF lahko potekala v praktičnem udobju mestne hiše.

Predsednik IAF **Adrian Lombard** (Republika Južna Afrika) je odprl sestanek Sveta in pozdravil skupščino.

Foto: M. Migos

V tem pomembnem kraju nizozemskega sokolarstva se je sestanka udeležilo 79 delegatov, opazovalcev in gostov.

Rdeča nit sokolarstva je povezanost človeka z naravo in njenimi zakonitostmi. Sokolarstvo omogoča doživetje lova s plenilsko ptico – ujedo, ki je v svoji popolni naravni moči in ima vse vedenjske možnosti za samostojno preživetje, a kljub temu živi

dic za vrste in populacije, je vsebinsko bližje umetnosti in kulturi kot rekreacijskemu športu, saj je za sokolarja od nekdaj pomembno predvsem poznavanje ekologije in vedenja ujed ter njihovega življenjskega prostora. Odločna osebna podpora projektom in ozaveščanje družbe po potrebi biotske raznolikosti (pestrosti) sta nujna za vzdrževanje in nadaljnji razvoj vrst. Brez

sokolarskih društev odlična. Zlasti se je treba zahvaliti **Fritzu Kleynu**, predsedniku nizozemskega sokolarskega kluba **Adriaan Mollen**, **Benu Mondelaersu**, direktorju muzeja sokolarstva in cigar v Valkenswaardu, ter **Willemu in Boukjeju Vrijenhoeku**, prav tako iz vrst sokolarjev. Posebna zahvala velja tudi županu Valkenswarda **Antonu Ederveenu** in mestnemu

Prisotne je prosil za minuto molka v spomin preminulim sokolarjem, nato pa so sledila poročila.

Njegova ekscelenca **Mohamed Al Bovardi** (Združeni arabski emirati) nam je predstavil pregled dela Sklada (fundacije) za ohranjanje naravnih vrst šejka Mohameda Bin Zayed, ki podpira projekte varstva življenjskega prostora

ogroženih vrst po vsem svetu. Udeležence je nagovoril kot partnerje s skupno težnjo po ohranitvi tradicije sokolarstva, trajnostnega razvoja naravnih virov in medsebojnega spoštovanja človeških kultur. Opozoril je na zgodovinsko dokazano naravovarstveno vlogo sokolarstva ter objasn timer izhodišče kulturne tradicije v spoštovanju plenilca kot naravnega dejavnika pri vzdrževanju kakovostnih vrst. Opisal je razvoj sožitja človeškega razuma z divjim plenilcem, ki selektivno pridobiva prehrano v naravnem prostoru in do danes še ni izgubil svojega prvobitnega čara. V arabskem svetu je povezava med naravo in sokolarstvom jasno vidna in izražena v vsakodnevnem življenju. Sokol skupaj z arabskim konjem, dromedarjem in najstarejšo pasmo hrta - salukijem oblikuje večne zvezde na nebu tradicionalne arabske kulture. Mohamed Al Bovardi je v imenu sokolarjev Združenih arabskih emirats povabil sokolarje iz vsega sveta, naj predstavijo še svojo tradicijo, kulturo, znanje in umetnost na Festivalu sokolarstva v Abu Dhabiju, ki bo decembra 2014. Namen festivala je okrepitev in približevanje človeških kultur prek sokolarstva in lovstva za še boljše sodelovanje pri varstvu biotske raznovrstnosti, ki je temelj za ozaveščeno sožitje ter ekološko usmerjen razvoj naravnih virov.

Predsedniško poročilo je podal **Adrian Lombard** (Republika Južna Afrika) in v njem predstavil delo IAF v zadnjih šestih mesecih, načrte za prihodnost ter ocenil sodelovanje s FACE in CIC kot zelo uspešno. Pozval je tudi k sodelovanju z nacionalnimi lovskimi organizacijami ter skupnemu cilju po ohranitvi divjadi v njenem naravnem okolju. Poudaril je pomembnost ekološke ozaveščenosti ljudi ter ekološko usmerjenih raziskav za trajnostno nadaljevanje lova ter pojasnil pomen spremljanja predlogov za spremembe zakonodaje v Evropskem parlamentu. Zaključil je z opozorilom o nujnosti po enotno-

sti sokolarjev ter pri iskanju skupnih izhodišč z drugimi naravovarstvenimi organizacijami pri uresničevanju cilja po ohranitvi in krepitvi možnosti za razvoj večje biotske pestrosti.

Sledila so poročila podpredsednikov IAF prof. **Toma Richterja** (Nemčija), **Ralph Rogersa** (ZDA) in **Bakita Karnakbejeva** (Kazahstan).

Angus Middleton, CEO, FACE je predstavil pozitivno sodelovanje Združenja evropskih lovskih zvez – FACE z organiziranimi sokolarji v korist varstva populacij divjih vrst.

Sokolarstvo skupino Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranjanje divjadi – CIC sta predstavljala vodja skupine sokolarjev **Karl Heinz Gersmann** (Nemčija) in dr. **Igor Tavčar** (Slovenija), ki je pred skupščino prejel posebno priznanje turškega delegata IAF **Dogana Simita** za uspešno posredovanje pri ohranjanju tradicionalnega lova s skobcem (*Accipiter nisus*) na prepelice (*Coturnix Coturnix*) v okolici Istanbula in ob vzhodni obali Črnega morja. »Brez ključnega in učinkovitega posredovanja dr. Igorja Tavčarja iz Slovenije, v okviru sokolarske skupine CIC, bi naša tisočletna sokolarska tradicija (o kateri priča prvi poznani relief človeka iz civilizacije Hetitov, ki je lovil s pomočjo ujede na območju Male Azije približno 2000 let p. n. š.), zaradi nesporazuma z nasprotniki sokolarstva v letu 2004 ugasnila,« je povedal Dogan Simit.

Prof. **Tom Richter** (Nemčija) je poročal o forumu *Oblikovanje okolju prijazne Evrope*, ki vpliva na Evropsko zakonodajo. Forum Greening of Europe je prva samostojna razprava in temeljna baza znanja s poudarkom na svetovni in evropski politiki, potrebni za prehod na trajnostno »zeleno« gospodarstvo. Gibanje tega foruma želi sodelovati s partnerji, ki imajo pomemben prispevek pri razpravi o novem programu »zelenega gospodarstva«. O lovstvu se

v tem politično pomembnem forumu še ne razpravlja v pozitivnem pomenu trajnostnega modela zelenega gospodarstva. Treba pa bo zasledovati in prisostvovati razpravi o vključevanju okoljskih, energetskih in ekonomskih politik, ki se bodo še razvijale za prehod na nov razvojni model zelenega gospodarstva. Prof. Richter je priporočil, da predstavniki lovskih in sokolarskih organizacij zasledujejo razprave ter aktivno sodelujejo z vladnimi službami in agencijami, območnimi oblastmi, mesti, naprednimi podjetji in konstruktivnimi nevladnimi organizacijami, pa tudi s kritičnimi akademiki.

Dr. **Bohumil Straka** (Češka) je poročal o strategiji soočanja s predlogi nove zakonodaje Evropskega parlamenta z odmevom na lov in sokolarstvo.

Prof. **Mat Gage** (Združeno kraljestvo) je poročal o analizi primerov, kjer so se tujerodne vrste ujed uspešno razmnožile v naravi, in o oblikovanju *Sokolarskega kodeksa o primernem ravnanju s tujerodnimi in hibridnimi vrstami*.

Frank Bond (ZDA) je predstavil predlog razvoja poslovnega načrta IAF.

Zajed Al Madid je poročal o mednarodnem sodelovanju sokolarjev, biologov in veterinarjev iz arabskega sveta pri projektu ohranitve droplje - ovratničarke (*Chlamydotis undulata*) v Katarju in na območju Bližnjega vzhoda. Razpravljavec je v imenu sokolarjev države Katar povabil mednarodno zvezo za sokolarstvo – IAF v Doho na naslednji sestanek Sveta delegatov IAF januarja 2014.

Janusz Sielicki (Poljska) je govoril o sporazumu glede ujed v okviru Konvencije o selitvenih vrstah (Raptors MoU) in o vlogi IAF v projektni skupini za ohranitev sokola plenilca (*Falco cherrug*).

Sielicki je na kratko predstavil tudi vzroke za izgube ptic ujed zaradi človeških vplivov:

- spremembe življenjskega prostora skozi razvoj vse

bolj učinkovite in produktivne kmetijske tehnologije, pri kateri nastane največja izguba biološke raznovrstnosti,

- električni šok in trk z neustrezno zaščitenimi daljnovidmi,

- trki s turbinami vetrnic na območjih vetrnih elektrarn, ki so na selitvenih poteh in s plenom bogatih območij,

- zastrupitve jastrebov z diklofenakom, ki ga v Aziji nestrokovno uporabljajo v govedoreji,

- zastrupitve jastrebov in orlov s svincem zaradi ekološko neustreznega lovskega streliva v drobovju mrhovine,

- nedovoljeni lov in odvzem prostoživečih sokolov v deželah brez ustreznega kazenskega pregona zaradi prehrane ali v želji po dobičku. Strokovnjaki govorijo, da 90 % ilegalno odvzetih sokolov iz gnezd ne preživi transporta oz. ujetništva zaradi nestrokovnega in neustreznega ravnanja z njimi.

Prof. **Christian Saar** (Nemčija) je predstavil uspešno končan projekt o ponovni naselitvi na drevesih gnezdeče populacije sokola selca (*Falco peregrinus*) v Vzhodni Nemčiji.

»Ornitologi, ki nasprotujejo sokolarstvu, naj se seznaniijo, da je v nekdanji Demokratični Republiki Nemčije na drevesih gnezdeč sokol selec izumrl v 70. letih zadnjega stoletja zaradi DDT oziroma organokloridnih pesticidov,« je poudaril. Lov s sokolom selcem je bil zaradi takratne redkosti vrste v Demokratični Republiki Nemčiji prepovedan. Odkar sta se Nemčiji združili, je lov s sokolom selcem ponovno postal dovoljen in sokolarji so začeli s projektom vrnitve izumrle ptice. Zdaj je v vzhodnem delu Nemčije znanih približno 80 parov na drevesih gnezdečih sokolov selcev. Projekt sokolarji nadaljujejo z ornitologi na Poljskem, v baltskih deželah, Belorusiji in v zahodni Rusiji.

Dr. **Keija Nakajima** (Japonska) je govoril o rezultatih konference CBD (*Convention on Biological Diversity*), biotski raznovrstnosti in o tem, kako IAF sodeluje v njej ter kako

lahko sokolarji sodelujejo pri širitvi razumevanja in podpori projektov za širitev biotske raznovrstnosti.

Predsednik IAF dr. **Adrian Lombard** je predstavil poročilo **Adriana Reuterja** (Salvador) o CITES Cop 16, ki nadzoruje in uravnava trgovino z ogroženimi živalmi in rastlinami.

Prof. **Tom Richter** (Nemčija) je predstavil zahteve in stanje na področju varstva živali v človekovem lastništvu in posebnosti v primeru zadrževanja ujed v ujetništvu.

Gosta, Sov. **Marco Fiori** in Sov. **Ivan Severoni** iz Italijanske okoljske policije *Corpo Forestale dello Stato*, sta predstavila nadaljnje možnosti sodelovanja IAF z organi CITES glede nezakonitega trgovanja z ujedami v Italiji, pri čemer sta kot primer navedla krajo

covi širitvi nematerialne kulturne dediščine.

Frank Bond (ZDA) je poročal o statusu IAF kot nevladne organizacije, ki svetuje Unescu.

Elizabeth Leix (Nemčija) je v imenu **Diane Moller** (ZDA) predstavila poročilo o ženski delovni skupini, ki se ukvarja s posebnostmi sokolarjenja v zdajšnjem času z vidika ženskih obveznosti in društvenih pričakovanj. Ženska predstavlja vir novega življenja, zato lahko lažje in uspešnejše približa naravo in njene prehranske zakonitosti širši družbeni skupnosti.

Svet je odobril načrt za uvedbo **svetovnega dneva sokolarstva**, ki bo obeležen vsako leto **16. novembra**. Svetovni dan sokolarstva bo organiziral odbor, ki bo v okviru IAF ustanovljen posebej za ta namen.

ni na Leender Heide blizu Valkenswaardu, zgodovinsko znanega nizozemskega kraja, kjer so že od srednjega veka do 19. stoletja poklicni sokolarji lovili sokole na jesenskem preletu. Med sokolarskim srečanjem je bila za delegate in javnost razstavljena avtentična past za prikaz tradicionalnega načina lovljenja sokolov iz časa sokolarske družine Mollen. V Valkenswaardu so nizozemski sokolarji lovili s pastmi, ki ne poškodujejo sokolov, saj so jih kasneje šolali tako, da so bili primerni za lov dvorjanov in sokolarjev po vsej Evropi. Tako so si pridobili ime vodilnih sokolarskih mojstrov in vodilno mesto na področju izobraževanja lovskih sokolov v Evropi, dokler ni strelno orožje postalo bolj priljubljeno od sokolov in kraguljev zaradi večje učinkovitosti ter praktič-

od svoje prvobitne kulturne moči.

V soboto, po formalnih srečanjih, smo se delegati odpeljali v kraljevo palačo **Het Loo**, na sedež zgodovinskega kraljevega sokolarskega društva *Royal Loo Hawking Club*, kjer smo si ogledali sokolarstvo umetniško zbirko iz arhivov ter sobe, ki za obiskovalce kraljeve palače navadno niso odprte. Obisk je lepo organiziral strokovnjak za zgodovino sokolarstva **Dick Ten Bosch** (Nizozemska), po palači pa nas je vodil vodja protokola kraljeve družine. Obstaja možnost, da bo v muzeju kraljeve palače Het Loo v prihodnosti postavljena stalna sokolarstva zbirka.

Zadnji večer se je srečanje sveta sokolarskih delegatov končalo ob sproščeni svečani večerji v rustikalnem vzduš-

Foto: I. Tavčar

Skupinska fotografija delegatov 44. skupščine Mednarodnega sveta za sokolarstvo – IAF v Valkenswaardu na Nizozemskem. Prvi z desne Angus Middleton, izvršni direktor FACE, tretji z desne pa dr. Igor Tavčar, delegat Slovenske zveze za Sokolarstvo.

kraguljega orla (*Hieraaetus Fasciatus*) na Siciliji, ki so ga rešili in vrnili naravi s pomočjo odgovornih sokolarjev.

Fritz Kleyn je predstavil svoj izobraževalni projekt glede sokolarstva za nizozemske šolarje.

Dr. **Bohumil Straka** (Češka) je govoril o napredku pri Unes-

Koordinator projekta bo dr. **Javier Ceballos** (Španija) s pomočjo **Veronique Blontrock** (Belgija), **Patrizie Cimberio** (Italija), **Jukija Asaoke** (Japonska), **Dana Cecchinija** (ZDA) in izvršnega sekretarja **Garyja Timbrella** (Irska).

Popoldne so bili delegati, gostje in partnerji povablje-

nosti. Zgodovinska sokolarstva oprema in sokolarske tehnike so pojasnjene ter pregledno razstavljene v muzeju sokolarstva v Valkenswaardu. To je zgodovinski prikaz nekdanje zelo razširjanega sodelovanja med človekom in prostoživečim živalstvom centralne Evrope, ki do danes ni izgubilo nič

ju starega skednja in v prostorih najstarejše nizozemske zasebne pivovarne, kjer je potekala aukcija likovne in kiparske umetnosti narave in ujed.

Dr. Igor Tavčar, delegat SZS Slovenske Zveze za Sokolarstvo v mednarodni zvezi za sokolarstvo IA

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Kot so sporočili iz pristojnega deželnega urada na Bavarskem, so v predelu Oberallgäu odredili gradnjo dveh obor za odstrel jelenjadi, kar je novost v tem prostoru. V bistvu gre za podoben način gradnje kot pri zimskih oborah, ki jih poznamo v nekaterih sosednjih državah in deželah ter so namenjene zbiranju (koncentraciji) jelenjadi v zimskem času z namenom zmanjševanja škode v okolju. V teh oborah jelenjad čez zimo intenzivno krmijo. Vzrok za tako odločitev sta velika številčnost jelenjadi in nevarnost izbruha tuberkuloze med domačo živino. Kot pojasnjujejo pristojni uradniki, v teh oborah odstrel nima ničesar skupnega z zmanjševanjem številčnosti jelenjadi, pač pa gre za preprečevanje izbruha in širjenja nalezljivih bolezni (TBC), čeprav bo imelo bistveno zmanjšanje številčnosti jelenjadi pozitivne posledice tudi na preostali del populacije, predvsem v zdravstvenem pogledu. Pozitivna posledica povečanega odstrela jelenjadi v teh oborah naj bi bilo tudi bistveno manjše vznemirjanje jelenjadi in tudi drugih vrst prostoživečih divjih živali zaradi manjše intenzivnosti lova v prosti naravi. V omenjenem območju so sicer načrt odstrela jelenjadi povečali za 62 %, uresničevanje le-tega pa je v začetku septembra znašalo približno 20 % načrtovanega.

(Wild und Hund Internet)

Avstrija: Strah pred posledicami nadaljnega širjenja tuberkuloze med jelenjadjo, predvsem pa med domačo živino, je prisoten tudi v zvezni deželi Vorarlberg. Pristojne oblasti so zato pripravile neke vrste akcijski načrt v dvanajstih točkah kot preventivo pred širjenjem bolezni. Tako so bistveno povečale najmanjše odstrelne kvote jelenjadi, v nekaterih predelih tudi do 40 %, podaljšale lovne dobe na jelenjad, ukinile prepoved lova na pri njih t. i. II A jelene ... Poskusno nameravajo uvesti še nekatere metode in ukrepe, ki jih doslej niso opravljali, npr. uporaba dušilcev na strelnem orožju, uvedba »novih lovniških strategij« ... Pristojni deželni lovski mojster je ob tem izjavil, da je povečanje odstrela jelenjadi in posledično zmanjšanje njene številčnosti v nekaterih predelih sicer potrebno, da pa bodo imeli načrtovani ukrepi »usodne dolgoročne posledice na

Foto: M. Migos

stanje gozda in zdravje divjadi«, kot so otežen lov, več škode v gozdovih in širjenje tuberkuloze v prostoru.

(Wild und Hund, 1472013)

Nemčija: V zvezni deželi Brandenburg je med lovom na divje prašiče nastala tragična nesreča, pri kateri je 73-letnik ustrelil svojega 51-letnega prijatelja. Oba prijatelja naj bi šla nekega nedeljskega popoldneva skupaj na lov, in sicer na divje prašiče. Po uspešnem strelu na divjega prašiča je odšel mlajši nelovec po avto, nato pa se je peš približal k uplenjenemu divjemu prašiču. Njegov starejši prijatelj je v mesečini zagledal premikanje in silhueto. Domneval je, da gre za drugega divjega prašiča, zato je streljal. Ko je prišel do kraja dogodka, je takoj poklical zdravniško službo, ki pa je lahko ugotovila zgolj smrt človeka zaradi strelne rane. Po doslej znanih podatkih noben od obeh udeležencev ni imel veljavne lovske karte oziroma sploh nista bila lovca. Starejši od obeh udeležencev je imel kot športni strellec le dovoljenje za strelno orožje. Predstavniki brandenburške lovske zveze je po nesrečnem dogodku izjavil, da je za lov treba imeti veljavno lovsko dovoljenje in da je prav zaradi strogih predpisov s področja lov-

stva in orožja lov razmeroma zelo varen. Po podatkih nemške lovske organizacije se je sicer v letu 2011 v Nemčiji zgodilo trinajst smrtnih nesreč z lovskim orožjem, od tega zgolj ena pri lovu. V Nemčiji naj bi sicer imeli 6,4 milijona kosov registriranega orožja in po ocenah tudi še 20 do 40 milijonov kosov ilegalnega.

(Wild und Hund Internet)

Avstrija: V kraju Ysper bei Melk so v reki Donavi našli plastično vrečko, ki je bila obtežena s kamni, v njej pa sta bila mrtva risinja in njen mladič. Oba naj bi bila po prvih podatkih utopljena. Zaradi prehitrega in nestrokovnega odpiranja plastične vrečke naj bi bili uničeni morebitni dokazi zoper storilca dejanja. Pristojne oblasti so zato že razpisale denarno nagrado v višini 3.000 evrov za informacije, ki bi vodile do prijetja storilca omenjenega kaznivega dejanja.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: V zvezni deželi Rheinland-Pfalz je 21. avgusta letos začela veljati nova uredba o lovu in divjadi, ki predvsem spreminja nekatere lovne dobe na divjad. Tako bo zdaj dovoljeno loviti jelene šilarje in junice jelenjadi ter damjakov že od 1. maja naprej, enako bo veljalo tudi za enoletne

muflone. Pri damjakih bo lov na vse preostale kategorije dovoljen že z avgustom, medtem ko se lovna doba na srnjaka podaljšuje do konca januarja. Po novem bo popolnoma zavarovan dihur (*Mustela putorius*), prav tako bo prepovedan lov s pastmi dvigalkami (pasti stopalke so bile prepovedane že doslej). Doslej je bil vse leto dovoljen odstrel lisic, zdaj pa so odrasle lisice zavarovane od marca do julija, medtem ko je odstrel mladih lisic zaradi preprečevanja škode in morebitnega prenosa nalezljivih bolezni dovoljen vse leto. Podobno je pri golobu grivarju, kjer je odstrel mladih ptic zaradi preprečevanja škode na ogroženih kmetijskih površinah dovoljen vse leto. Ukinjene so tudi kakovostne kategorije pri jelenih in lovopust pri divjih prašičih. Predsednik deželne lovske zveze je izjavil, da je divjad nekaterih vrst, predvsem parkljasta, po novem obravnavana skoraj kot pižmovke in da novi predpis praktično zanemara življenjske potrebe prostoživečih živali, še posebno parkljaste divjadi ter podpira zgolj interese gozdarskega in kmetijskega gospodarstva.

(Deutsche Jagdzeitung Internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Zelena družčina me je sprejela v svoje vrste maja 1965 in mi dodelila za mentorja svaka **Berceta** in **Alfreda Grudna**, gozdarja, strokovnjaka plemenitega značaja, ki sta mi 'polagala na srce' gojitev in pravičen odstrel.

Mladost sem preživel na Krasu, med nizkimi griči in plitvimi vrtačami, zato sem imel smrtni strah pred globino. Ko sva z Alfredom prvič šla v Govce, kjer je steza vodila nad prepadom, je izpraznil puško, jo držal za cev, jaz pa za kopito, in to je bilo dovolj, da sem se znebil strahu.

žam in piščalkam, toda prijatelj mi je odsvetoval in menil, da je lov s preže in s piščalko najbolj pravičen, ker lovcu omogoča, da divjad bolje oceni in bolj umirjen strelja; daljnovidno je še dodal, da starejši lovci nimajo več moči, da bi šli ure in ure na zalaz.

Preže, temni leseni stolpi, kot prikazni sredi zelenega gozda, so me od nekdaj motile tudi zato, ker so me spominjale na stolpe v taborišču, piščalka pa na neskončno preštevanje prisotnosti taboriščnikov.

S prijateljem Žagarjem sva se neko popoldne podala na Stol nad Žago. V ruskem oprtniku sem imel za en dan suhe hrane, štiri litre vina in liter tro-

Podrli smo ognjišče in odšli¹

IVAN GRBEC

Preža

V lovišču LD Trnovski gozd je v glavnem samo velika divjad: srnjad, gamsi, mufloni, divji prašiči, jeleni, divji petelin, jereb in občasno medved in ris; od male divjadi pa samo nekaj zajcev in slok (kljunačev) na preletu.

Divjad smo lovili s preže ali s piščalko, predvsem pa na zalaz, ki je najzahtevnejši, najnapornejši, najlepši pa tudi najbolj pravičen lov. Pri zalazu se lovec približuje divjadi in ne obratno in če hoče uspeti, mora paziti, da ne utrga bilke, zdrobi suhe vejice; izkoristiti mora kritje rastlinja, relief pokrajine, smer vetra, ker ima divjad izredno dober sluh in voh, svojo največjo obrambo, in prav v tem tičijo lepota, enakopravnost in pravičnost.

Lov s preže je zahrbtnen, ker se divjad z vohom in sluhom ne more braniti, najgrše pa je vabljenje s piščalko, pri čemer lovec posnema klic pojave srne, in srnjak, ker ga žene spolna sla, neprevidno priteče pred puško.

Moja mentorja, Berce in Gruden, sta mi zelo polagala na srce človeški odnos do divjadi, ker samo tako, sta mi rekla, lahko lovec hodi z glavo pokonci. Nekajkrat sem, žal, prekršil ta njun nauk ... / ... /

Hotel sem objaviti članek proti pre-

pinovca. V koči, ob salami in suhem kruhu, je litrček vrtovčana kar izpuhtel. Franc mi je med kuhanjem kave obrazložil, kaj smem loviti, in predlagal, naj grem na prežo kar sam, ker da mi popolnoma zaupa in da gre počivati.

Po strmi lestvi se vzpenjam na izredno visoko prežo. Nad glavo, v podu preže, je loputa, ki jo moram dvigniti, toda kako? Z roko je ne morem, ker se moram držati z obema rokama, sicer padem. Naj se umaknem? Naj se odpovem morda enkratni trofeji? Sklonim glavo, stopim še en klin višje in s tilnikom in rameni dvignem vražje težka vratca. Ko sem v preži, loputo zaprem, stol pomaknem nanjo, se usedem, odprem okna in pozorno opazujem, toda divjadi ni na spregled. Ko se stemni, se odločim, da grem. Odmaknem stol, da bi dvignil loputo, povlečem, ne gre. Povlečem spet in z vso močjo in spet nič. Vlečem spet in spet, z vsemi močmi, da se že hrbtenica oglašča, toda zaman. Ojej, grda reč! Malo si odpočijem, razmišljam in spet vlečem, vlečem in ... nič. Ne gre in ne gre. Postaja me strah. Sem štiri metre od tal, slabo oblečen, na nadmorski višini 1.600 metrov. Noči se, zebe me in Franc, po še eni vrtovčanki, gotovo spi kot polh. Naj streljam, da ga zbudim? Sicer pa, ali mi on sploh lahko pomaga? Kako naj dvigne

z glavo težak pokrov, ki sem ga stlačil in zagozdil, ko sem na njem sedel, in ki ga ne morem potegniti niti z rokami? Toda, ali me sploh more kdo rešiti? Gasilci? Helikopter? Da, helikopter mi lahko pripelje do okenca vzvod. Da, toda, to bi bil cirkus. Televizija, časopisi in v Lovcu bi pisalo, kako se ne sme graditi prež in disciplinska komisija bi kaznovala prijatelja, ker mi je dovolil, da grem sam v tuje lovišče. Vse to sem premleval in mrak se je medtem spreminjal v temno noč.

Okna sem zaprl, toda mrzla me je že ščipal po vsem telesu. Bom lahko telovadil vso noč, da ne zmrznem? Naj streljam? Poskušal sem razbiti stol, da bi si naredil neke vrste vzvod. Brez sekire ali kladiva je to nemogoče. Panika in obup, ker ne vidim izhoda, toda takrat se spomnim na nož za tabornjenje, ki ima celo žago, vžigalice in trnke za ribolov, dragoceno Aleševo darilo iz Nemčije. Si lahko z njim kaj pomagam? Sila kola lomi ... Dam ga v zarez, pokončno in ne plosko, ker se mi sicer klina zlomi. Pa tudi, če se ... Rezilo je debelo, široko, spredaj ošljljeno. Previdno potiskam in malo po malo, milimeter za milimetrom, in loputa se začne odpirati: pot s preže je prosta. Hvala, Aleš! Sicer vseh težav še

ni bilo konec, ker sem moral nesrečno loputo za sabo zapreti ...

Nad Lokvami imamo lovci visoko prežo za lov medveda. Leta 2004 je žreb določil, da ima Alfred pravico upleniti to zver drugega septembra, jaz pa osmega, in ker na lov ne sme en sam, sva se dogovorila, da si delava družbo.

Na preži sva ob petih zvečer.

»Tukaj imam kiblo, če boš rabil, me dregni. Ne smeš kašljati, kihati, prdeti, se premikati ...«, mi Alfred ukazovalno veli in izroči veliko svetilko.

»Ko te dregnem, posveti, vendar naj-prej proti dnu preže, nato naj gre svetlobni žarek enakomerno in hitro proti mrhovišču. Čim mi ga osvetliš, sprožim.«

Puško je naslonil na okensko polico in s kazalcem na sprožilcu je sedel, častna beseda, enajst (!) ur in jaz, siromak, enajst ur z baterijo v roki in v večnem strahu, da ne kihnem, da plin ne zabobni, da stolček ne zaškripa, da curek v kibli ne zaropota ...

V tej obupno dolgi in mučni noči sem spoznal novega Alfreda, strastnega lovca in vzdržljivega do neverjetnosti. Doslej sem videl v njem mirnega, obzirnega, ljubeznivega človeka, zdaj pa vztrajnega, strah vzbujajočega sužnja lovske strasti. Želja, da upleni prvega med našo divjadjo, da pride do kraljevske trofeje in s tem krona svojo polstoletno vestno lovsko dejavnost, ga je

spremenila do temeljev. Volja in silna želja sta zaslužnija telo. Ta prijateljeva duhovna in telesna sprememba me je spomnila na delo Maxa Fabianija L' Acme, kjer duh prevlada materijo.

V tistih enajstih urah sem večkrat zaspal, toda samo po nekaj sekund ali minut, nakar sem se premražen prebudil s svetilko v roki. Smrčal gotovo nisem, ker ni bilo časa, pa tudi kolega bi me sicer v hipu dregnil.

Oblekel sem se pomanjkljivo, ker sem računal, da bova izmenično počivala in spala na pogradu. In zdaj, kaj sem smel? Samo hrbtenico zvijati in izravnavati, ker tega kosmatinec ne bo slišal. Bundo in hlače sem imel k sreči iz takšnega blaga, ki ni povzročalo šuma. Toda proti jutru, ko me je že obupno lomil mraz, sem le počasi in previdno potegnil iz oprtnika ležalno vrečo in se z njo ovil, da se obvarujem prehlada, pljučnice in krtove.

Strah, da bom prijatelju s kihom zapravi medveda, je visel nad mano kot Damoklejev meč. Tako velik je bil ta strah, da je celo potrebo po kihanju odgnal, čeprav me je obupno zeblo.

In Alfred? Sam duh s kazalcem na sprožilcu, z napetimi ušesi, ki so v temni noči zaznavale korake jelena, šum mehkih kril sove, kar se je ponavljalo v neskončnost. Zdelo se mi je, da se je čas ustavil, da se je Zemlja nehala vrteti in da dneva ne dočakam nikdar več.

Njegov bežni pogled, ko sem tudi jaz

s svojim slabim sluhom zaslišal drobljenje, me je naelektril v prepričanju, da je napočil usodni trenutek. Čakal sem nestrpnost na znak ... Ni ga bilo in spet je okrog naju zavlada grobna tišina. Toda kmalu spet zadrobi.

»Posveti!« pade ukaz ... Toda poka ni bilo in z mrhovišča sta smuknili dve sivi gmoti, dva jazbeca. Adrenalin je za hip ogrel telo, a srčni utrip se je kmalu spet umiril in čas je obtičal. Enoličnost in dolgočasnost noči sta pretrgala še dvakrat jazbeca, enkrat jelen in za njim še lisica in vsakič je nadledvična žleza pognala hormon v kri in pospešila srčni utrip, kar je k sreči pretrgalo neskončno dolgo in morečo noč in nekoliko ogrelo telo.

Medveda je tisto noč uplenil lovec v lovišču sosednje lovske družine in moj lov je, hvala bogu, odpadel, ker še ene tako mučne noči ne bi rad doživel, vsaj z Alfredom ne ...

V Mrzli dragi sem na preži bral Pahorjevo Nekropolo in Alfred je z daljnogledom opazoval srnjaka, ki se je mirno pasel okrog. Uživali smo: Alfred, srnjak in jaz. Kaj je lepšega?

¹ Ivan Grbec: Podrli smo ognjišče in odšli; izdala in založila Melior, d. o. o., Založba Educa, Nova Gorica, 2010. Knjiga je avtobiografska. Objavljamo odlomek iz te knjige.

Ivan Grbec se je rodil v Kobdilju na Krasu leta 1923; je član LD Trnovski gozd, živi v Novi Gorici.

PRESEDNIKOVA BESEDA

Lovsko izobraževanje in predavatelji

Velikokrat marsikdo negoduje, ko je treba ob razpisnem tečaju za lovce vpisati podatke o udeležencu v aplikacijo LIS – Lisjak. Pravočasna prijava prek aplikacije in poznejša udeležba namreč udeležencu zagotavlja tudi izdajo potrdila o udeležbi in uraden vpis uspešno opravljenega izobraževanja. Tovrstne podatke v aplikacijo vnašamo od leta 2010 in tako bomo tudi nadaljevali. Pred predstavitvijo posameznih podatkov je prav, da malo obnovimo znanje, ki se nanaša na izvajalce programov oziroma teh vsebin ali, če povemo po domače, kdo je lahko in sme biti sploh predavatelj in kje. V posameznih aktih imamo zapisane pogoje za člane predavateljskih aktivov. *Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskega izpitu* (2006) v drugem odstavku 4. člena določa, da je lahko predavatelj tečaja za teoretični del izpita lahko samo oseba, ki ima višješolsko izobrazbo ustrezne smeri glede na vsebino tečaja oziroma najmanj deset let praktičnih izkušenj iz ustreznega področja, ki ga predava.

Navodilo za opravljanje izpita za lovskega čuvaja (2009) v drugem odstavku 17. člena pa določa pogoje za člana predavateljskega aktiva na tečaju za lovske čuvaje: imeti mora najmanj univerzitetno izobrazbo, najmanj deset let izkušenj na področju teme, ki jo predava, za praktično usposabljanje najmanj deset let izkušenj na področju predavane teme in da ima dokazljive predavateljske sposobnosti (reference).

Navodila (2009) tudi konkretnje določajo, da predavateljski aktiv za lovske čuvaje imenuje Upravni odbor LZS (UO LZS). Predavateljske aktivne usposobljenih članic (ZLD/LZ) pa na predlog Komisije LZS za izobraževanje potrjuje vsako leto UO LZS. Tudi konec leta bo tako. Hoteli ali ne, kakovost predavanj ali celo poznejši rezultat je odvisen tudi od predavatelja! Predstavljanje snovi brez pomoči računalnika, s projektorjem ali TV-zaslonom je pač preživeta stvar! Znanje uporabe računalniških orodij in predstavitveni programi so za sodoben izobraževalni način nujni. Pa je res temu tako? Vprašajmo se, imamo prave predavatelje? Smo dali tudi mladim strokovnjakom dovolj možnosti oziroma priložnosti, da bi postali predavatelji, ki bodo na lovskih izobraževanjih zamenjali starejše? Ali komisije za izobraževanje usposobljenih članic in pozneje Komisija za izobraževanje pri LZS dovolj storijo in poskrbijo za ustrezen izbor predavateljev, njihovo spremljanje, njihovo sprotno dopolnilno izobraževanje in usposabljanje? To je le nekaj vprašanj, ki jih je nujno treba odpreti in jih upoštevati, ko bomo pripravljali predloge za letošnje in naslednje potrditve predavateljev.

Predavatelji na tečaju za lovske čuvaje v Kočevju in Celju so ob koncu svoje teme med slušatelje razdelili t. i. evalvacijske liste – torej smo obravnavali tudi mnenje udeležencev tečaja (slušateljev) oziroma zadovoljstvo s posameznim predavateljem in organizacijo tečaja. Podatke smo obdelali (skupaj več kot 900 anketnih obrazcev in jih vnesli v računalniški program). Podoben način so uporabljale tudi nekatere usposobljene članice (npr. ZLD Ptuj – Ormož ...).

Preglednica 1: Število aktivnih predavateljev posameznih tem (na dan 1. 7. 2013) in število opravljenih izobraževanj

Zap. št.	Vsebina	Št. predavateljev	Št. izobraževanj
1.	Andragoški	2	2
2.	Bolezni divjadi	2	2
3.	Dopolnilno (lov. čuvaji)	12	16
4.	Jelenji ruk	3	3
5.	LIS – Lisjak	7	33
6.	Lovovodje	10	25
7.	Lovski čuvaji	57	15
8.	Lovski izpit	211	77
9.	Mentor	28	23
10.	Orožje – nadaljevanje	21	25
11.	Obnovitveni, uspos. oseba	25	30
12.	Ocenjevanje škode	12	20
13.	Ocenjevanje trofej (CIC)	4	
14.	Ocenjevanje trofej	11	23
15.	Delo z motorno žago	4	5
16.	Preizkus orožja	55	73
17.	Prva pomoč	13	10
18.	Strelski sodnik	4	9
19.	Pred. za mentorje – dodatno	2	1
20.	Začetno, za uspos. osebo	29	22
21.	Varna hoja – železnica	8	8
22.	Stiki z javnostjo	29	5

Če nekoliko podrobneje pogledamo v LIS – Lisjak od leta 2010 do 31. 8. 2013, ugotovimo nekatere zanimivosti:

- v teh letih se skupno število udeležencev tečajev ustavi na številki 13.700 oziroma, da se jih je udeležilo nekaj več kot 4.500 članov
- od prijavljenih kandidatov se jih 18 % ni udeležilo nobenih predavanj – nesrečnost pri prijavah ali drugi vzroki (?)
- neuspešnih ali neopravljenih preverjanj je med udeleženci le slabe štiri promile
- ugotavljamo različno zavzetost usposobljenih članic

Doslej se je vseh izobraževanj in različnih predavanj udeležilo 285 predavateljev, 57 od njih jih ni članov lovske organizacije.

Preglednica 2: Usposobljene članice in število izobraževanj

Usposobljena članica	Število izobraževanj
BELA KRAJINA	23
GORENJSKA	32
GORICA	18
GORNJE POSOČJE	18
IDRIJA	18
KOČEVJE	17
KOPER	25
KOROŠKA	20
LJUBLJANA	30
LZ Slovenije	15
MARIBOR	41
NOTRANJSKA	12
NOVO MESTO	28
POSAVJE	14
POSTOJNSKO-BISTRISKA	23
PREKMURJE	19
PRLEKJA	8
PTUJ-ORMOŽ	15
SAVINSKO-KOZJANSKA	37
ZASAVJE	16
SKUPAJ izobraževanj	429

Graf 1 prikazuje število izobraževanj glede na usposobljene članice (od leta 2010 do 31. 8. 2013)

Preglednica 3: Število udeležencev glede na usposobljene članice

Izvajalec	Prijavljenih	Razporejenih	Prisotnih	Opravi	Ni opravi	Nezaključenih
BELA KRAJINA	774	747	591	590	1	27
GORENJSKA	1288	1203	1087	1085	2	19
GORICA	641	595	536	524	4	49
GORNJE POSOČJE	456	456	415	414	1	0
IDRIJA	521	512	449	449	0	0
KOČEVJE	480	428	394	387	0	7
KOPER	1095	988	785	783	1	103
KOROŠKA	1017	1015	861	857	1	26
LJUBLJANA	1228	1200	1085	1077	6	12
LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE	161	154	140	139	1	0
MARIBOR	1892	1799	1376	1368	8	98
NOTRANJSKA	378	378	337	332	4	1
NOVO MESTO	1127	1109	945	944	0	1
POSAVJE	623	622	566	557	7	27
POSTOJNSKO-BISTRISKA	916	916	800	791	6	3
PREKMURJE	857	844	679	669	3	7
PRLEKJA	392	392	329	328	0	1
PTUJ - ORMOŽ	576	574	520	520	0	0
SAVINSKO-KOZJANSKA	1645	1610	1392	1382	9	29
ZASAVJE	573	572	503	501	0	2
Skupna vsota	16640	16114	13790	13697	54	412

Iz preglednice 3 razberemo, da nekateri podatki niso dokončni (zaključeni), kar je naloga odgovornih na različnih ravneh vnašanja. Res pa je, da so v podatku zajeta tudi izobraževanja, ki bodo potekala še septembra in oktobra 2013.

Iz vsega predstavljenega lahko ugotovimo, da se poslužujemo veliko izobraževanj, predavanj, usposabljanj in izpopolnjevanj znanja. Več bo treba storiti na področju:

- izbire/selekcije predavateljev
 - nadgradnje/evalvacije predavanj
 - skrbi za dopolnilno usposabljanje predavateljev
 - dela komisij za izobraževanje ne samo na ravni LZS, OLZ, ampak tudi v vseh LD
 - pridobivanja novih usposobljenih strokovnih kadrov
- Pa dober pogled in lovske zdravo!

Mag. Srečko Felix Kroppe

Viri:

- Navodilo za opravljanje izpita za lovskega čuvaja. (2009). Lovska zveza Slovenije, Ljubljana. Št. 31.
- LIS – Lisjak (2013), Lovska zveza Slovenije, Ljubljana.
- Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskega izpitu. (2006), Ljubljana, Uradni list RS, št. 3.

Poljčanski lovci gostili UO LZ Maribor

Zbrali smo se v lovskem domu **LD Poljčane**, kjer nas je na zadnjem rednem UO pred počitnicami sprejel starešina **Tomo Kovačič**. Kraj srečanja ni bil izbran naključno, temveč načrtno, saj smo na to sejo UO LZ Maribor povabili tudi žene ali partnerice, za katere so lovci LD Poljčane pripravili krajši popoldanski izlet.

Med tem ko smo mi »sejali«, so se naše žene, v spremstvu njihovih lovcev, odpravile peš proti Studenicam, kjer jih je pričakala predsednica Turističnega društva Studenice **Maja Bračko**.

Najprej so se odžele z živo izvirske studeniške vode, ki je ne daleč od samostana Studenice, nato pa so se odpravile po samostanski učni poti, kjer so spoznavale različne drevesne vrste, opazovale kraške pojave in Topli potok. Ogledale so si ostanke gradu, kip Zofije Rogaške in cerkev svetih Treh kraljev.

Po ogledu jih je čakala krepka malica, za katero je poskrbela domača LD. Preostanek časa je bil namenjen za ogled samostana.

Foto: M. Gelman

Skupaj z ženami ...

Predsednica TD je predstavila njegovo razgibano zgodovino od 13. stoletja, ko je Sofija Rogaška ustanovila samostansko poslopje z župnijsko cerkvijo, pa vse do današnjega dne, ko je samostan v lasti mariborske škofije in potreben temeljite prenove.

Po ogledu so se naše dame odpravile nazaj v lovski dom, kjer so jih je že čakali večerja in od sestanka utrujeni možje ...

Medtem ko je naš nežnejši spol

užival ob samostanskih zanimivostih in lepotah okoliških krajev in okušal tamkajšnje kulinariko, smo se člani UO LZM potili na zadnjem sestanku pred zaslužnimi počitnicami.

Kot se spodobi, nas je v imenu gostiteljske LD pozdravil starešina Kovačič in izčrpan predstavil lovišče LD Poljčane ter divjad, s katero upravljajo; še posebno pa način upravljanja.

Lovišče, ki se razprostira na

lovijo, ne krmijo ali kako drugače vzemirjajo divjadi.

Druga in gospodarsko pomembnejša divjad je srnjad, divji prašič in manjša kolonija gamsov, ki pa ne živi na Boču, ampak zahodno od njega.

Čeprav male divjadi praktično ne lovijo, dajejo poudarek tudi upravljanju z njo.

Predsednik je prisotne seznanil tudi, kako preprečujejo škodo od muflona in divjega prašiča. S pri-

STAREŠINAM IN TAJNIKOM LOVSKIH DRUŽIN

Preverjanje podatka o datumu vstopa člana zaradi uvedbe lovskega jubilejnega znaka

Na pobudo predsednika LZS bo še letos obravnavana in verjetno tudi potrjena pobuda o dopolnitvi *Pravilnika o podeljevanju lovskega odlikovanja in priznanj*. Uvajamo namreč novo vrsto priznanja za okrogla leta članstva v lovski organizaciji – za dopolnjenih **40, 50 in 60 let članstva**.

Nedvomno je zato najpomembnejši podatek o letih članstva v lovski organizaciji, ki ga vodimo in razberemo iz aplikacije *Lisjak*, **vstop člana v lovsko družino**. Ob vzpostavljanju baze podatkov (leta 2005) so nekateri tajniki LD vpisali kar približen datum vstopa, katerega posledica bo, da član, ki dejansko izpolnjuje pogoje za prejetje jubilejnega znaka, le-tega morda ne bo prejel ali pa ga bo lahko prejel tudi povsem neupravičeno, ker dejansko še ne izpolnjuje postavljenega merila.

Opozarjamo, da bomo podatke povzemali iz spletne aplikacije *Lisjak*! Baza članskih podatkov je bila vzpostavljena v začetku leta 2005, **od tega leta nazaj pa imate podatke le in samo v arhivih lovske družine!**

Pri pripravi prvih seznamov prejemnikov (že za leto 2013) želimo, da bi bilo napak čim manj, zato:

vas prosimo, da ponovno za vse vaše člane preverite vpisani podatek o datumu vstopa. Posebno pozornost glede tega podatka namenite članom, ki so v vašo LD prestopili iz druge lovske družine ali če sta se združili dve LD. **Od prvega vstopa se namreč seštevajo leta članstva v lovske organizacije.** Za člane, ki jim je v vmesnem obdobju članstvo mirovalo, javite obdobje mirovanja.

V aplikaciji *Lisjak* sami ne morete prepisovati ali popravljati podatka o datumu vstopa člana, zato vsak potreben popravek takoj javite administratorju sistema na e-naslov: info.lisjak@gmail.com ali pisno na **LZS, Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana**. Podatki bodo upoštevani in vneseni v nekaj dneh po prejemu zahteve.

Podatke pošljite najpozneje do konca novembra 2013!

Milan Velkoverh,
predsednik Komisije LZS za
lovska odlikovanja in priznanja

Člani UO LZ Maribor

severni strani Boča, meri nekaj več kot 2.000 ha lovne površine, LD pa šteje triintrideset lovcev.

V začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja so na Boč naselili kolonijo muflonov, kar je bila obenem tudi ena najuspešnejših naselitev divjadi te vrste v Sloveniji in s katero uspešno upravljajo še dandanes. Pred nedavnim so na Boču slavnostno proslavili 40-letnico naselitve muflona in v ta namen pripeljali še nekaj muflonov s Slovaške za namen osvežitve genske osnove.

Pri upravljanju z divjadjo namenjajo zelo velik poudarek t. i. »mirnim« conam, kjer vse leto ne

mernim pristopom pri upravljanju in ukrepih za preprečevanje praktično ne poznajo škode. Na koncu je vsem zaželel dobro počutje v njihovem lovskem domu.

Sejo smo nadaljevali s poročilom o aktivnostih LZ M v prvi polovici leta, ki so ga pripravili predsednik, predsedniki vseh komisij in strokovni tajnik **Andrej Ivanjčič**.

Organizirali smo deset predavanj:

– 10. 1. 2013: Varno ravnanje z lovskim orožjem in nudenjem prve pomoči pri nesrečah na lovu za lovske pripravnike, ki v letu 2012 niso opravili tega izpita.

Izpit je opravljalo šest slušateljev. Predavanje je potekalo v lovskem domu LD Pobrežje - Miklavž in na strelišču te LD. Predaval je **Marjan Gselman**.

– 18. 1. 2013: Navodila za pripravo letnih lovskoupravljavskih načrtov za Pohorsko in Slovenskogoriško LUO. Predavanje je bilo v lovskem domu **LD Rače**. Na predavanju je bilo 48 lovcev, predaval je **Zdravko Miklašič** z ZGS - OE Slovenj Gradec, odgovoren za pripravo letnih upravljavskih načrtov za Pohorsko LUO.

– 25. 1. 2013: začetek opravljanja teoretičnega dela lovskega izpita (zaključek 23. 3. 2013). LD so na izpit prijavile 53 lovskih pripravnikov, uspešno pa ga je opravilo 48 novih lovcev, od katerih je bil en kandidat s končano VII. stopnjo gozdarske smeri, en kandidat pa s končano V. stopnjo gozdarske smeri. Oba kandidata sta uveljavljala pravico, da jima ni treba opravljati teoretičnega dela lovskega izpita.

– 13. 4. 2013: Izobraževanje za upravljavce aplikacij Lisjak. Predavanja se je udeležilo 25 lovcev.

Predaval je **Samo Vončina**, pooblaščenec LZS za izobraževanje aplikacije Lisjak.

– 19. in 20. 4. 2013: Predavanje (začetni tečaj) za usposobljene osebe pregleda uplenjene velike divjadi, ki ga je opravilo triindvajset lovcev, od tega tudi pet lovcev LD Orlica, trije lovci LD Ivanovci in trije lovci LD Velika Polana. Štiriindvajset lovcev pa je opravilo obnovitveno-dopolnilni tečaj za usposobljeno osebo, od tega: trije lovci LD Studenec - Veliki trn in en lovec LD Log pod Mangartom. Predavala in preverjala znanje sta **Urška Kurnik** in **Ivan Zalar**, oba dr. vet. medicine.

– 25. 5. 2013: predavanje Ravnanje z lovskim orožjem in predstavitev preizkusa praktičnega izpita za lovske pripravnike. Predavanje je bilo namenjeno predvsem mentorjem, ki imajo v svojih LD lovske pripravnike. Tečaj je opravilo devetnajst mentorjev, vsi so člani LD LZ Maribor. Tečaj je vodil **Marjan Gselman**.

– 8. 6. 2013: predavanje Ocenjevanje lovskih škod. Predavanje je obiskalo sedemnajst lovcev, od tega trije lovci, člani LD Ivanovci. Predaval je **Miran Daković**.

V okviru LZ Maribor smo na željo LD poskrbeli še za predavanja v LD Dobrava v Slovenskih goricah, Uporaba lovskih psov v lovišču. Predaval je **Marjan Gselman**.

V LD Šentilj je bilo predavanje Preprečevanje škod od divjadi; predaval je **Mihec Dajčman**. V LD Pernica je bilo organizirano predavanje Organizacija lovov v primestnih LD; predaval je **Ivan Žižek**.

V okviru preostalih aktivnosti smo organizirali in pripravili t. i. golažijado v Malečniku, LD Ruše je bila glavna organizatorica Državnega prvenstva v lovskem streljanju, udeležili smo se 40. Srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov v Globokem ter obiskali vse jubilate LD na območju LZM, starejše od 75 let, ter jih obdarili s spominskim darilom.

Na tem mestu se želim zahvaliti članom LD Poljčane za brežhibno organizacijo, saj so naše žene in člani UO LZM preživeli čudovito popoldne in večer ob okusnem srnjačjem golažu, domačem kruhu in pecivu, ki so ga spekle žene poljčanskih lovcev. Zahvaljujemo se tudi za žlahtno kapljico iz kleti starešine LD Poljčane ter vsem ženam za podporo in potrpežljivost, ki nam jo nudijo. Članom UO LZM in vsem slovenskim lovcom na višku lovne sezone v drugi polovici leta želim varen in uspešen lov.

Marjan Gselman

Prireditve na Bogenšperku ob podelitvi lovskih spričeval 2013

V četrtek, 20. junija, ko je bilo najbolj vroče popoldne letos, smo se lovci **Zveze lovskih družin Zasavje** zopet zbrali v atriju renesančnega gradu Bogenšperk. Namen tokrat že tretje zaporedne prireditve sta bila slavnostni sprejem nove generacije lovskih pripravnikov v lovske vrste ter ogled pregledne razstave trofej uplenjene divjadi v minulem letu.

Novi lovci ZLD Zasavje (generacija 2013) z vodjem tečaja Francem Trebušakom in predsednikom izpitne komisije Ivanom Malešičem.

Osrednji dogodek prireditve je bil podelitev lovskih spričeval novim lovcom, podpis Zaprisege slovenskega lovca v ter izročitev lovskih izkaznic.

Na prireditve so bili poleg mladih lovcev posebej povabljeni tudi vse starešine in gospodarji članic ZLD Zasavje ter še posebno mentorji mladih lovcev in člani Izvršilnega odbora Zasavskega LUO.

Slavnostni govornik na gradu Bogenšperk je bil predsednik ZLD Zasavje Ivan Malešič.

Letos so lovske družine prijavile na izobraževanje enaindvajset svojih pripravnikov, s tem da je eden opustil izobraževanje, eden pa je bil zaradi ustrezne izobrazbe oproščen teoretičnega dela izobraževanja. Tako je zasavsko lovstvo zdaj bogatejše za devetnajst novih obetavnih lovcev in eno lovko.

Ker pa ob takem slovesnem dogodku ne gre brez lovske kulture, so prireditve kulturno obogatili Lovski pevski zbor in rogisti Zasavje - Trbovlje, citrar **Peter Napred** ter slikar in lovec **Igor Fortuna** z razstavo svojih vedno boljših slik z lovskimi motivi.

Scenarij prireditve je pripravil in jo uspešno povezoval **Andrej Kovač**, predsednik Komisije za lovsko kulturo pri ZLD Zasavje.

Osrednji govornik je bil **Ivan Malešič**, predsednik UO ZLD Zasavje in hkrati tudi predsednik izpitne komisije.

V svojem govoru je poudaril, da sta dva razloga, da smo se zbrali na osrednjem dvorišču gradu Bogenšperk, ki ga krasi več kot petsto let zgodovine. Prvi razlog je, da želimo slovesno pospremiti v lovske vrste pripravnikov in devetnajst pripravnikov, ki so

uspešno končali praktično in teoretično usposabljanje. Hkrati se želimo tudi simbolično zahvaliti njihovim mentorjem in predavateljem, ki so jih požrtvovalno uvajali v skrivnosti narave, lovišča in divjadi. Drugi razlog pa je bil, po besedah Ivana Malešiča, da želimo ob koncu vsakoletnega načrtovanja odvzema divjadi v zasavskem LUO obrniti pogled na minulo leto in si ogledati, kaj nam je najlepšega poklonila Diana iz svojih zasavskih lovišč. Temu je bila namreč namenjena priložnostna razstava nekaj najmočnejših oz. najzanimivejših lovskih trofej divjadi, ki je bila uplenjena v lani. Lovcem je zaželel, naj se ob ogledu razstave počutijo kot kmet, ko se jeseni po obilni letini sprehodi skozi svoje kašče in ugotavlja, da je bil ves njegov trud obilno poplačan.

Mlade lovce je opomnil, da simbolično vstopajo v družbo slovenskih lovcev, družbo 22.000 članov oziroma v organizacijo z več kot stoletno tradicijo.

V nadaljevanju je spregovoril o zgodovini lovstva in **Janezu Vajkardu Valvazorju**. Prav njegovo najbolj znano delo *Slava vojvodine Kranjske* nam ohranja zgodovinski spomin na lov v srednjem veku v tedanji Kranjski, zdajšnji Sloveniji. Njegovi opisi Cerknškega jezera, rastlinstva in živalstva, njegov opis lova na polhe so še dandanes navdušujo-

če in zanimivo branje. Valvasor, čeprav tujega rodu, je bil eden zadnjih polihistorjev, a hkrati velik rodoljub. Njegov raziskovalni um je našel izziv v naravoslovju, tehniki, krasoslovju, zgodovini in topologiji. Govornika je najbolj presenetil podatek, da je že v 17. stoletju načrtoval zdajšnji predor skozi Ljubelj. Seveda je bil tudi lovec, kar dokazuje njegov lovski dvorec v okolici Dola pri Litiji.

Mladim lovcem je zaželel, da bi nekaj Valvasorjeve raziskovalne radovednosti odnesli na svoje lovske poti.

V imenu predavateljev je povedal, da je vsak predavatelj na svojem področju skušal prenesti svoje zanje in izkušnje na nove lovce. Toda čar narave in divjadi je v tem, da narava vsak dan piše nove zgodbe in morda včerajšnje »resnice« spreminja v današnje zablode in obratno. Zato je novim, večini mladim lovcem zaželel, naj po svojih lovskih poteh hodijo z odprtimi očmi in pridobljeno znanje obogatijo z novimi spoznanji. Pri tem jih je spomnil na ravnokar izdano, že sedemintrideseto publikacijo iz zbirke Zlatorogova knjižnica z naslovom *Divjad in lovstvo*. Knjiga v obliki leksikona združuje presek aktualnega znanja o divjadi in lovstvu številnih priznanih strokovnjakov.

Slavnostni govornik je ob nagovoru spomnil, da so bila skozi zgodovino slovenska lovšča na stičišču sredozemskih, germanskih in vzhodnjaških kultur, vendar se je naše zdajšnje lovstvo izoblikovalo predvsem pod vplivom srednjeevropske lovske tradicije.

Na tem izročilu je nastal Etični kodeks slovenskih lovcev, ki določa moralno-etična pravila ter razmerja med pravicami in dolžnostmi v našem lovstvu. Poudaril je, da je to edinstven dokument v evropskem prostoru in da mora biti zato mladim lovcem v ponos in čast, da so slavnostno podpisali Zapisrego. Načela naj jim bodo vodilo, ko se bodo morali kot lovci samostojno in odgovorno odločati v nepredvidljivih okoliščinah. Zavedati se morajo, da lovec nosi osebno odgovornost za svoje ravnanje do narave, divjadi, lastnikov zemljišč in gozdov, solovcev ter do drugih obiskovalcev narave.

V nadaljevanju sta prisotne nagovorila **Franč Trebušak**, predsednik Komisije za izobraževanje in vodja tečaja, ter **Brane Zupančič**, predsednik Izvršilnega odbora Zasavskega LUO, ki je organiziral razstavo trofej.

V imenu vseh tečajnikov je pred vsemi zbranimi Zapisrego

slovenskega lovca prebrala **Anja Ocepek**.

Lovska spričevala sta podeljevala Ivan Malešič in Franc Trebušak, Zapisrego so podpisali novi lovci in njihovi starešine, ki so jim tudi izročili lovske izkaznice.

Ob koncu je Ivan Malešič trem najuspešnejšim tečajnikom, **Tadeju Slugi**, **Anji Ocepek** in **Petru Filipu Ivanušu**, podelil še spominska knjižna darila s posvetilom.

Po zadnji melodiji lovskih rogov je bil na vrsti ogled razstavljenih lovskih trofej divjadi, upelnjene v letu 2012, ter nato skupinska »gasilska fotografija« novih lovcev generacije 2013.

Če bi bilo to vse, bi vendarle še nekaj manjkalo. Tisto nekaj pa je bil odličen divjačinski golaž, ki ga vsako leto pripravijo člani LD Šmartno, na območju katere stoji grad Bogenšperk.

*Tone Beci
ZLD Zasavje*

Novim lovcem na Celjskem izročili spričevala

Na podlagi razpisa Lovske zveze Slovenije smo v spomladanskem času organizirali in izvedli pripravljalni tečaj za lovski izpit, ki ga je letos obiskovalo 47 kandidatov. Tudi v letošnji generaciji, tako kot že prejšnja leta, smo imeli med slušatelji predstavnice nežnega spola, in sicer **Petro Jazbec - Križman** iz LD Handil - Dobje in **Vesno Planinšek** iz LD Braslovče.

S predavanji smo začeli 13. marca, ki so bila enkrat na teden, ob petkih. Preizkusi znanja po posameznih učnih temah so bili razporejeni tako, da so kandidati imeli dovolj časa za sprotno pripravo. Zaključni izpit so opravljali pred komisijo v sestavi: doc. dr. **Boštjan Pokorny**, predsednik, in člana **Miran Krštinč** ter **Peter Terglav**. Izpite so opravljali od 27. maja do 1. junija na sedežu celjske območne lovske zveze.

Slovesna podelitev spričeval je bila v petek, 14. junija, že tradicionalno pri lovskem domu LD Vojnik. Na odprtje slavnostnega dogodka smo letos povabili Pevski zbor LD Dobrna, ki je s pevskim uvodom naznanil, da se je končalo osnovno izobraževanje za generacijo mladih lovcev 2013.

V nadaljevanju je B. Pokorny, predsednik izpitne komisije, na kratko komentiral potek tečaja. Pohvalil je izkazano znanje, ki so ga kandidati pokazali na za-

ključnem izpitu, posebno še tiste, ki so izstopali iz povprečja, saj je bila dosežena povprečna ocena 4,04, kar je doslej tudi najvišja v zadnjih petih letih. To nedvomno dokazuje, da so se kandidati resno pripravili za izpit. Novo izprašanim lovcem je čestital tudi predsednik UO SKZLD - Celje **Avgust Reberšak**, saj so vsi uspešno »prehodili« pot: najprej kot pripravniki v praktičnem znanju v LD, pozneje pa kot slušatelji teo-

šola za pilota. Da pa bo zanimivost popolna, naj zapišem še, da je tudi oče Silvo lovec in pilot. Tako smo v naši območni zvezi letos dobili čisto pravo lovsko-pilotsko družino, kar gotovo ni vsakdanji primer.

Tako kot vedno doslej so tudi letos organizacijo podelitve spričeval vzorno pripravili člani LD Vojnik, ki so poskrbeli, da je bila to nepozabna slovesnost.

Vsem novim lovcem v svojem

Foto: I. Stone

Mladi lovci generacije 2013 in člani predavateljskega aktiva

retičnega tečaja vse do končnega izpita, na katerem so pokazali pridobljeno znanje.

Slavnostne podelitve so se poleg kandidatov in članov predavateljskega aktiva udeležili tudi njihovi mentorji in predstavniki lovskih družin, ki so jim ob prejemu lovskega spričevala in po podpisu Zapisrega izročili še lovske izkaznice.

Tako kot vsa leta doslej smo tudi letos najboljšim izročili knjižno nagrado. Pri tem sta se posebno izkazala **Vesna Planinšek** - LD Braslovče in **Miha Novak** - LD Handil - Dobje, ki sta pri celotnem izpitu dosegla povprečno oceno 4,93. Takoj za njima je bil po uspehu **Danilo Jezernik**, LD Mozirje, z doseženo povprečno oceno 4,86.

Naj kot zanimivost omenim, da se Miha Novak zaradi narave dela, ki ga opravlja (je namreč pilot potniškega letala), ni mogel udeleževati vseh predavanj in opravljati vseh izpitov v rokih tako kot preostali. Uredili smo, da je izpite opravljal v času, ko ni imel leta. Kljub vsemu pa je pokazal izjemen učni uspeh. Žal se ni mogel udeležiti tudi zaključne prireditve, saj je bil prav tisti dan v službi. Druga zanimivost, ki je povezana z njim, je njegov brat **Jure**, ki je bil prav tako med slušatelji tečaja in se prav zdaj

imenu in imenu predavateljskega aktiva še enkrat čestitam za doseženi uspeh in jim želim veliko uspehov pri nadaljnjem lovskem udejstvovanju. Mihi in Juretu pa želim poleg lovskih užitkov še veliko ur uspešnega in varnega letenja.

*Zdravko Mastnak,
strokovni tajnik SK ZLD - Celje*

Tokrat jih je bilo nekoliko manj

Prilagoditev v posavskih lovskih družinah, namreč. Sicer pa smo to že vedeli, saj jih je bilo manj že na izobraževanju iz varnega ravnanja z orožjem v začetku pripravništva. Prijavljenih **ZLD Posavje - Krško** je bilo **štirinajst** pripravnikov iz posavskih LD in en pripravek iz sosednje območne lovske zveze. Prav pri tem pripravniku se je nekoliko zapletlo, saj ga na predavanje ni bilo in po nekajkratnih poizvedovanjih smo izvedeli, da se izobraževanja pri nas sploh ne namerava udeležiti. Potem ga je menda opravil pri sosednji območni lovski zvezi. Ob tem se nam vseeno poraja vprašanje, kako je lahko kljub računalniški evidenci hkrati prijavljen na dveh mestih!? Je pa to bila naša skupina

Foto: D. Lepšina

Letos je bilo v Posavju manj pripravnikov prijavljenih na tečaj za teoretični lovski izpit, so pa pokazali dobro znanje pri vseh predmetih in na končnem izpitu dosegli visoko skupno oceno.

pripravnikov, pisana po starosti (najmlajši je bil star komaj 18 let, najstarejši pa 66) in tudi značajih.

Tako kot vsako leto smo imeli tudi letos pred začetkom tečaja sestanek predavateljskega aktiva, na katerem smo razpravljali o novem priročniku Divjad in lovstvo, glede podajanja snovi na predavanjih in seveda posledično tudi glede zahtevanega znanja. Veseli smo bili, saj ni bilo več treba razmnoževati gradiva. Dogovorili smo se tudi, da bodo predavanja glede na število prijavljenih kar v sejni sobi ZLD-ja. Uskladili smo še urnik predavanj in preverjanj znanja iz posameznih predmetov in tudi zaključnega izpita. Seveda tudi v samem poteku izobraževanja ni šlo brez manjših zapletov, ki pa smo vse lepo in uspešno rešili. Izkazano znanje je bilo dobro, saj je kar **devet** pripravnikov dobilo povprečno oceno višjo od **4**. Posebej bi pohvalil **Marka Sotoška**, ki je izobraževanje končal z oceno **5**, za njim pa **Vladimirja Bahča** in **Tadeja Radkoviča** ki sta bila ocenjena s **4,96**, pa še kdo bi si zaslužil javno pohvalo.

Večina pripravnikov je poznala člane LD in njeno delovanje že pred vstopom. Tudi vtis ob sprejemu je bil v glavnem dober, prejeli so akte LD in izvedeli za svoje dolžnosti. Zadovoljni so bili tudi s potekom predavanj in preverjanj znanja ter tudi s prejeto oceno.

Izobraževanje smo zaključili z obiskom sejma v Gornji Radgoni. Pred ogledom sejma smo še pomalicali, in sicer tudi letos po lovsko, iz nahrbtnika. Sejem je bil za zdaj že mlade lovce zanimiv, saj so na enem mestu videli veliko orožja in druge opreme. Ob vrnitvi domov smo se ustavili še na kosilu, kjer smo vsem izročili

spričevala, najboljšim trem pa še spominska darila.

Dušan Lepšina

Novi lovci v ZLD Ljubljana

V okviru razpisa prenesenih nalog LZ Slovenije na ZLD se je poleg drugih območnih zvez prijavila za izobraževanje pripravnikov na tečaju za pripravo na lovski izpit tudi **ZLD Ljubljana**. Dvajset lovskih družen je po uspešno opravljenih izpitih pripravnikov iz praktičnega dela prijavilo na tečaj 34 kandidatov (29 tečajnikov je bilo iz ZLD Ljubljana, dva iz ZLD Gorenjske, dva iz ZLD Kočevje in en član iz ZLD Gorica). Tečaj je nadvse uspešno, kot so izjavili tečajniki, vodil strokovni tajnik ZLD Ljubljana ob pomoči Komisije za izobraževanje pri ZLD, ki jo vodi **Borut Bitenc**.

Tečaj je bil v prostorih Pivovarne Anton v Grosupljem, kjer

imajo primerno učilnico in v spodnjih prostorih gostinske prostore, kjer so imeli tečajniki ob sobotah tudi kosilo, ki jim ga je plačal organizator tečaja.

Izkazano znanje tečajnikov po preverjanju iz posameznih predmetov je bilo dokaj dobro, znanje pa, ki so ga pokazali na končnem izpitu, je podrlo dozdajšnje nepisano statistiko, da je v ZLD Ljubljana na končnem izpitu padel vsak šesti slušatelj. Tako je lovski izpit uspešno opravilo 32 tečajnikov, dva pa bosta ponovno poskušala čez nekaj mesecev. Povprečna ocena znanja na izpitu po opravljenem tečaju je bila ocenjena s povprečno oceno **4,10**. Najboljše znanje je pokazala **Tanja Klara Kovačič** (LD Višnja Gora) z oceno **4,33**, drugi je bil **Klemen Škufca** (LD Taborska jama) s **4,67** in tretji **Franc Jeglič** (LD Motnik - Špitalič) s **4,33**.

Ker za določitev ocene najuspešnejšega tečajnika spremljamo znanje kandidatov ves čas tečaja, jih ocenjujemo tudi sproti pri preverjanju znanja iz opravljanja testov iz posameznih predmetov. Tako je Tanja, razredničarka tečaja leta 2013, na koncu ocenjevanja zbrala največ točk.

Med tečajem je prišel predstaviti svojo ponudbo lovskih krojev tudi predstavnik Krojaštva Rožman iz Brežic. Tako so imeli pripravniki možnost naročiti izdelavo lovskega kroja po meri, saj je lasten lovski kroj sestavni del slovenskega lovca in njegove podobe na slavnostnih prireditvah.

Na podelitev, ki je bila že po ustaljeni navadi Pr' Japu v Prapročah na Dolenjskem, so bili poleg tečajnikov povabljeni tudi mentorji, predavatelji, ožji družinski člani in starešine LD. Slednji so svojim članom izročili lovske izkaznice, spričevala pa jim je izročil podpredsednik LZS in predsednik ZLD Ljubljana mag. **Lado Bradač**. Vsi tečajniki so še pred tem podpisali slavnostno Zapiso slovenskega lovca, s katero so potrdili, da bodo upoštevali vsa določila Etičnega kodeksa. Najboljšim trem je Bradač kot priznanje za uspešnost izročil tudi praktična darila. Najboljša tečajnica Tanja Klara pa je dobila še posebno listino.

Po koncu uradnega dela so vsi sedli k večerji in se sproščeno družili ob dobri dolenjski kapljici.

Milan Velkovrh, strokovni tajnik ZLD Ljubljana

Foto: L. Bradač

Spominska fotografija tečajnikov ZLD Ljubljana z ekskurzije v Slovenski lovski muzej v Bistri pri Vrhniki

Foto: F. Januš

Generacija novih lovov in lovcev (2013), ki so opravili izpit po tečaju, ki ga je organizirala in izvedla ZLD Ljubljana.

Generacija 2012 pri ZLD Gorica uspešno opravila lovski izpit

Koča LD Čaven stoji trdno Kusidrana pod mogočnim Kucljem, ki kot stražar spremlja popotnika po Vipavski dolini od Razdrtega do Gorice, od koder se ponuja čudovit razgled po bližnjem Krasu, Tržaškem zalivu z Istro in Brkini.

»Imamo kandidate različne izobrazbe in poklicnih profilov, od doktorja znanosti navzdol. Zelo težko je podati oceno uspešnosti oziroma vloženi napor za dosego istega cilja – opraviti lovski izpit. Izkušnje pa kažejo, da izobrazba pred lovskim izpitom ni tako ključnega pomena, kot bi kdo menil. Ljubezen do narave in želja po novih spoznanjih o divjadi in lovstvu sta ključ za dobro in uspešno nadaljnje delo v lovski družini.«

Kmetje in občani podpirajo LD Puščava

Povprečna starost lovrenških lovcov je več kot 57 let

Štajerska Lovska družina Puščava, ki šteje 86 članov, je bila ustanovljena leta 1952. Že od začetka je strokovno, izobraževalno, kulturno in družabno povezana v LZ Maribor. Puščavski lovci, ki so svoj družinski prapor razvili

Na Rdečem bregu, kjer imajo tamkajšnji lovci svoj lovski dom, smo se nedaleč nazaj srečali z Milanom Kranjcem, starešino LD Puščava: »Naše lovišče je razdeljeno na štiri revirje. Nahaja se v območju lovrenškega Pohorja in Rdečega brega. Skupno meri 3.687 ha, lovne površine pa je za okrog 200 hektarjev manj. Letno odstrelimo okrog 103 glave srnjadi, 45 glav jelenjadi in 15 divjih prašičev. Ker smo pred nekaj leti imeli nekaj težav pri upravljanju in odstrelu gamsov, njihovo število je zelo upadlo, smo se na lastno pobudo za štiri leta odrekli odstrelu. Zdaj je številčnost gamsov spet zadovoljiva tudi v našem območju. Tako letos spet načrtujemo za naše lovišče odstrel šestih gamsov,« je v uvodu na kratko predstavil LD Puščava prijazni in spoštovani starešina.

A preden je starešina odgovoril še na nekaj drugih naših vprašanj (kako so v LD lani proslavili 60-letnico, kako sodelujejo z lokalno skupnostjo in kmeti, zlasti pa, kaj nameravajo storiti, da bi pomladili članstvo), je sam sprožil problematiko o škodi zaradi preveč številčne velike divjadi. »Medtem ko v lanskem letu nismo imeli večje škode od divjadi, bo, kot vse kaže, letos mnogo večja. Že do sredine leta smo je ocenili za okrog tri tisoč evrov. Jelenjad je samo pri enem kmetu močno objedla en hektar mladega gozda; kar se še nikoli ni zgodilo,« je zaskrbljeno dejal Kranjc in nadaljeval: »Ker je letos tudi divjih prašičev očitno več v našem lovišču, bo škoda tudi zaradi njih večja. Res ne vem, kako bi LD lahko poplačala vso škodo, če jo bodo kmetje v celoti prijavili. Ker so mnogi naši člani tudi kmetje, pa tudi ker s kmeto-

Novi lovci (2013) ZLD Gorica, ki so maja opravili lovski izpit.

Tistega dne, 18. 5. 2013, je koča, obsijana s soncem pod svojim vznožjem gostila nove lovce ZLD Gorica oz. generacije 2012, ki so uspešno opravili lovski izpit. Od enaindvajsetih prijavljenih pripravnikov, ki so opravili potrebno izobraževanje, se jih je zbralo osemnajst. Iz različnih lovskih družin in krajev so prišli v družbi njihovih mentorjev oz. predstavnikov upravljalov lovišč, od koder izhajajo novi lovci.

Člani upravnega odbora ZLD Gorica so veseli, da se vključujejo v izobraževalne programe območja tudi pripravniki in lovci, ki niso člani njihove zveze. To pomeni, da se v okviru te ZLD poteka kakovostno pedagoško delo in da delujejo po dogovorjenem učnem načrtu.

Predsednik izpitne komisije ZLD Gorica Igor Zadravec je poudaril, da so bili kandidati večinoma dobro pripravljeni. Njihova želja po znanju je odraz strokovnega in resnega dela v lovskih družinah in pri delu z mentorji. Tam, kjer temu ni tako, bo treba vložiti nekoliko več truda za dosego zelenega cilja. Komisija ZLD Gorica je v celoti zadovoljna z izkazanim znanjem in odnosom, ki so ga kandidati pokazali med predavanji.

Zanimivi sta bili misel in popotnica vodje izobraževanja za lovske izpite pri ZLD Gorica. Edvard Krašna je povedal:

Igor Zadravec, predsednik ZLD Gorica, je pohvalil novo potrjene lovce, vendar v isti sapi tudi pokaral in spodbudil prihodnje generacije: »Potrebno je vložiti še več navora na področju znanja, ki je temelj nadaljnjega dela in razvoja v lovstvu!«

Po podelitvi spričeval so opravili še skupno glasno lovsko Zapiso in jo slavnostno potrdili z lastnoročnim podpisom.

Zaključek je bil v obliki »zadnjega pogona« ob primorskem vinu in pršutu.

Boris Birska

davnega leta 1977, pravijo, da so lovrenški, saj jih večina izhaja iz Lovrenca na Pohorju, kjer je tudi sedež njihove občine. Ponosni so na svojega najstarejšega in še edinega živečega ustanovnega člana Jožeta Goričana, ki se je rodil aprila leta 1924. Ponašajo se tudi s svojo edino lovko Liljano Šurlan, ki opravlja funkcijo tajnice LD. Članstvo je veliko manj »ponosno« na svojo povprečno starost, ki je več kot 57 let. Pravijo, da so zaradi tega zaskrbljeni, saj je tudi njihov najmlajši član Alen Hodnik star več kot dvajset let.

Člani LD Puščava ob 60-letnici

valci dobro sodelujemo, nam vse škode verjetno ne bodo prijavili ali ne bo potrebno v celoti plačati z denarjem. Dobri sosedski odnosi, lepe besede in vsakoletni tradicionalni piknik z zemljiškimi posestniki in drugimi občani precej zgledajo tudi mnoga odprta vprašanja glede škode. Javno moram povedati, da večina kmetov in drugih občanov naše poslanstvo podpira in celo spodbuja. Baje lovci drugod nimajo take sreče. Očitno smo Pohorci in lovrenški lovci posebni ljudje. Trdo življenje nas že od nekdaj bolj »skup drži« in zbljuje. Oh, ko bi le bilo tako še dolgo naprej,« je z nasmehom in očitno zadovoljno končal Kranjc.

Šestdesetletnica na Rdečem bregu

Da so tamkajšnji ljudje res takšni, so že mnogokrat potrdili, zlasti pa lani, ko je LD proslavila svojih šestdeset let. »V okviru lanskega občinskega praznika in Jezernikovih dni smo lovrenški lovci pred svojim lovskim domom na Rdečem bregu, ki smo ga slavnostno odprli avgusta 1991, dostojno proslavili 60-letnico nadvse uspešne lovske tradicije v lovrenški občini. Proslave in prešernega druženja se je udeležilo kar okrog 1.500 ljudi od blizu in daleč. Mnogi so bili sploh prvič na kakšni lovski proslavi in pravi veselici. Spoznali so stoletne lovske šege in navade, si ogledali razstavljene trofeje in preparirane gozdne živali. Še najbolj pa smo veseli, da smo z divjačinskim golažem mnoge obiskovalce prepričali, da je divjačinsko meso najbolj naravno in zdravo. Da bo tudi v prihodnje še večkrat tako pred našim lovskim domom, bo prav tako odvisno predvsem od mlajših lovcev,« je že nekoliko zadržano povedal sogovornik.

Bodo zdajšnji mladci prihodnji lovci?

A kaj, ko med lovce, po ugotovitvah starešine Kranjca, ne odhajajo radi niti mladi kmečki sinovi niti sinovi lovrenških lovcev, kaj šele drugi. »Da bo med mladimi več zanimanja za lovstvo, je odgovornost prav našega ostarelega zdajšnjega članstva. Zato smo učencem OŠ Lovrenc na Pohorju že lani začeli predstavljati pravo vlogo lovske organizacije in lovcev pri varstvu narave in predstavljati gozdne živali. Tukajšnji gozdarji so na vseh način predstavili pomen gozdov za ohranitev vseh živali in za razvoj kraja. Na šoli je potekal tudi likovni krožek kjer so ustvarjali na temo Živali in nara-

Foto: F. Rotar

Milan Kranjc, starešina LD Puščava, je zaskrbljen nad povprečno starostjo članstva.

va. Petnajstim mladim likovnikom smo izročili lepe knjižne nagrade. Ocenjujem, da moramo s to akcijo nadaljevati. Vsi radi rečemo, da je »prihodnost na mladih«. Če bo čez deset ali dvajset let kateri današnji lovrenški šoloočvezni otrok lovec, smo vsaj nekaj naredili za pomladitev naših vrst,« je prepričan Kranjc.

Ker je LD Puščava edina LD v lovrenški občini, je tudi ustrezno deležna pomoči lokalne skupnosti. »Tudi naša občina, z županom Joškom Manfredom na čelu, se dobro zaveda, da lovci uspešno delujemo v korist narave in divjadi. Zato se ni čuditi, da nam je tudi občina naklonjena. Tako je tudi financirala asfaltiranje del lokalne ceste, ki pelje do našega doma. Letos bomo iz doline dobili tudi javni vodovod. Skratka, z ramo ob rami, z razumnim sodelovanjem in spoštovanjem vseh uporabnikov naravnega okolja so vidni uspehi tudi pri infrastrukturnem razvoju LD Puščava. Tudi lovci skrbimo za dobro počutje in sodobno poslovanje v naši LD. Pred dvema letoma smo svečano odprli sodobno zbiralnico za divjačino. Sproti vzdržujemo ne tako mali lovski dom in skrbimo za lepo okolico. Predvsem pa v LD skrbimo, da se med člani ne krha lovsko tovarištvo, čeprav je tudi pri nas kdaj kaj takega na preizkušnji,« je sklenil pogovor starešina.

Franc Rotar

Streljali za medalje in pokale

Lovska družina Oplotnica je bila organizatorica letošnjega zaključnega turnirja medobčinske strelske lige, ko so lovci merili moči v streljanju na glinaste goble z MK-puško in v kombinaciji. Ekipe so prišle iz občin Makole,

Poljčane, Oplotnica in Slovenska Bistrica. Liga je obsegala štiri kola. Tako so lovci obiskali strelišče v Poljčanah, na Cigonci, v Slovenski Bistrici in Oplotnici. Ob streliščih se je zbralo kar nekaj gledalcev in simpatizerjev, ki so navijali za svoje favorite. Iz kola v kolo so ekipe in posamezniki nizali dobre rezultate in na prvih treh mestih so se najboljši večkrat zamenjali. Strelsko ligo so popestrili tudi strelci veterani. Takšna tekmovanja so dobra priložnost, da se izkaže kakovost strelcev, saj se nekateri, npr. **Boštjan in Marjan Sadek** ter **Zdravko Brezovšek**, udeležijo strelskih tekmovanj na državni ravni, kjer dosegajo odlične rezultate. Ponovno pa se je pokazalo, kako pomembna so pravila Lovske zveze Slovenije o izvedbi strelskih prireditev, saj se v nekem trenutku najde nekdo, ki bi nekatere zadeve urejal po svoje.

Oplotnica (159 golobov), tretja pa ekipa LD Šmartno na Pohorju (149 golobov).

V streljanju z MK-puško je bila prva ekipa LD Oplotnica (1.008 krogov), druga je bila ekipa LD Cigonca (994 krogov), tretja pa ekipa LD Šmartno na Pohorju (972 krogov). Enak vrstni red so te ekipe dosegle tudi v strelski kombinaciji: LD Oplotnica (2.067 krogov), LD Šmartno na Pohorju (1.975 krogov), LD Črešnjevce (1.967 krogov).

V skupni uvrstitvi je prvo mesto osvojila ekipa LD Oplotnica (32 točk), na drugo se je uvrstila ekipa LD Šmartno na Pohorju (27 točk), tretje pa je osvojila ekipa LD Črešnjevce (25 točk).

Med posamezniki sta morala pri glinastih golobih za prvo mesto razstreljevati **Zdravko Brezovšek** iz LD Šmartno na Pohorju in **Uroš Golob** iz LD Laporje. Slednji je bil uspešnejši (44 golobov),

Prvaki letošnje medobčinske strelske lige (od leve): Uroš Golob, Bojan Pahič, Zdravko Brezovšek, Ivo Pahič, Boštjan Sadek in Franc Doberšek.

Foto: L. Steinbacher

Na prireditvi je za računalniško obdelavo podatkov skrbel Miro Knez.

Na zaključku tekmovanja sta za prvo mesto v glinastih golobih razstreljevali ekipi Oplotnice in Črešnjeveca. Zmagoslavja se je veselila ekipa LD Črešnjevce (159 golobov), druga je bila ekipa LD

drugo mesto je osvojil Zdravko Brezovšek (44 golobov), trejo pa **Boštjan Sadek** iz LD Oplotnica (42 golobov).

V kombinaciji – posamezno so se na prva tri mesta uvrstili – prvo

mesto: **Zdravko Brezovšek**, LD Šmartno na Pohorju (883 krogov), drugo: **Boštjan Sadek**, LD Oplotnica (870 krogov) in tretje: **Uroš Golob**, LD Laporje (831 krogov).

V streljanju z MK-puško so bili najboljši: **Boštjan Sadek** (274 krogov), **Zdravko Brezovšek** (273 krogov) in **Polde Žigart** iz LD Polskava (268 krogov).

Pri **veteranih** je bil v vseh disciplinah najuspešnejši **Bojan Pahič** iz LD Črešnjevca, ki je skupaj osvojil 907 točk. Tudi **Branko Fidler** iz LD Šmartno na Pohorju (878 točk) je bil uspešen v vseh disciplinah: osvojil je drugo mesto. **Janez Golob** iz LD Laporje pa se je z 826 točkami uvrstil na tretje mesto. Samo v streljanju z MK-puško ga je premagal **Alojz Gostenčnik** iz LD Slovenska Bistrica.

Tudi v skupini **superveterani** so bili doseženi odlični rezultati. Pri streljanju na glinaste golobe je bil najuspešnejši **Ivo Pahič** iz LD Črešnjevca (42 golobov). Na drugo mesto se je uvrstil **Karel Tržan** iz LD Slovenska Bistrica (34 golobov), **Avgust Potokar** iz LD Polskava pa se je uvrstil na tretje mesto (33 golobov). Enak vrstni red so imenovani dosegli tudi v strelski kombinaciji, medtem ko se je v streljanju z MK-puško na prvo mesto uvrstil **Franc Doberšek** iz LD Makole (273 krogov), na drugo **Anton Koropec** iz LD Polskava (273 krogov), tretje pa je osvojil **Vinko Dovnik** iz LD Šmartno na Pohorju (265 krogov). Med superveterani je bila končna uvrstitev naslednja: prvo mesto je osvojil **Ivo Pahič** (850 točk), drugo **Karel Tržan** (784 točk), tretje pa **Avgust Potokar** (779 točk).

Ladislav Steinbacher

Jubilejna koroška lovška kultura

Tretje srečanje vdov pokojnih koroških lovcev in starejših lovcev KLZ

Prebivalci naše Koroške so s svojo trdoživostjo in hrabrimi dejanji že mnogokrat opozorili nase doma in tudi širše; tako se npr. leta 1920 prebivalci vasice Libelice na takratnem odmevnem plebiscitu niso želeli priključiti avstrijski Koroški. Tudi leta 1945 niso poznali strahu, ko so na Poljani potekali zadnji boji druge svetovne vojne. Nič manj hrabri, odločni, trdni in neomajni niso bili pred dvaindvajsetimi leti, ko so v bojih na Holmcu, Viču in drugod

Vse foto: F. Rotar

Lovskega glasbenega srečanja v Vuzenici so se udeležili številni gostje (z desne): mag. Srečko F. Krobe, Dušan Leskovec, Drago Križan, župan Franjo Golob, Tone Javornik, starešina LD Zeleni vrh, Zlatka Krobe, Jožica Lončner in drugi.

po Koroški branili svoja večstoletna topla ognjišča. Ljudi v Zgornji Mežiški dolini nista spravila na kolena niti večstoletna svinčena mora in zaprtje mežiškega rudnika. A kot se vedno bolj kaže, Korošci od vsega tega nimamo bog ve kaj; že slabe cestne povezave nas vedno bolj oddaljujejo od Ljubljane. Vedno več je tudi brezposelnih. Zakaj skoraj vedno ob javljanju s Koroške napišemo tudi nekaj kritičnega in opozorilnega s tega konca Slovenije, kar na prvi pogled ni povezano z lovstvom? Predvsem zato, ker tudi Lovci kot javni medij lahko opozori dnevno politiko in (ne)odgovorne politike, kako zastavljeno je dandanes tukajšnje prebivalstvo, med katerimi je kar okrog 1.200 koroških lovcev.

Lovci na svoji poti

Pred enajstimi leti so koroški lovci začeli samostojno pot. Z ustanovitvijo lastne območne lovske zveze, tesno povezane z LZS, so namreč v svoje roke vzeli območno skrb za izobraževanje, strelstvo, kinologijo in vzorno organizirano lovsko glasbeno kulturo. Slednja je 14. avgusta letos praznovala deseti jubilej. V sklopu letošnjih Vuzeniških dni so se koroški lovski pevci in rogisti zbrali na svojem že tradicionalnem srečanju, ki je bilo že tretjič organizirano v čast lovske žene - vdovam pokojnih koroških lovske tovarišev in lovcev območne Koroške lovske zveze (KLZ), starih 75 let in več. Spominimo se, da je KLZ s pomočjo vseh devetnajstih LD in s svojo komisijo za izobraževanje, kulturo, odlikovanja in stike z javnostjo, ki jo vodi **Marijan Verčkovnik**, leta 2010 v Podgorju organiziralo prvo srečanje za vdove pokojnih koroških lovcev, drugo pa lani decembra v nekoč rudarskem

Žerjavu. Ker sta bili obe srečanji pozimi, z veliko snega in nizkimi temperaturami, kar ženskam in starejšim lovcem ni bilo všeč, je bilo letošnje srečanje poleti.

Morda se je tudi zato letos v prireditvenem šotoru v centru Vuzenice zbralo več kot tristo povabljenih gostov. Poleg vdov, starejših lovcev in nekaterih starešin koroških lovske družin so se povabilu odzvali tudi predsednik LZS mag. **Srečko F. Krobe** z ženo **Zlatko**, **Dušan Leskovec**, predsednik KLZ, **Gregor Vrabčič**, starešina LD Koprivna - Topla in član UO LZS, predsednik Komisije LZS za izobraževanje **Branko Lončner** z ženo **Jožico**, podpredsednik KLZ **Drago Vais**,

Foto: F. Rotar

Listino Koroške lovske zveze sta 90-letnemu Marjanu Krevhu, članu LD Golavabuka, izročila (z leve) predsednik komisije za izobraževanje in kulturo Marjan Verčkovnik in predsednik KLZ Dušan Leskovec.

Med množico zadovoljnih starejših koroških lovcev in vdov pokojnih koroških lovcev smo srečali nekaj znanih nekdanjih koroških lovske funkcije. Med njimi je bil tudi **Alojz Karničnik**, prvi predsednik Komisije KLZ za izobraževanje, kulturo in odlikovanja. Povedal nam je, da je zelo ponosen, da je pred desetimi leti pomagal tlakovati pot koroški lovski kulturi, ki 'skup drži' in povezuje koroško lovstvo. »Koroški lovski zvezi in lovske družine gre zahvala, da je spomin na pokojne koroške lovce še vedno tako živ. Kakor tudi, da niso pozabljene njihove še živeče lovske žene, ki so bile, mnoge pa so še vedno, trdno povezane z lovstvom. Da smo tudi starejši lovci še vedno pomembni člen koroškega lovstva, se žal v nekaterih LD premalo zavedajo,« je pripomnil Karničnik.

Milena Žuželj, vdova pokojnega člana LD Slovenj Gradec, je z rosnimi očmi začela pripovedovati, da je pred sedemindvajsetimi leti izgubila moža **Stanka**, ki je bil zelo predan lovstvu in lovu. »Njegove trofeje še vedno visijo v našem domu. Stanko je bil zelo vesten gospodar lovskega doma. Kot muzikant je znal poskrbeti za pravo lovsko družino. Zelo rada sem bila z njim v lovske družbi v lovskega domu, saj je bilo treba skuhati tudi kaj toplega. Tudi danes me lovci še vedno radi povabijo na srečanja, ki jih imajo s kmeti in ob zaključku lovne sezone. V imenu mnogih vdov se moram zahvaliti Koroški lovski zvezi, da za vdove in starejše lovce organizira srečanje, ki ohranja staro lovsko prijateljstvo in omogoča nove prijateljske vezi. Srečanje zagotovo polni naša osamljena srca,« je dejala prisrčna in družabna gospa Milena.

F. Rotar

vuzeniški župan **Franjo Golob**, koroški lovski inšpektor **Drago Križan**, pa **Jure** in **Konrad Mandl** iz Kluba prijateljev lova - Celovec ter drugi. Četudi je letos v kulturnem programu, ki ga je lepo povezovala **Marija Viltušnik Vaiss**, žena lovca Draga Vaisa, sodelovalo le nekaj lovskih glasbenih skupin (pevci Lovskega okteta LD Peca - Mežica pod vodstvom pevovodje **Jožeta Graufa**, skupina rogistov LD Muta, ki jo vodi **Andrej Pungartnik**, in Rogisti LD Zeleni vrh - Vuzenica, ki so hrabro zatrobili brez svojega vodje **Vojka Trnjeka**, ter Mešani pevski zbor KTD Sveti Anton na Pohorju, ki ga vodi **Kerstin Vuga**, ter ansambel OK iz Podgorja), bo srečanje še dolgo polnilo duha in gredo srca zlasti vdovam nekdanjih koroških lovcev. Žal letos nista nastopila Lovski oktet LD Prežihovo in LO Podgorje.

Druženje v Vuzenici bo vsem ostalo v lepem spominu tudi zaradi pohvalnih in spodbudnih besed predsednika Dušana Leskovca, ki je med drugim povedal, da mora lovčeva žena velikokrat prilagoditi svoje interese in prosti čas možu. »In če je razumevanje, potem se lahko prav vse uredi. Verjetno tudi zdaj večkrat podoživljate lovske dogodke, ki ste jih preživljale skupaj s svojimi pokojnimi možmi. Hvala vam za vaše poslanstvo,« se jim je zahvalil Leskovec ter se tudi starejšim koroškim lovcem javno zahvalil za njihov prispevek pri širjenju in utrjevanju naprednega koroškega lovstva, po zaslugi katerega so koroška lovišča še danes bogata in pestra z divjadjo. Poslanstvo in uspehe koroškega lovstva, zlasti pa LD Zeleni vrh, ki je edina v vuzeniški občini, z velikim zanimanjem spremlja tudi župan Franjo Golob. Zatrdil je, da domači lovci uspešno upravljajo z divjadjo in obenem skrbijo tudi za zdravo naravno okolje. In še več, krepijo tudi lovsko kulturo in skrbijo za družabnost. Lovcem se je zahvalil za povezovanje in druženje z drugimi občani. (Izvedeli smo, da vuzeniška občina lovcem v celoti vrne denar od sprejete koncesije za lovišča in finančno podpira lovskie rogiste – op. pis.).

Lov za zdravo in dolgo življenje

Predsednik LZS mag. Srečko Krobe, ki je bil častni govornik, je med drugim povedal, da tako razvejane in bogate lovske glasbene kulture, kot jo imamo slovenski lovci, drugod po Evropi nimajo. »Naši lovski pevci in rogisti so letos v Globokem praznovali že 40-letnico organiziranega petja

in igranja na lovske rogove. Tudi 10-letni jubilej koroške lovske glasbene kulture je pohvale vreden in za zgled. Koroški ste vedno znali poskrbeti za presenečanja. Eno od teh je tudi vsakoletno srečanje namenjeno vdovam pokojnih koroških lovcev in starejših lovcev,« je poudaril Krobe, dvignil svoj lovski klobuk in dejal: »Klobuk dol slovenski lovski kulturi.« Nato je zbrane seznanil še z nekaterimi novjšimi podatki iz statistike LZS, in sicer, da je povprečna starost slovenskega lovca že več kot 55 let; da je

vedno tako mladi, kot bi si v LD želeli. Pohvalno je tudi to, da je med nami vedno več tudi lovčev. Danes jih je v Klub slovenskih lovčev včlanjenih že 397,« je še povedal Krobe.

Še šilček krepkega ...

Ker se že od nekdaj vsako koroško lovsko druženje začne s šilčkom dobrega koroškega »šnopsa« in nadaljuje z dobro malico in pijačo, je bilo tako tudi tokrat v Vuzenici. Okusen lovski golaž, ki bi bil zagotovo odlično ocenjen tudi na lovskem radgon-

srečenega lovskega glasbenega druženja so Leskovec, Verčkovnik in Praznik trem najstarejšim koroškim lovcem – 93-letnemu **Ivanu Knezu**, članu LD Muta, 90-letnemu **Francu Pirečniku**, članu LD Zeleni vrh, in 90-letnemu **Marjanu Krevhu**, članu LD Golavabuka –, izročili listino KLZ. Posebna pisna priznanja srečanja so izročili tudi vsem nastopajočim glasbenim skupinam, Občini Vuzenica, LZ Sloveniji, LD Zeleni vrh, Cvetličarni Jehart, gostincu **Boštjanu Verdineku** in še nekaterim drugim, ki so sodelovali pri organizaciji srečanja.

Tudi letos se nekateri odgovorni v nekaterih koroških LD spet niso dovolj potrudili in poskrbeli, da bi se srečanja lahko udeležilo še več ljudi, predvsem s pisnim vabilom vdovam in starejšim lovcem. Že to, da na deseto jubilejno koroško lovsko-kulturno prireditev, ki je bila na Koroškem edina največja letos, ni bilo opaziti vseh devet najstarejših starešin ali vsaj njihovih »prosvetarjev«, ki so ne nazadnje tudi odgovorni za lovsko kulturo in ohranjanje družabnosti, potem se ni čuditi, da je tako. Opravičilo, da je srečanje bilo v času dopustov, bi bilo pa res bolj »! o v s k i« izgovor!

Franz Rotar

Foto: F. Rotar

Koroške lovske žene – vdove pokojnih slovenjgraških lovcev (od leve): Ivica Pogorevčnik, Milena Zuželj in Ana Oprešnik

najstarejši slovenski lovec star 104 leta in da živi v Postojni. »To samo potrjuje, da slovenski lovci tudi zaradi lova živimo sorazmerno zdravo in včasih dolgo življenje. Zato nas povprečna starost ne bi smela tako skrbeti, saj vsako leto med nas pride od 750 do 850 novih lovskih pripravnikov, ki spet okrepijo lovske vrste; niso pa ti

skem sejmu, je skuhala kuharska ekipa gostinca in lovskega rogista **Boštjana Verdineka**, člana LD Zeleni vrh. Hrano in pijačo so tudi tokrat postregli nekateri letošnji lovski pripravniki. Za prečudovito sceno srečanja je spet poskrbela »lovska« Cvetličarna Jehart iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu. Ob zaključku res po-

Hvala vam, lovci!

»Včasih bolj slutimo, kot vemo, kako pomembno je vaše delo, širšemu krogu ljudi bolj ali manj vidno, pa vendarle dokazano učinkovito, saj imamo ohranjeno vso pestrost življenja v našem okolju.« Vsaj približno tako je končal pozdravni nagovor lovcem

Foto: K. Valič

Prizor z desetega Srečanja lovskih rogistov in lovskih pevskih zborov, ki je bil v Vuzenici.

župan Občine Vuzenica na desetem srečanju najstarejših koroških lovcev, lovskih tovariših in vdov preminulih lovskih tovarišev, ki je bilo v Vuzenici.

Tako so Koroški lovci v prijetnem vzdušju spravili pod streho že deseto **Srečanje lovskih registrov in lovskih pevskih zborov tega območja**. To je bilo kulturno in nepozabno doživetje za vse vabljenke, torej starejše tovarišice in lovce, ki jih že lovijo osemdeseta leta. Na Koroškem je to kulturno srečanje s poudarjeno pozornostjo do starejših. Tudi udeležba je bila številčna, pa vendar ne popolna! Kljub temu lahko rečemo, da je izžarevalo notranjo, srčno kulturo vodstev, predvsem starešin ali ustreznih komisij LD, ki naj bi skrbele tudi za to. Tudi udeležba vodilnih ljudi zelene tovarišije je bila tokrat popolna. Prišli so, spregovorili pomembne besede. Uživali smo ob prijetnem neizumetničenem vodenju, poslušali že kar legendarne pevce Lovskega okteta Peca - Mežica, zatrobili so nam rogisti LD Muta, ki so jim že pošteno ob bok prišli rogisti LD Vuzenica; mladi so, ampak rogovi jim uglašeno trobijo. Tokrat smo prvič poslušali pevce iz Svetega Antona na Pohorju. Program in besede, ki se človeku vtisnejo v spomin! Sedejo nam v dušo in mnogo oči starejših je bilo rosnih. Ob njih se budijo stari spomini ... Zakaj vabiti najstarejše in vdove, so se morda porajala vprašanja mlajših. Čas pred štiridesetimi, petdesetimi ali več leti je bil povsem drugačen. Pa so kljub temu gradili kočice, bivake, skrbeli za divjad, vračali v lovišča izginule vrste, že daleč pred uradnim zakonom zavarovali redke vrste (divji petelin, planinski zajec ...), za vsem pa so vendarle bile in so še vedno tudi lovke in vse naše lovske tovarišice.

Predvsem pa: pozornost, ki jo skromno namenjam starejšim dandanes, je pravzaprav vlaganje v prid nas samih! Tudi mi, če nam bo dano, se bomo postarali, morda bomo veseli, če se nas bodo vsaj enkrat na leto spomnili s povabilom na druženje in lepo kulturno prireditev, kot je bila v Vuzenici. Če mladim tega vedenja ne bomo izročili, ga pač ne bodo znali prenašati naprej. Daš lahko samo to in tisto, kar si dobil, se naučil, kar znaš! Mirno lahko zapišemo, da sta komisija, ki skrbi za izobraževanje in lovsko kulturo, in vodstvo Koroške lovske zveze z odliko opravila letošnjo nalogo. Pa tudi Občini Vuzenica je treba zaklicati: Hvala!

Kristl Valtl

Koroški strelski veterani v Žančanih

Letošnje vroče poletje je bilo kljub rekordnim temperaturam dokaj pestro in družabno tudi v deželi Kralja Matjaža, na Koroškem. Prav v juliju in avgustu, ko je bilo najbolj vroče, ko je po opažanjih zaradi vročinskega stresa skoraj povsem zamrl tudi lov na srnjake in gamse, so morali že po tradiciji organizirati redna srečanja s kmeti in zemljiškimi posestniki. Tudi na tradicionalne družinske piknike in lovske maše niso pozabili. A zagotovo sta bili minulo poletje najbolj odmevni prireditvi, ki ju tradicionalno organizira Koroška lovska zveza (KLZ). Medtem ko so tamkajšnji lovski pevci in rogisti 14. avgusta »spravili pod streho« svoje deseto, jubilejno srečanje, so se v nedeljo, 18. avgusta, tamkajšnji lovski strelski veterani spet srečali na strelišču LD Slovenj Gradec v zaselku Žančani pri Slovenj Gradcu. Zaradi številnih bogatih praktičnih nagrad je bilo privlačno tudi dvodnevno strelsko tekmovanje ob 30-letnici Puškarstva Skobir.

Komisija za lovsko strelstvo pri KLZ, na čelu katere je prizadeveni in eden najuspešnejših koroških strelcev, član strelske reprezentance LZS **Marko Jelen**. Marko, ki je starešina LD Pogorevc, je organizirala tradicionalno strelsko tekmovanje za pokal KLZ in izbirno tekmovanje za prvenstvo LZ Slovenije. A preden so tamkajšnji strelski veterani vzeli v roke puške in se odpravili na strelsko mesto, so z enominutnim molkom počastili spomin na svojega, pred nedavnim umrlega, dolgoletnega dobrega lovskega tovariša in

Na slovenjgraškem strelišču v Žančanih se že leta srečujejo eni in isti lovski strelski veterani.

odličnega strelskega prijatelja, 63-letnega **Aleksandra Štumlfa**, člana LD Podgorje. Da je tudi letošnje strelsko tekmovanje potekalo tekoče, je za računalniški zapis poskrbel **Franc Praznik**, strokovni tajnik KLZ. Najboljšim strelcem sta lepe pokale izročila Marko Jelen in Franc Praznik.

Rezultati (Žančani, 18. 8. 2013)

Glinasti golobi – veterani:

1. Darko Štern (LD Podgorje), 23 golobov
2. Tomaž Hain (LD Slovenj Gradec), 22 golobov
3. Bojan Kotnik (LD Prežihovo), +21 golobov
4. Danilo Kordež (LD Libeliče), 21 golobov
5. Drago Jakopič (LD Mislinja), 20 golobov

Glinasti golobi – superveterani:

1. Branko Mozgan (LD Prežihovo), 24 golobov
2. Martin Kogelnik (LD Libeliče), 19 golobov
3. Ivan Kotnik (LD Bukovje), 17 golobov

Tarča MPK – veterani:

1. Tomaž Hain (LD Slovenj Gradec), 95 krogov
2. Drago Jakopič (LD Mislinja), 92 krogov
3. Danilo Kordež (LD Libeliče), 91 krogov

Tarča MPK – superveterani:

1. Vinko Šibilja (LD Bukovje), 92 krogov
2. Franc Oštir (LD Dolič), 90 krogov
3. Branko Mozgan (LD Prežihovo), 83 krogov

Kombinacija – veterani:

1. Hain
2. Štern
3. Kordež

Kombinacija – superveterani:

1. Branko Mozgan
2. Martin Kogelnik
3. Vinko Šibilja

Na koncu tekmovanja je Marko Jelen povedal: »Čeprav je v vseh devetnajstih koroških LD kar nekaj odličnih strelcev - veteranov, ki so koroško lovsko strelstvo uspešno predstavljali že v mlajših letih, se je letošnjega tekmovanja udeležilo samo trinajst strelcev – veteranov. Da ni bila večja udeležba, so krivi tudi člani komisij za strelstvo v LD, saj v strelstvo ne znajo vključiti starejših lovcev. Ker na zveznih strelskih tekmovanjih v streljanju na glinaste golobe ne pride v poštev »športni položaj«, ki starejšim lovcom očitno bolj leži, ampak le »lovski«, ki ga predpisuje Pravilnik LZS o strelstvu, tega očitno v LD premalo vadijo. Morda je tudi to vzrok, da se starejši lovci neradi udeležujejo tekmovanj v organizaciji LD in na zvezni ravni. Tako se tekmovanje že dolga leta udeležujejo eni in isti lovski strelci,« je bil kritičen Jelen.

M. Kralj

Na letošnjem koroškem strelskem tekmovanju za lovce veterane so največ strelskih veščin pokazali (od leve) Danilo Kordež, Darko Štern, Tomaž Hain, Branko Mozgan, Vinko Šibilja in Martin Kogelnik.

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanjem podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovsko izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 17. 9. 2013

POGODBE ZA POPUSTE		
Podjetje	blago in storitve	% popusta
RTV SERVIS Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led IIenser, daljinski upravljalci	5
	Pašni aparati 12 V ali 220 V	8
	Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 do 15
	Tv-LCD, LED zasloni na 12V, DVBt in sat sprejemniki, antenski material, kabli	5
GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Popust za gotovino na vse blago – popusti se ne seštevajo	10
GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Reteče 36, Škofja Loka	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srajce in dodatki GORNIK	10
DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Oprema	15
	Kozmetika in insekticidi	12
	Hrana in poslastice	10
DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Notranja vrata	10
	PVC, ALU, LES – okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	5
Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Striženje las	5
LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Računovodske storitve, poslovno-svetovalne storitve	20
BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20
	Pijača	10
JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si	10
KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	8
	Geodetske storitve	15
DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIEN ACANA IN K9JULIIS, za plačilo v gotovini	10
USLUGA NOVO MESTO, d. o. o., Tržaška 10, 8000 Novo mesto	Kemično čiščenje, pranje in šiviljska popravila vseh lovskih oblačil in pripomočkov	10
VTE, d. o. o., Gradnikove brigade 4, 1000 Ljubljana	Izdelki blagovne znamke Voodoo Tactical	10
	Olajst svetilke z dodatki	5
POT USPEHA, izobraževanje Željko Hohnjec, s. p., Občice 25, Dolenjske Toplice	Odvajanje od kajenja in alkohola in drugih odvisnosti	15
GRAD-ART, d. o. o., Podmilščakova 11, 1000 Ljubljana	Projektiranje novogradenj, rekonstrukcij in sanacij objektov	15
	Svetovanje, nadzor in inženiring v gradnji	10
GARMIN, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	GARMIN ASTRO 320-DC 40 IN GARMIN DC-40 - ASTRO 220, 320	10
KARBO - Renata Kerec, s. p., Partizanska cesta 35, 2230 Lenart	Krovska in kleparska dela - prekrivanje streh in izdelava fasad s paneli	10
	Vsa gradbena in tesarska dela ter dobava in montaža stavbnega pohištva	10
VETERINARSKA POSTAJA BRESTANICA, d. o. o., Šolska cesta 15, 8280 Brestanica	Storitve v ambulanti	10
	Pregled in tetoviranje rodovniških legel ob cepljenju, mikročipiranju in registraciji	10
	Hrana za pse	5
PAMI, d. o. o., Nova Gorica, Vipavska cesta 50, Nova Gorica	Prodajni program PLANIKA TREKKING	10
DeCARNIS, d. o. o., Vipavska cesta 12, Nova Gorica	Pasja hrana adult, light, puppy in stone cricks plus	10
WEBO, d. o. o., Dragomelj 84, Domžale	HAIX lovski in gozdarski čevlji, HOLIK rokavice	10
	LED LENSER svetilke	5
ŠOLA VOŽNJE POGORELEC, Josip Pogorelec, s. p., Lendavske gorice 429/a LENDAVALA	Vozniški izpit kategorije A in B	20
	Varno delo s traktorjem kat. F in trening varne vožnje	15
MIZARSTVO PRELOG, s. p., Sela pri Polskavi 51, 2331 Pragersko	Gradnja objektov na ključ in izdelava lesenih nadstreškov za avtomobile	10
	Adaptacije	8
	Izdelava KNAUF sistemov	5
MOJ VET, klinika za male živali, d. o. o., Celovška cesta 258, 1000 Ljubljana	Popust na maloprodajne cene storitev po veljavnem ceniku	15
BORIS TERČIČ, s. p., Mehanična in keramika, Zagomila 1, 5210 Deskle	Servis in popravila traktorjev	15
	Storitve s kmetijsko in gozdno mehanizacijo	10
	Olja in rezervni deli za traktorje	5
SILVAPRODUKT, d. o. o., Dolenjska cesta 42, 1000 Ljubljana	Silvanolin	15
KOMPAS HOTELI BLEDE, d. d., Cankarjeva 2, Bled	Nočitve z zajtrkom /redna dnevna cena	10
TAXI CENTER, Anna Majnik, s. p., Kromberk, Pod Škabrinelom 16, Nova Gorica	Avto taxi prevozi	20
VENERA SHOP, d. o. o., Zg. Jezersko 82, 4206 Zgornje Jezersko	Vsi izdelki v redni ponudbi v vseh trgovinah v Sloveniji	10
AVTO B, Domen Benedik, s. p., Studeno 2, 4228 Železniki	Pnevmatike Michelin, Kleber, BFGoodrich	44
	Avtomehanične in vulkanizerske storitve ter optična nastavitve podvozja	10

Z lovci smo šli v gozd

V torek, 18. 6. 2013, smo imeli učenci 3. a in 3. b razreda **Osnovne šole Mežica** naravoslovni dan. Zbrali smo se pred šolo, pomalicali in se podali v gozd v spremstvu dveh lovcev. Ko smo prišli pod kmetijo Jakopič, smo zavili h krmilnici za divjad, kjer sta lovca razložila, kdaj in zakaj jih pozimi polnijo s senom.

skupaj z letošnjimi učenci se jih je vseh skupaj udeležilo že 1.541 otrok.

Lovski dan je namenjen spoznavanju vloge lovcev, vloge prostoživečih živali in rastlin ter sožitja med lovci in živalmi. Otroci se skupaj z učiteljicami in lovci podajo na teren, kjer si med drugim ogledajo lovsko prežo, hkrati pa jih lovec seznani in jim posreduje znanje in izkušnje o delu in odgovornostih lovcev,

Tretješolčki OŠ Mežica v gozdu z lovcom

Polnijo jih zato, da živalim pomagajo preživeti težke zimske razmere. Povedala sta tudi, zakaj nekatere živali streljajo. To storijo zato, ker jih je preveč, če so bolne, telesno slabotne, poškodovane. Številčnost mora biti primerna, sicer ni dobro za gozd in naravo nasploh.

V nadaljevanju poti smo v mlaki opazili sledi srnjadi in žabo urha, ki je bil rumen po trebuhu. Lovci nam je razložil in pokazal na štoru, kako izračunamo starost drevesa. To naredimo tako, da preštejemo kroge – letnice.

V gozdu smo opazili tudi kup kamnitih kock, ki niso spadale tja (človekovo delo). V gozdu tudi ne smemo odlagati gum, železa, gradbenih odpadkov in smeti.

Na pohodu smo se veliko naučili. Ko smo se vrnili, smo bili utrujeni, ampak veseli, ker je bilo res zabavno in poučno.

Zala Domej, 3. b r.

Lovski dan za osnovnošolce

Učenci 5. razredov **Osnovne šole dr. Janeza Mencingerja - Bohinjska Bistrica** so imeli v petek, 17. maja, lovski dan. To je bil za bohinjško osnovno šolo že osemindvajseti lovski dan in

Foto: P. L. Ogrin

Lovci so se zahvalili učiteljici v pokoju Dragici Cvetrežnik za njeno prizadevnost za lovski dan v vseh devetnajstih letih.

živalih in tudi o gozdnem bontonu. »Učenci tako niso vedno samo med štirimi stenami, ampak si nabirajo izkušnje tudi v naravi s pomočjo ljudi, ki te izkušnje že imajo,« je povedala ravnateljica **Mojca Rozman**. Učiteljica **Marinka Soklič** je dodala, da se učenci pri predmetu *naravoslovje in tehnika* v šoli ne učijo veliko o živi naravi, zato je lovski dan pravzaprav dopolnilo učnemu načrtu. Gre za sodelovanje šole z okoljem, ki je v krajih, kot so naši, še posebno pomembno, je

Lovec Robert Jenstrle sprašuje učence, kateri živali pripadajo kože in rogovje.

poudarila ravnateljica. Nekdanja učiteljica **Dragica Cvetrežnik**, za katero je bil letošnji lovski dan devetnajsti po vrsti, pa je izpostavila, da ji pri tako tradicionalnem sodelovanju šole in članih bohinskih lovskih družin »največ pomeni, da je ena skupina lovcev pripravljena sodelovati in učiti otroke že toliko let ...«

Ideja o lovskem dnevu v osnovni šoli pri otrocih v starosti deset let se je porodila lovskemu mojstru **Jožetu Hodniku** ter učiteljici in članici Lovske družine Bohinjska

Bistrica **Anki Šolar**, ki sta leta 1985 skupaj s preostalimi učitelji – **Emo Jensko**, **Gabrijelo Odar** in **Francijem Premrovom** – uresničila prvi lovski dan na bohinjški osnovni šoli. Takrat je potekal pri lovski koči za Malim vrhom, in sicer v sklopu projekta Človek, narava, divjad. **LD Nomenj - Gorjuše** in **Stara Fužina** sta se organizaciji lovskega dneva pridružili v letu 2003. Ves čas pa pri organizaciji lovskega dneva sodeluje in veliko pomaga tudi **Jože Trošt**, kateremu se želijo vsi strokovni delavci iz OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica še posebej zahvaliti.

Poleg naštetih področij znanja, ki ga otrokom na lovskem dnevu podajajo lovci, je bila po navadi tudi malica, in sicer pravi lovski golaž, skuhan v kotlu nad odprtim ognjem. Otrokom in drugim prisotnim Lovski rogisti iz Bohinja vsako leto pred malico odigrajo nekaj skladb. Prav tako otroci pripravijo svoj kulturni program, v sklopu katerega zapojejo nekaj pesmi z lovsko tematiko in odigrajo kratko igro Lovski krst, za katero vsako leto sami izdelajo tudi nekaj kostumov. Svoj program sklenejo s prikazom lovskega ropota. Nato sledi tekmovanje v zbijanju praznih konzerv z žogico, ki je nadomestilo prvotni turnir v

streljanju z zračno puško. Vedno se pomerijo tri kategorije: *dekleta, fantje in odrasli*. V vsaki kategoriji prvi trije najboljši dobijo pokale ali medalje. Letos je bilo zaradi slabega vremena žal vse dogajanje v Dvorani Danica, vendar to ne pomeni, da je bilo vzdušje med lovci in učenci kaj slabše.

»Otroci vsako leto od lovskega dneva veliko odnesejo. Novo znanje in izkušnje. Nekateri med njimi so se kot odrasli tudi že pridružili kateri od lovskih druženj,« je povedala Dragica Cvetrežnik, »veliko se jih še zdaj, v odraslosti, tega dne še posebej spominja kot enega najprijetnejših in najbolj zanimivih doživetij v šolskih letih.« Cvetrežnikova je imela pred tremi

Foto: M. Velkovič

Tina in Tjaša s kraguljem, ki ga uporabljajo za sokolarjenje.

tudi jazbeca. Nekaj časa smo še počakali, potem pa odšli proti avtu. Malo naju je bilo strah hoditi po gozdu, saj sva se bali, da bi srečali medveda. Zato sva med hojo peli in se glasno pogovarjali. Ko smo prišli do doma, sva se umili in šli spat. Zjutraj so nas zbudili ob osmi uri. Po zajtrku so k nam prišli člani Zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed Slovenije. Razložili so nam, kako lovijo sokoli in kragulji. O tem smo si gledali tudi kratek film. Prišel je **Edo Krašna**, ki že nekaj let namesto s puško hodi v gozd le s kamero. Na kratko nam je povedal o pticah; na primer, kako lahko z obliko in dolžino peresa, ki ga najdemo na tleh, ugotovimo,

Posebne zahvale je bila deležna Anka Šolar, idejna mati lovskega dneva za osnovnošolce.

leti, ko so obeležili petindvajseti lovski dan, tudi posebno nalogo. Iz vseh fotografij, ki so nastale v četrto stoletja, je sestavila velik fotoalbum, ki so ga osnovnošolski strokovni delavci kot darilo in v zahvalo za njihov trud podarili Lovski družini Bohinjska Bistrica. V albumu sta poleg fotografij tudi seznam števila udeležencev otrok v posameznih letih in seznam vseh ljudi – učiteljev in učiteljic, lovcev ter drugih pomočnikov –, ki so vsa ta leta organizirali lovske dneve ali kakor koli drugače pomagali.

Petra Lotrič Ogrin

Kako sva doživeli lovski tabor*

V petek, 12. 7. 2013, sva se zjutraj iz Kamnika pripeljali v Medvedje Brdo na prvi lovski mladinski tabor ZLD Ljubljana. Med vožnjo naju je prevzela zelo lepa pokrajina, polna travnikov in pašnikov. V ČŠOD Medved sva prišli ob 7.30. Prijazni lovci so nama dali številne knjižice o živalih ter majico in kapo z grbom

SLD. Ko smo se namestili in malo bolje spoznali, smo odšli v učilnico, kjer smo poslušali predavanje o divjadi – živalih, ki jih lovci lovijo. Izvedeli smo, da divjad delimo na malo in veliko. Med veliko divjad spadajo medvedi, srne, srnjaki, jeleni, volkovi ... Spoznali smo tudi malo divjad, med katero sodijo zajci, fazani, lisice, razni ptiči, kuni, jazbec ... O teh živalih smo si ogledali tudi zanimiv film. Po kosilu smo imeli prosto popoldne. Pred večerjo smo si ogledali še en film o divjadi. Po večerji smo se toplo oblekli in se pripravili, da bomo odšli na prežo. Vsak lovec je vzel dva tabornika. Do naše preže je bilo približno pol ure vožnje. Na prežo smo prišli okrog sedme ure. Malo smo se pogovarjali, potem pa smo morali biti tiho, ker smo želeli videti kakšno žival. Vztrajno in mirno smo čakali dve uri in pol. Medtem smo videli srno in dva polha. Bilo je zelo zanimivo, saj sva polhe prvič videli v naravi. Kmalu za tem smo odšli nazaj v dom. Vsi smo se hitro pripravili na spanje, saj smo bili zelo utrujeni. Naslednji dan so nas zbudili že ob štirih zjutraj. Hitro smo se oblekli, nato pa odšli opazovat živali. Ustavili smo se pri nekem gozdu. Iz avta smo vzeli daljnogled in odšli na manjši hrib, kjer smo v daljavi videli neko rjavo žival, vendar je bila predaleč, da bi ugotovili, katera je bila. Nekaj časa smo bili tam, nato pa smo se z avtom odpeljali po gozdnih poteh in videli smo veliko živali. Opazili smo deset srn in dva zajca. Odpeljali smo se še do krmišč, kjer pozimi lovci krmijo živali. Potem smo se odpeljali nazaj v dom, kjer sva bili tako zaspani, da sva šli spat. Po zajtrku je prišel lovec iz LD Rakitna, ki nam je predstavil jelenje rukanje ter

Najbolje ocenjeno risbo na taboru na Medvedjem Brdu je narisal Gaj de Gleria.

oglašanje jelenov in košut. Po kosilu je bila na vrsti kinologija. Prišli so štirje lovci s psi, ki so nam predstavili pse in njihove naloge pri lovu. Enemu od njih so nastavili mrtvo žival, ki jo je moral najti s pomočjo sledi. Pes jo je zelo hitro našel. Po kratkem premoru je bila predstavitev lovskega strelnega orožja. Pokazali so nam tudi, kako gori dimni smodnik in kako brezdimni. Potem smo se razdelili v dve skupini: ena je šla streljat glinaste golobe, druga pa je z malokalibrsko puško streljala v tarčo. Kdor je želel, je lahko streljal tudi s pištolo. Potem sta se skupini zamenjali. Ugotovili sva, da nama streljanje ne gre prav dobro od rok. Po večerji smo šli ponovno na prežo. Z nami je šla tudi lovka, ki smo jo zapeljali do njene preže. Nato smo se odpeljali do naše preže, ki je bila večja kot prejšnji večer. Upali smo, da bomo videli medveda, ampak s tem na žalost ni bilo nič. Smo pa videli majhno lisičko, ki je bila zelo lepa, a se je na žalost prestrašila srne in hitro zbežala. Videli smo

s katerega dela telesa je, da z najdenimi izbljuvki lahko izvemo, kaj je ptica jedla, da je v Sloveniji približno 220 vrst ptic gnezdil, vseh, ki se pojavljajo pri nas, pa je toliko kot dni v letu (365) ...

Po kosilu smo si ogledali kuhanje golaža. Izvedeli smo, katere sestavine je treba dati vanj, da je pravega okusa. Prišli so tudi rogisti in nam predstavili zgodovino lovskega roga in nam zaigrali lovske pesmi. Ko so po nas prišli starši, je bila podelitev nagrad in spominskih listin, potem pa smo vsi uživali ob dobrem srnjem golažu.

Na taboru smo se imeli zelo lepo in bilo je zabavno. Naučili smo se tudi veliko novega o lovstvu in divjadi. Z veseljem bomo prišli še.

Tina Spindler Kemperl in Tjaša Dobrin Kemperl,
učenki 8. razreda
Marije Vere Kamnik

* Nagraden spis udeležencev prvega lovskega tabora, ki ga je julija organizirala ZLD Ljubljana.

Stane Bizjak je svojo 70-letnico praznoval med lovci na 'drugem' domu v Artu in tudi med pevskimi kolegi v Trbovljah.

Stane se je rodil 13. junija 1943 v izgnanstvu v Nemčiji. Še kot majhen otrok je okusil tegobe takratnega vojne časa, po vojni pa se je s starimi starši vrnil na opustošeno domačijo. Živel je v vasi Arto pri Krškem, na Blanci, kjer je končal osnovno šolo, leta 1961 pa v Trbovljah tudi rudarsko in pozneje srednjo ekonomsko šolo. Vseskozi je bil politično aktiven v mladinski in sindikalni organizaciji. Vrsto let je bil zaposlen pri takratnem Rudniku rjavca premoga Trbovlje - Hrastnik, upokojeval pa je dočakal kot komercialist pri Vipavski kleti.

Član LD Studenec je postal leta 1972 kot velik ljubitelj narave in divjadi ter druženja s tovariši lovci. Po uspešni pripravniki dobi je v Trbovljah leta 1974 opravil lovski izpit in še istega leta postal pravi lovec z lovskim krstom. V LD je vseskozi aktiven lovec. Zelo prizadeven je bil pri delovnih akcijah v lovišču, gradnji lovskega doma, razviti prapora in še bi lahko naštevali. Bil je sposoben organizator različnih prireditev ne samo v LD, temveč tudi v širši družbeni okolici. Med drugim je bil pobudnik in organizator lova petih sosednjih LD. Po končanih lovih je rad ostajal z lovci na zadnjem pogonu; ob takih priložnostih se je vedno oglasila lovka pesem. Občasno je organiziral lovске krste, vodil 'lovski ropot', skratka vedno je skrbel za ohranjanje starih lovskih števč in navad. Stane se rad druži z lovci iz drugih lovskih druženj in ima lepe spomine na lov v triinštiridesetih lovskih druženjih po Sloveniji, kjer je utrdil mnoga znanstva in tudi prijateljstva. Poleg tega sega njegovo lovsko udejstvovanje tudi prek meja Slovenije na Hrvaško in v Srbijo, na Švedsko, v Afriko, Avstralijo ...

Lovsko znanje je oplenitil kot lovski čuvaj, in sicer v letu 1991, leta 1994 pa še kot lovski tehnik - mojster, leta 2002 je opravil tečaj za mentorje lovskim pripravnikom. V LD Studenec je bil vključen tudi v organe upravljanja. Bil je predsednik NO LD od leta 1980 do 1983 leta in od I. 1985 do 1987, blagajnik je bil od leta 1987 do 1989, član UO od leta 1987 do 1989 in od leta 2002 do 2004. Preglednik uplenjene divjadi je bil od leta 1991, revirni vodja pa je od leta 2002 naprej. Nekaj let je bil tudi predsednik odbora za izobraževanje in predsednik odbora za gradnjo raznih lovskih objektov. Bil je tudi član komisije za lovsko glasbeno kulturo pri LZS. Vse funkcije in naloge je vedno opravljal odgovorno, zavzeto in korektno. Za aktivno delo v lovski organizaciji je prejel tudi lovsko priznanja in odlikovanja: znak LZS za lovске zasluge, red III. in II. stopnje. Prejel je tudi plaketo za lovsko glasbeno kulturo, za zasluge za razvoj lovstva v Posavju pa mu je podelila priznanje tudi Zveza lovskih druženj Posavje.

Pevce in rogiste, Društva LPZ in rogistov Zasavje - Trbovlje je slavljence povabil v Gostilno Dimnik v Trbovljah. Nismo sedeli dolgo, ko so se iz gostilniških prostorov zaslišali ubrani zvoki lovskih rogov, ki so prijetno zadeneli med prisotnimi gosti. Stane je bil med soustanovitelji Lovskega pevskega zbora v Trbovljah,

sedaj Društva LPZ in rogisti Zasavje - Trbovlje, kjer je zadnjih petnajst let tudi njegov predsednik. Pred osmimi leti je k pevskemu zboru priključil tudi tamkajšnje rogiste, kar je redkost med slovenskimi lovskimi pevskimi zbori, če že ne kar edinstveni primer.

Tajnik društva Jože Kotar je v imenu pevcev in rogistov predsedniku čestital, mu izročil skromno darilo in zaželel predvsem zdravja in volje pri vodenju društva. Tudi Občina Trbovlje se je spomnila njegove obletnice in mu podarila lepo sliko trboveljskega lovskega gradiča - zdaj protokolarnega objekta občine.

Po večerji so bile, kot se za pevce in rogiste spodobi, na vrsti pesmi, kar prisotnih gostov sploh ni motilo.

Stanetu za njegov jubilej iskreno čestitamo, želimo mu zdravja, lovskih užitkov in doživetij na lovih in med mnogimi lovskimi prijatelji, pri društvu pa veliko volje, da bi ga vodil še naslednjih mnogo let.

**LD Studenec, Veliki Trn - F.C.
Društvo LPZ in rogistov
Zasavje - Trbovlje**

V listopadu (novembru), ko je čas skupnih lovov, lovskega druženja in lova na višku, praznuje rojstni dan spoštovani in cenjeni član LD Šenčur, **Ernest Bivic** (roj.

26. 11. 1938); praznoval je torej 75-letnico ustvarjalnega, delovnega pa tudi lovsko bogatega življenja.

Mnogim Kranjčanom je znan ne le kot priznan zlatar, marveč tudi zato, ker je vsepovsod in vedno, ampak zares vedno in dosledno, prav vsak dan, ne glede na vreme in letni čas, napravljen v zeleno, v urejen lovski kraj. Je eden redkih lovskih tovarišev, ki dosledno spoštuje tradicijo lovskih oblačil in to pričakuje tudi od solovcev. Lovce, ki prihajajo na lovске prireditve ali na lov nelovsko napravljeni v razna vojaška maskirna oblačila in podobno, takoj okara in jih spodbuja k nošnji lovskih oblačil. Njegova zlatarska delavnica v starem kranjskem mestnem jedru je bila dolga leta, vse do njegove upokojitve, zbirališče številnih kranjskih lovcev, kjer je bilo mogoče zvedeti vse »aktualne« lovске novice. Znan je tudi po tem, da v zlato lično vdela jelenove okliče (prodnike), lisičje podočnike ali izdelata drug lovski nakit.

V lovске vrste se je vstopil razmeroma pozno; v LD Šenčur se je včlanil leta 1983. Ribolov, planinarjenje in delovne obveznosti mu nekako vse do takrat niso dopuščali lova. Zato pa je bilo od tedaj naprej toliko bolj zavzeto in predano njegovo delo v lovski organizaciji. Obveznosti, naloge in funkcije so se kar vrstile. Tako je bil član družinskega UO v letih od 1987 do 1989, sektorski vodja in kinološki referent od leta 1989 do 1995, član in predsednik komisije za odlikovanja od I. 2004 naprej in namestnik starešine v letih od 2003 do 2008. V letih od 1995 do 1998 pa je bil starešina LD, prav v času, ko smo ob stari lovski koči začeli graditi zahteven prizidek, pravzaprav kar novo lovsko koč. Dolga leta je zastopal LD v upravnem odboru ZLD Gorenjske in nekaterih njenih drugih organih.

V posebnem veselje in lovsko radost mu je bilo vodenje in delo z lovskimi psi; vodil je pse različnih pasem, vse

od barvarjav, šarivcev do planinskih goničev. Vzorno usposobljeni in dobro vodení lovski psi so bili pri hiši pravzaprav vseskozi. Z njimi je na skupnih lovih uspešno lovil malo divjad, predvsem pa lisice, saj je tak lov njegova najljubša vrsta lova.

Lovci poznamo Ernesta kot prizadevnega, zglednega skrbnika divjadi in vzornega delavca pri delih v lovišču. Predvsem pa velja za poštenega lovca, zato med lovci žanje veliko zaupanje in spoštovanje. Cenjeno je njegovo znanje, ki si ga je nenehno nabiral in izpopolnjeval. Opravil je lovskočuvajski tečaj in druga dopol-

nilna izobraževanja v izobraževalnem sistemu našega lovstva.

Z delom in leti pridejo tudi priznanja in odlikovanja; poleg mnogih družinskih plaket in pohval je prejel srebrni znak KZS, plaketo ZLD Gorenjske, LZS pa ga je odlikovala z znakom za zasluge in redom III. stopnje.

Ob tvoji 75-letnici ti tvoji lovski tovariši želimo klenega zdravja in dobre volje, na lovskih poteh pa veliko prijetnih lovskih doživetij v družbi tvojih štirinožnih prijateljev. Nazdravljamo ti: »Še na mnoga leta med nami v lovski družbi!«

LD Šenčur - B. G.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Franc Jerončič, LD Kanal
Boris Malnič, LD Kanal
Franci Strajnar, LD Tomišelj

85-letnico

Alojz Čefarin, LD Kungota
Francišek Dragar, LD Borovnica
Stanislav Gobec, LD Boč
Alojz Andrej Ivančič, LD Čezsoča
Andrej Levičnik, LD Litija
Kristl Ogris, LD Bled
Marjan Pirc, LD Medvode
Miran Šumak, LD Ljutomer
Franc Rado Umek, LD Tržišče
Adolf Vranešič, LD Adlešiči
Franc Vrečar, LD Ormož
Miroslav Zelenc, LD Krekove

80-letnico

Hasan Bečič, LD Dravograd
Aleksander Gergar, LD Križevci v Prekmurju
Stanislav Grdina, LD Istra, Gračišče
Stanislav Hribernik, LD Škofja Loka
Andrej Kaiser, LD Ruše
Drago Kapun, LD Črešnjevec
Rudolf Kočevar, LD Metlika
Vojislav Kutnar, LD Šentrupert
Bogdan Lah, LD Bresnica, Podgorci
Miha Letonje, LD Oljka
Ivan Onuk, LD Muta
Mihael Pišljar, LD Javornik
Rafael Podpečnik, LD Gornji Grad
Aldo Škapin, LD Vrhe
Alfred Tramšek, LD Poljskava
Milan Treven, LD Rovte
Jože Turk, LD Padež
Serafin Turk, LD Istra, Gračišče
Franc Vidrih, LD Rakek
Damjan Vindšnurer, LD Trnovski gozd
Stojan Vojnovič st., LD Šentrupert
Roman Zupan, LD Istra, Gračišče

75-letnico

Maksimiljan Brečko, LD Oplotnica
Franc Doberšek, LD Makole
Martin Frece, LD Jurklošter
Drago Fričan, LD Udenboršt
Franc Gornik, LD Grahovo
Franc Hlade, LD Gaj nad Mariborom
Jože Jazbec, LD Bojansko, Štore
Franc Jelovčan, LD Sorško polje
Edvard Krašna, LD Nanos
Milan Leskovar, LD Vurmat
Maksimiljan Marot, LD Libeliče
Miroslav Marušič, LD Trstelj, Kostanjevica
Vladimir Meštrovič, LD Rečica pri Laškem

Karlo Miljevič, LD Radenci
Franc Panjtar, LD Kanal
Martin Paskvale, LD Dol pri Hrastniku
Franc Radovan, LD Šentjernej
Stanislav Ratek, LD Vinski vrhovi
Jože Režek, LD Metlika
Franc Rupnik, LD Otavnik
Janez Šega, LD Sovodnj
Sergij Štok, LD Gaberka, Divača

70-letnico

Anton Boldirev, LD Poljskava
Rudolf Čmak, LD Banja Loka, Kostel
Ernest Demšar, LD Gorenja vas
Stanislav Dežman, LD Trbovlje
Mihael Dolžan, LD Dobrča
Drago Fišer, LD Grgar
Stanislav Frangež, LD Ormož
Ivan Grašič, LD Slovenske Konjice
Maks Ivančič, LD Boris Kidrič
Janez Jaklič, LD Jošt, Kranj
Franc Jezeršek, LD Storžič in LD Predvor
Jurij Korošec, LD Stara Fužina
Janez Leskovec, LD Toško Čelo
Franc Nagy, LD Kojnik, Podgorje
Martin Odar, LD Stara Fužina
Maksimiljan Oserban, LD Jamnica
Franc Papež, LD Pesnica, Jarenina
Franc Pečnik, LD Žalec
Martin Planinšek, LD Višnja Gora
Franc Podbrežnik, LD Solčava
Friderik Potočnik, LD Strojna, Ravne na Koroškem
Jožef Primc, LD Plešivica, Žužemberk
Štefan Rajniš, LD Kompas, Peskovci
Marjan Schnabl, LD Kamnik
Jožef Sevšek, LD Rakitna
Otto Willi Sevšek, LD Cerklje ob Krki
Peter Smrkolj, LD Vače
Silvester Sorč, LD Porezen
Anton Sveršina, LD Dole pri Litiji
Karel Šolinc, LD Braslovče
Mirko Bogomir Štucin, LD Bled
Stanislav Tekavčič, LD Lazina
Alojz Udovič, LD Trojane, Ožbolt
Mirko Urleb, LD Ruše
Jože Zaletelj, LD Suhor
Martin Zupančič, LD Litija
Ivan Žičkar, LD Globoko

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

V prejšnji številki Lovca so v članku na strani 463 *V tem mesecu praznujejo* svoj jubilej* nastale napake pri prilikih treh 70-letnih jubilarcev, zato jih ponovno objavljamo:

Zmagomir Škofič, LD Laporje
Franc Škofič, LD Duplex
Franc Škoflek, LD Dobrna

Marijan Sotlar pred kožuhom uplenjenega volka v senožeškem lovišču

Foto: O. Knez

Prvi uplenjen volk v senožeškem lovišču

V gostišču Stari grad v Senožečah je bil kar nekaj dni na ogled volčji (*Canis lupus*) kožuh, ki ga je decembra lani uplenil gospodar LD Senožeče **Marijan Sotlar**, dolgoletni član. To je prvi volk, ki je bil uplenjen v senožeškem lovišču, odstrel pa je bil tudi v skladu z izdanim dovoljenjem pristojnega ministrstva. Bil je odrasel volk samec v četrtem življenjskem letu, ki je ob uplenitvi tehtal 36 kg.

»Volk,« je dejal Marijan Sotlar, »je simbol divjine in neokrnjene narave in uživa v Sloveniji posebno varstvo. Populacija volka pri nas je ena izmed redkih populacij zveri, ki se je še ohranila, čeprav drugod po Evropi temu ni bilo tako. Naša je trenutno stabilna in številčno celo v porastu, zato je po mnenju stroke tudi odstrel nekaj živali mogoč, in zaradi škod na drobnici potreben in upravičen. Nadaljnji obstoj volkov pa je odvisen od vrste dejavnikov, ki jih proučuje posebna skupina raziskovalcev Biotehniške fakultete s sodelavci v okviru projekta LIFE-Slo-Wolf, ki traja že dve leti in se bo letos končal. Zbrana dognanja pravkar analizirajo in bodo koristno uporabljene za nadaljnje uspešno upravljanje in varstvo s to karizmatično vrsto velike zveri v Sloveniji.«

Olga Knez

Vidra v Občini Vodice nad Ljubljano

Na avtocesti Kranj–Ljubljana, v neposredni bližini vasi Skaručna, je bila 19. 8. 2013 v jutranjih urah povožena vidra, samček, težak 8 kg in dolg 113 cm

Foto: E. Bohinc

Samček vidre je bil povožen na avtocesti Ljubljana–Kranj, blizu Skaručne.

Dopolnitev podatkov z dvajsetega Poletnega veleslaloma

Pri objavi uspehov tekmovalcev na dvaindvajsetem, jubilejnem lovskem Poletnem veleslalomu za pokal kristalnega gamsa, avtorja F. Ekarja (Lovec, 9/2013, str. 470), so bili pomotoma izpuščeni rezultati najboljših tekmovalcev v kategoriji »mladi gamsi – kozli«. Uvrščenih je bilo dvanajst lovcev tekmovalcev iz LD Bistra, Dovje, Luče, Osilnica, Soča in Tržič. Najhitrejši trije med njimi so bili: 1. **Boštjan Pahovnik**, LD Luče, 2. **Boštjan Primožič**, LD Tržič in 3. **Jure Legat**, LD Dovje.

Na fotografiji so (z leve) Boštjan Primožič, Jure Legat, Uroš Vačun, pa tudi **Brane Žiberna**, član UO odbora LZS in starešina LD Krvavec, ki je mladim »najmlajšim« lovcem izročil medalje in priznanja. Čestitala sta jim podpredsednik LZS **Ivan Maležič**, predsednik LZS ZLD Gorenjske **Peter Belehar** in župan Občine Jezersko **Jure Markič**. – F. E.

(merjeno od smrčka do konca repa). Lovska družina Vodice je bila o povožu obveščena okrog 10. ure dopoldan. Obveščen je bil tudi lovski inšpektor in stekli so vsi potrebni nadaljnji postopki o popisu zavarovane živali. Lovski inšpektor je o najdbi obvestil Prirodoslovni muzej Slovenije. Iz pogovora je bilo ugotovljeno, da Prirodoslovni muzej Slovenije ni zainteresiran za prevzem vidre, zato bo po prepariranju na ogled obiskovalcem lovskega doma LD Vodice.

Ponovni pojav vidre v tem koncu Slovenije (Občina Vodice) nas

navdaja s prijetno slutnjo, da so potoki na tem območju spet čisti.

Edvard Dušan Bohinc,
predsednik LD Vodice

Drugo srečanje lovskih praporščakov Mežiške doline

V skladu z lanskim dogovorom na prvem srečanju praporščakov smo se tudi letos v nedeljo, 26. maja, zbrali na kmetiji Pušnik v Podkrajju nad Mežico, kjer domujeta praporščak **Alojz** in njegov namestnik, sin **Matevž Peršak**. Organizator tokratnega srečanja je bil praporščak LD Jamnica, tov. Franc Štehar.

Preživeli smo lepo nedeljsko popoldne v druženju lovskih tovarišev in naših žena. Obujali smo stare spomine, ogledali smo si amaterski videofilm o lovu na gamsa na Peci. Na koncu smo se dogovorili, da bo to srečanje postalo tradicionalno. Sešli se bomo vsako leto približno ob istem času in tako potrdili naše prijateljstvo. Razpravljali smo o nas lovcih in tudi o tem, kaj pomeni biti družinski praporščak. Složno smo ugotovili, da to ne pomeni biti samo član – pripadnik neke organizacije, »to je nekaj več«, kot je 8. 6. 2013 dejal vodja državnega protokola na delovnem srečanju vseh zastavonoš Republike Slovenije na Obretanovem pod Uršljo goro.

Kot praporščak sem tudi sam izrazil moje misli: »Vesel sem in v čast mi je, da nosim lovski prapor, enega od simbolov slovenskega lovstva. Na slavnostnih prireditvah je to prijeten in zasnošen občutek, ko predstavljaš določeno skupnost ljudi s tako lepim imenom, kot se imenuje naša Lovska družina Peca. Ob slovesu od naših tovarišev, na pogrebih, pa je naš občutek navadno drugačen. Včasih mi pride na misel vprašanje, ali si lovci sploh še zaslužimo ime družina? Mogoče bi bolj ustrezalo, če bi črko ž v tej besedi zamenjali s črkama šč. Le pogledjmo si običajni lovski pogreb člana neke družine. Ko umre, ga na zadnji poti spremljajo sorodniki in prijatelji, tudi če morda niso bili trenutno v najboljših odnosih, udeležba lovcev na pogrebu, ki naj bi bila izraz osebnega spoštovanja do pokojnega tovariša oz. prijatelja, pa to včasih nikakor ni. Izpade kot »folklorni nastop«, kot sem že slišal.«

Turistična kmetija Kajžer nad

Mežico, katere gospodar je tudi lovec, je gostila prvi letošnji zbor lovcev LD Peca - Mežica, ki je bil 22. 3. 2013. Od tam se odpre prečudovit pogled na Peco, mogočno goro, na katero smo koroški lovci še posebno ponosni, saj zajema večino našega lovišča. Pogled na Peco daje občutek, kot da imamo goro na dlani. Na zboru lovcev je starešina vse lovce opozoril, da je treba izboljšati in poglobiti prijateljske odnose kmet – lovec kot tudi lovec – lovec. V vlogi kmeta - lovca sem že marsikaj neprimernega doživel in človek se sprašuje, le komu je pevec **Andrej Šifrer** namenil čudovito pesem, ki poudarja: »za prijatele si je treba čas uzet«. Menim da je temu res tako. Ko se odpre lov na srnjaka, se vsem tako mudi, da nekateri »jagajo« kar pospešeno (sodoben izraz). Ko med obhodi naključno srečajo kmeta, pogosto nimajo časa niti za prijazen pozdrav in nekaj prijaznih besed, pa četudi je kmet povrh še lovec. Dovolj bi bila minuta za tovariški pozdrav, stisk roke, prijazno vprašanje po počutju in zdravju ...

Pa naj še kdo reče, da je to prijateljstvo in tovarištvo!? Kot kaže, so bile vse prelepe pesmi o prijateljih zapete v nekih drugih, drugačnih časih; dandanes marsikje izzvenijo v prazno (ali gluhi ušesom). Tudi Avenikova *Ostanimo prijatelji!*

Alojz Peršak

Lov na mlakarice na jezeru Komarnik

Lovska družina Lenart je v nedeljo, 1. septembra 2013, ob jezeru Komarnik pri Hrastovcu pri

Foto: A. Peršak

Praporščaki Mežiškega LGB; od leve: Rajko Napotnik, Damjan Preglav, Alojz Peršak, Stanko Gros, Adi Povše, Ivo Vrhovnik, Franc Štehar in Franc Konečnik

Lenartu v Slovenskih goricah organizirala tradicionalni lov na race mlakarice. To je lovski dogodek, na katerem se vsako leto srečajo lovci iz vse Slovenije. LD Lenart, ki ima v svojih vrstah 35 članov, deluje že 65 let. Lova se je udeležilo 95 lovcev iz sosednjih in oddaljenih lovskih družin, med njimi tudi predsednik LZS Srečko Felix Krobe in predsednik LZ Maribor Marjan Gselman. Lovski zbor je najprej pozdravil predsednik gostiteljev LD Lenart Vinko Grajfoner, ki je lovcem zaželel prijetno druženje in dober pogled.

O poteku lova, ki je trajal dobri dve uri, in o disciplini na lovu je spregovoril vodja lova Viktor Škof. Pred začetkom lova so lovce z melodijami za rogove pozdravili Rogisti Lovske zveze Maribor, ki jih kot strokovni vodja vodi Marjan Golob, kot predsednik pa Rudi Majer.

Po končanem skupnem lovu so se lovci zbrali v lenarškem lovskem domu na družabnem srečanju, zadnjem pogonu, kjer je bila lovška pogostitev z lovskim golažem. Organizatorji so srečanje popestrili tudi s streljanjem na glinaste golobe. Kot smo se lahko prepričali, je bilo druženje nadvse prisrčno. Vinko Grajfoner, predsednik LD Lenart, nam je povedal, da je vesel, da se je skupnega lova na mlakarice udeležilo toliko lovcev. Menda bi jih bilo še več, če ne bi bila sobota deževna, saj se je v preteklosti lova udeležilo tudi že več kot 120 lovcev. Poudaril je še, da pri tem skupnem lovu nikoli ni pomemben plen (uplenili so le trinajst rac), pač pa je glavni namen druženje lovskih tovarišev iz različnih krajev, kjer delujejo lovške družine.

Ludvik Kramberger

O mojstrstvu vabljenja jelena v roku

Jože Gril, nekajkratni državni prvak v oponašanju ruka in pobudnik te pomembne lovsko-kulturne panoge pri nas, je 7. septembra o tej tematiki predaval v Domu obrtnikov v Črnomlju v Beli krajini. Komisija LZS za kulturo podpira to dejavnost in v zadnjem času je bilo organiziranih več takšnih izobraževanj v različnih slovenskih krajih. Gril je navzoče najprej seznanil z osnovami upravljanja z jelenjadjo in zgodovino navzočnosti te vrste prostoživečega parkljarja v Sloveniji. Nato je sledila predstavitev vrst pripomočkov za vabljenje – ruka; od naravnih volovskih rogov in školjk (hišice polža tritona) do cenjenih umetnih in drugih materialov in izdelkov, ki jih najdemo v vsakem gospodinjstvu in ki se v praksi in tudi na tekmovanjih prav tako dobro izkažejo.

Predavatelj je opisal prednosti vsakega izdelka, nadobudni rukači pa so obnemeli ob njegovem oponašanju rukanja, in sicer malone vseh načinov, ki jih slišimo v naravi (jelen s tropom košut, jelen, ki išče košute ... itn.). Slišali smo rukanje, kakršno sodi na tekmovanja, in tisto pravo rukanje v lovišču, ki je v primerjavi s tekmovanjem velikokrat bolj zadržano in premišljeno; v slogu »manj je več«. Slišali smo vrsto izkušenj, ki jih ta praktik in lovski pedagog zbira že več kot štirideset let. Lovci včasih težko razumemo zakone narave in tudi jelenje rukanje ima določene posebnosti in značilnosti, ki jih je dobro poznati. Gril je poudaril, da je pomembno mrzlo in suho vreme. Jelen se z oglašanjem v roku različno odziva na luno in ni nujno, da je rukanje ob, denimo, polni luni najintenzivnejše; pomemben je tudi del dneva. Vedeti namreč moramo, da se v sredogorskih loviščih jelen zvečer spušča, zjutraj pa spet dviga, zato je pomembno, da smo zvečer »pod njim« in zjutraj »nad njim«. Sicer pa se obdobje ruka krajša zaradi različnih motečih dejavnikov. Zato je toliko pomembnejše, da za uspešen lov izberemo prave dni. Torej obstaja vrsta vplivnih okoliščin. Gril je večkrat poudaril, da je najpomembnejši mir v lovišču. Ponekod v tujini obstajajo lovišča, v katerih so v času ruka prepovedane vse moteče dejavnosti.

Nato je sledila projekcija filmov, posnetih v nekaterih loviščih,

Foto: L. Kramberger

Udeleženci septembrskega skupnega lova na race mlakarice na jezeru Komarnik pri Hrastovcu pri Lenartu v Slovenskih goricah

Foto: J. Weber

Jože Gril je lovcem iz Bele krajine predaval o oponašanju jelenjega rukanja.

bogatih z jelenjadjo. Spoznali smo osnove obnašanja navadne jelenjadi v času paritve (ruku) in tudi nekatere načine lova. Nekateri, ki smo se udeležili predavanja, veliko jih je bilo nevajenih klicanja, pa so se na koncu preizkusili še v posnemanju ruka. Seveda je bilo nekaj treme pred velikim mojstrom, ki pa je vsakemu posebej nesebično pomagal najti približek pravemu oglašanju. Pomemben korak za slovenske lovce bi bila izdaja sodobnega avdiovizualnega pripomočka o rukanju in tudi posnemanju značilnega oglašanja druge naše divjadi, ki jo je mogoče privabiti. Lovec dobi največ izkušenj v naravi, pri učenju pa mu lahko ob nasvetih izkušenih lovcev veliko pomagajo tudi tovrstni pripomočki.

Če imate priložnost obiskati takšno izobraževanje, nikar ne oklevajte. Vsako grlo ima svoj glas, ki pa ga z nekaj nadarjenosti, poslušanja in predvsem z veliko vaje lahko oblikujemo tako, da ga bo razumel tudi jelen, ki ima izostreno uho in hitro ve, da je z napačnim začetniškim rukanjem lovca nekaj narobe. Pri vsem pa mu pomagajo še veliko pozornostnejše košute, ki ga opozarjajo na nevarnosti.

Jane Weber

Odpravljanje posledic suše

Nikakršnega dvoma ni, da so letošnje poletne razmere, ki so jih spremljale nadpovprečne temperature, vplivale na bioritem večine vrst, zlasti na prežvekovalsko divjad. Še posebno to velja za doječe živali in mladiče. Zaradi suše je bila ponudba rastlin, ki pomembno vplivajo na tvorbo mle-

ka, zlasti zelišč, vsak dan skromnejša. Posledice so bile manj mleka, predčasna prekinitev dojenja in zaostanek v rasti, ki ga pozneje ni mogoče nadomestiti. Presežek s pašo pridobljene energije se v normalnih letih nabira v tolšči, ki je, vsaj pri srnjadi, pogoj za razvoj oplojenega jajčeca. Marsikje bo povsem izpadel najpomembnejši energetski dobavitelj, to je gozdni obrod. V takih razmerah divjad pomemben del energije porablja za vsakodnevno vzdrževanje telesne temperature oz. ohlajanje, podobno kot pozimi za ogrevanje telesa.

Kaj lahko storimo lovci? Dogovorimo se s kmeti, da nam odstopijo strnišča ali krompirišča in na pripravljeno njivo posejemo listnati krmni ohrovt, ki je pomemben vir energije za jesensko tolščavost in s tem za prirastek srnjadi v naslednjem letu. Seme ni drago in imajo ga v vsaki kmetijski zadrugi in semenarni. Seveda setev opravimo ročno po prvem dežju, do takrat pa pripravimo vse potrebno. Listnati ohrovt sejemo ročno in ga po setvi pobranamo, pozneje pa pridelek povečamo z mineralnim gnojenjem. Ohrovt ima več prednosti: za divjad postane okusnejši šele po prvi zmrzali, ki vpliva na sestavo eteričnih olj v rastlini. Pozimi te njive obiskujejo ne le srnjad in jelenjad, pač pa tudi zajci. Ob tem se divjad tudi giblje in hrano koplje izpod snega, ki je po vročem poletju lahko zgojen in dolgotrajen.

Spomladi tako njivo preorjemo, ostanki ohrovta pa so bogato dušično zeleno gnojenje. S takim ravnanjem prispevamo za divjad na sonaraven način in v zadovoljstvo kmetov.

Blaž Krže,
starešina LD Mirna

Lovska košnja ob vznožju visokega Čavna

Čaven, mogočna primorska gora nad Zgornjo Vipavsko dolino! Z njegovega čela dol čez Kras uzremo naše morje – v luči večernega sonca se zdi kot razlito žareče zlato. Povzpni se na najvišji vrh čavenskega pogorja, na Modrasovec! Tu smo kot v

srcu veselja: od severovzhoda proti severozahodu se vrstijo grebeni Trnovske planote – od Oblega vrha, Sorteža, Kozje stene in Golakov mimo Mrzovca – do dvatisočakov nad Zgornjo Soško dolino nam seže pogled. Proti zahodu počiva Goriška ravan in v sivi dalji Furlanija s slutnjo Benetk. Na jutranji strani nas pozdravlja Nanos; dol, daleč in še dlje na jugu, so Vremščica, Snežnik in hrvaška Učka.

Foto: kosnja_id_hubelj

Letošnjo košnjo na Platnih so spravljal tudi Darko Černigoj, Miha Breclj in Cvetko Černigoj.

Foto: F. Černigoj

Črni škol v vzhodnem pobočju Čavna, najnižje gnezdišče planinskega orla v Sloveniji ...

Ob vznožju vzhodnega čavenškega pobočja so Platna, s Črnim školom, krušljivim osamelcem orlovskega videza, v pobočju nad sabo. V njega prepadni steni, na skalni polici pod previsno strešno, je gnezdo planinskega orla

– najnižje znano gnezdišče te kraljevske ptice v Sloveniji.

Zakaj Platna, od kod to ime? Dol, nižje pod čavensko steno, izpod sklanih skladov primezi živa voda: Podstudencom so zrekli temu kraju. V tej živahni studeni

vodi so Gorjani, prebivalci planote Gore, namakali in mehčali doma stkana lanena **platna** in jih belili na sončnih pobočjih takrat še neporaščenih Platen. Od tod tedaj ime ...

Prav do meli in krušljivih sklanih sten Čavna so s svojimi travnatimi jeziki segali travnati jeziki strmih košenic. In koliko dišečih rož in mlečnih zeli je v podgorskem senu! Na kosah koscev se je mleček strjeval v smolnato črno snov, da so jo morali strgati z lepkih rezil. Mleko krav, ki so jim v jasli pokladali to seno, je bilo gosto in na njem se je nabrala skoraj za prst debela smetana. Danes na Gori mlečnih živali skorajda ni več, nekdanje podčavenske košenice pa prerašča grmovje leske, dreva, šmarnih hrušic, gloga in dobrovite; vmes so pogrnala drevesa mokovca, divje češnje drobnice, črnega gabra in črnega bora ...

Lovišče LD Hubelj zajema tudi pobočja Gore in Čavna. Marsikod tod so ljudje v prejšnjih časih svet kosili, a danes so pred desetletji gladko pokošene senožeti zaraščene goščave. In svet bi se zarastel še bolj, če travnikov ne bi kosili lovci. Tako so ohranili senožeti na Stari babi, pri Zvirku Hublja, na Velikem strelu pod Štursko Goro, Zagrižo, na Pišavah, v Klepčarnici, v Gonaču, pri Macesnih Barbnih in Macesnih strininih, v Podčavnu, v Cigotovi senožeti, v senožeti pod Javo in pod Johmanovimi bori, pod Rebrrom Strešnice ter še nekaj manjših košenic¹.

In ne le lovci LD Hubelj, povsod po Sloveniji tisoči in tisoči lovec kosijo senožeti, grabijo seno, ga spravljajo za zimsko krmo divjadi ali ga odvažajo kmetom, ki jim divjad dela škodo, sekajo grmovje in drevje. Na očiščenih površinah poženijo mlada trava in sočni poganjki novih dreves in grmovja, ki so odlična paša za divjad. Tako ohranjajo v prejšnjih stoletjih divjini z muko iztrgano obdelovalno zemljo ...

Franc Černigoj

¹ Podatke o košnjah LD Hubelj je posredoval gospodar Damjan Rustja.

izpuščali fazane še »pred puško«, in sicer predvsem zaradi finančnih razlogov. Priznati moramo, da smo tako lovili izpuščene fazane zaradi tujskega lovskega turizma, predvsem rednih italijanskih gostov. Pozneje smo v LD uknili tak način lovskega turizma. Še vedno pa na leto izpustimo v lovišče približno sto odraslih fazanov in jih pozneje lovimo. Spoznali smo, da tako ne gre več naprej, zato smo začeli pridobivati informacije pri lovskih družinah, ki so imele s tem že bogate izkušnje pri gojitvi male divjadi.

Na povabilo lovskega tovariša **Kazimirja Saksida** iz LD Vipava smo se junija 2007 nekateri člani LD udeležili ogleda lovišča v Avstriji, v bližini Gornje Radgone, in lovišče LD Križevci pri Ljutomeru. Takrat so mam predstavili tudi urejena pokrita krmišča za fazane, krmljenje s pomočjo krmilnih sodčkov, v Avstriji pa tudi načine odlova živih plenilcev (zavarovane vrste lahko izpustimo). Tovrstni način lova pri nas sicer ni dovoljen, je pa dokaj preprost in uspešen. V LD Križevci smo si ogledali njihovo voljro za vzrejo fazanov in krmišča, narejeno na podoben način kot v Avstriji.

Toda v LD Čaven naprej od omenjene poučne ekskurzije nismo prišli. Pri nas je glavna lovna divjad srnjad, znano pa je, da se je ne dolgo pred tem izjemno povečala številčnost lokalne populacije divjega prašiča. Temu pojavu je sledila velika škoda na poljščinah, zato je LD morala vse moči usmeriti predvsem v ukrepe za preprečevanje škode od divjih prašičev in zmanjševanje njihove številčnosti.

Naposled smo aprila 2010 v LD ustanovili komisijo za malo divjad, ki smo jo pozneje še razširili (več članov) in si postavili kratkoročni načrt – ugotovitev dejanskega stanja male divjadi v lovišču.

Maja 2010 smo opravljali štetje male divjadi na obhodih in poslušali oglašanje fazanov. V štetje je bilo vključenih več lovcev, obhode pa smo usmerili na terene, kjer naj bi bila mala divjad. Po zbranih končnih poročilih so bili rezultati dokaj slabi, kar pa nas je dodatno spodbudilo, da moramo začeti z učinkovitimi ukrepi. Popisali smo tudi lisičine in jazbine (aktivne/neaktivne) ter uredili umetni rov za lov na lisice, o katerem smo brali v Lovcu. Sočasno smo z dopisom in osebno apelirali na UO ZLD Gorica, kjer je bil na naš predlog februarja 2011 tudi prvi neformalni sestanek na temo

Odlovljena volkulja Jasna iz goteniškega tropa

Sredi avgusta (15. 8. 2013) smo v okviru projekta SloWolf na Veliki gori nad Ribnico ujeli volkuljo za telemetrično spremljanje. Volkulja, ki smo jo poimenovali **Jasna**, je po strokovnih ocenah stara štiri do pet let in je v dobri telesni kondiciji. Volkulja je vodilna samica goteniškega tropa in je mati mladičev, ki so bili v zadnjem mesecu opaženi na tamkajšnjem območju. Z GPS- in GSM-ovratnico opremljena vodilna volkulja je sedmi volk, katerega gibanje in aktivnost bomo na tak način spremljali v štiriletnem projektu SloWolf in obenem drugi volk iz tropa Gotenica, ki ga bomo spremljali. Na istem območju smo namreč leta 2011 odlovili enoletnega volka Luko, člana tropa Gotenica, ki je prav tako kot Jasna nosil svetlo modro ovratnico. Lukovo gibanje smo spremljali le slabih devet mesecev, saj ga je, še preden je odpadla ovratnica, povozil avto. Volkulja Jasna bo ovratnico nosila približno eno leto, potem pa se bo sprožil avtomatski mehanizem, ki omogoči, da ovratnica samodejno odpade.

Ob odlovu smo volkuljo pregledali in odvzeli vzorce za genetske analize, s pomočjo katerih bomo lahko njeno prisotnost v okolju zaznavali tudi po končanem telemetričnem spremljanju. Omogočili nam bodo raziskati njene sorodstvene povezave z drugimi volkovi. Pridobivanje genetskih podatkov je pomembno tudi za ocenjevanje številčnosti populacije volkov. Po opravljenih zadnjih analizah je na območju Slovenije v letu 2012 živelo od 32 do 39 odraslih volkov, če pa prištejemo še volkove, ki prehajajo mejo s Hrvaško (območje Gorskega kotarja), se številka nekoliko poveča na nekeje od 36 do 43 volkov.

O uspešnem razmnoževanju naših volkov na tujem poročajo tudi italijanski raziskovalci, ki so 7. avgusta letos na območju naravnega deželnega parka Lessinia z videopastjo posneli dva volčja mladiča, ki sta potomca »slovenskega« volka Slavca (odlovljenega in s telemetrično ovratnico opremljenega v okviru projekta SloWolf) in volkulje Julije, ki izvira iz apeninske populacije volkov (dežela Piemont). Z ustanovitvijo novega tropa Slavca in Julije je tako na tamkajšnjem območju to po več kot 150 letih prvi znani primer razmnoževanja. Združitev Slavca in Julije pomeni tudi prvi dokumentirani genetski stik dinarsko-balkanske in apeninske volčje populacije.

Projektna skupina SloWolf – J. M.

Odlovljena in z modro ovratnico označena volkulja Jasna.

Foto: F. Kljun

Povečati številčnost male divjadi v LD Čaven in širše

V LD Čaven smo na področju upravljanja z malo divjadjo želeli storiti kar največ za ohranitev in povečanje številčnosti v našem lovišču. Pred leti smo

poživitev upravljanja z malo divjadjo v loviščih LD območne ZLD Gorica.

Komisija za malo divjad LD Čaven je v februarju 2011 pripravila program ukrepov za povečanje številčnosti (revitalizacijo) male divjadi, ki obsega šestnajst točk. Na občnem zboru LD, ki je bil marca 2011, smo ga predstavili našim članom. Odločili so se, da program izpeljemo po načrtovani poti. Konec aprila smo

prevzeli šestdeset fazank in dvanajst fazanov, naloženih v deset zabojnikov v spolnem razmerju ena proti šest v korist fazank. Še isti dan smo jih pripeljali v lovsko kočo, kjer so v zabojih prenočili, še prej pa smo jih oskrbeli z vodo in hrano. Naslednji dan ob 4.30 zjutraj smo jih odpeljali do vsakega krmišča, odprli vratca zabojev in pri vsakem počakali, da so vse ptice odšle samostojno ven.

Po izpustu smo redno skrbeli za

mlakarice, jerebic pa v našem lovišču nimamo že kakšnih dvajset let. Številčnost fazanov se postopoma izboljšuje. V želji po čim hitrejšem povečanju številčnosti fazanov smo malce zanemarili potreben odstrel lovnih vrst plenilcev. V lovišču tudi nimamo primernih manjših krmnih njiv in remiz. Prav zato smo se odločili in v goste povabili prijatelje iz LD Apače ter kinološkega sodnika **Saša Volariča**, ki so nam predstavili način pravičnega izpuščanja male divjadi in način lova kun s pastmi. Volarič je opisal tozadevno zdajšnjo zakonodajo in način jamarjenja s psom. Posvet je bil 9. 3. 2013 v lovski koči v Gojačah. Nanj smo povabili tudi predstavnike drugih LD z območja Vipavske doline. Zbrani so bili enotnega mnenja, da je bil posvet zelo dobro pripravljen in opravljen; hkrati z ogledom kratkega filma LD Apače in s komentarjem Viljema Žunkoviča in **Bruna Jančarja**.

Skratka, nalog za nadaljnje delo nam ne manjka, zato se vedno bolj zavedamo, da moramo združiti vse moči – vseh lovcev v naši LD in k temu delu pritegniti vse LD na območju Vipavske doline, ki že

Izbrane so fotografije za veliki stenski koledar LZS - 2014

Na razpis Javnega natečaja za izbiro uspešnih posnetkov divjih živali, ki smo ga objavili v Lovcu, 4/2013, str. 220, je do 1. julija letos poslalo v skladu z vsemi razpisnimi pogoji svoje fotografske posnetke **devetnajst avtorjev** (lani dvaindvajset), ki jih je natančno pregledala štiričlanska komisija LZS v sestavi **Srečko Felix Krobe, Srečko Žerjav, Igor Pičulin in Boris Leskovic** in opravila končni izbor 209 poslanih fotografij ter naposled izbrala trinajst najuspešnejših, ki so ustrezale vsem uredniškim in oblikovalskim merilom. Izmed tistih, ki so se uvrstile v ožji izbor, smo izbrali tudi tri za nagrade. V ožji izbor se je sicer uvrstilo kar 59 fotografij dvanajstih avtorjev, a smo morali na koncu nekatere umakniti iz končnega izbora zaradi vsebinskih, sezonskih (mesec) in tehnično-oblikovalskih potreb. Komisija je bila enotnega mnenja, da bodo tudi vse kakovostne, v koledar neuvrščene fotografije lahko uvrščene v izbor za opremljanje člankov oziroma za objavo v glasilu Lovci in knjig LZS. Letos so na natečaj poslali svoje fotografske izdelke: **Klemen Markuš** iz Stahovice, **Boris Kozinc** iz Lesc, **Andrej Morela** iz Vač, **Vlado Jehart** iz Prevalj, **Milan Vogrin** iz Hajdine, **Tone Trebar** iz Kranja, **Dušan Markuš** iz Stahovice, **Oton Naglost** iz Vipave, **Marjan Artnak** iz Stare Cerkev/Kočevje, **Matej Ostanek** iz Velikega Gabra, **Urška Tomažin** iz Logatca, **Andrej Tomažin** iz Logatca, **Aleš Kasjak** z Lovrenca na Pohorju, **Vinko Peternelj** iz Cerknega, **Martina Sušec**, iz Škofljice/Ljubljana, **Jure Kočan** iz Zgornjih Gorij, **Luka Ambrožič** iz Grahovega ob Bači, **Tomaž Žumer** iz Škofje Loke in **Miran Krapež** iz Ajdovščine.

Najuspešnejše in dovolj kakovostne fotografije, ki so ustrezale razpisnim pogojem, so poslali naslednji slovenski naravoslovni fotografi in naročniki revije Lovci: letos bi za najuspešnejšega fotografa lahko razglasili **Otona Naglost** s fotografijo portreta srnjaka, s katerim si je priboril prvo nagrado (500,00 evrov), drugo (300,00 evrov) je komisija prisodila **Boristu Kozincu** iz Lesc za fotografijo srake z ujeto mišjo, 200,00 evrov pa **Miranu Krapežu**

Fazan med vinogradi v lovišču LD Čaven

opravili drugo štetje male divjadi, ki je pokazalo še slabše stanje kot leto prej. Približno v tistem času je naš član komisije za malo divjad **Marjan Vidmar** navezal prijateljske stike z lovskim tovarišem iz LD Apače **Viljemom Žunkovičem**. Trije člani komisije (Vidmar Marjan, **Darjo Vodopivec** in **Silvo Batagelj**) smo si na njegovo povabilo ogledali njihovo lovišče. Pojasnil nam je tudi njihov način krmljenja fazanov in njihovega izpuščanja. Glede na uspehe in izkušnje, ki jih imajo pri vlaganju fazanov, smo se odločili, da si bomo z njihovimi izkušnjami in predlogi pomagali pri načrtu obujanja male divjadi v naši LD. Tako smo v letu 2011 proučili in določili primerna mesta za deset krmišč in jih do izpusta v marcu 2012 tudi izdelali. Hkrati smo v LD Križevci pri Ljutomeru naročili fazane za izpust.

Junija 2011 smo za vse naše člane pripravili predstavitev upravljanja z malo divjadjo (s slikovnim gradivom) z obiskov v Avstriji in LD Apače ter Križevci pri Ljutomeru. Zapisati moram, da smo se na lovskem posvetu spomladi 2011 odločili za petletni načrt oživljanja stanja male divjadi (predvsem fazana) v našem lovišču in sklenili, da v tem času fazana ne bomo lovili.

Marca letos smo v LD Apače

Foto: S. Batagelj

Deset krmišč, ki smo jih uredili za fazane v LD Čaven, je bilo različno obiskanih, pozneje pa smo opazili tudi fazanke s kebkči.

jutranji in večerni obhod. Vsakič smo poskrbeli za zapisnik. Skupaj je bilo vrnjenih 158 zapisnikov, v katerih so lovci opisali svoja opažanja. V času obhodov smo našli enajst poginulih ali požrtih izpuščenih fazanov in fazank (plenilci).

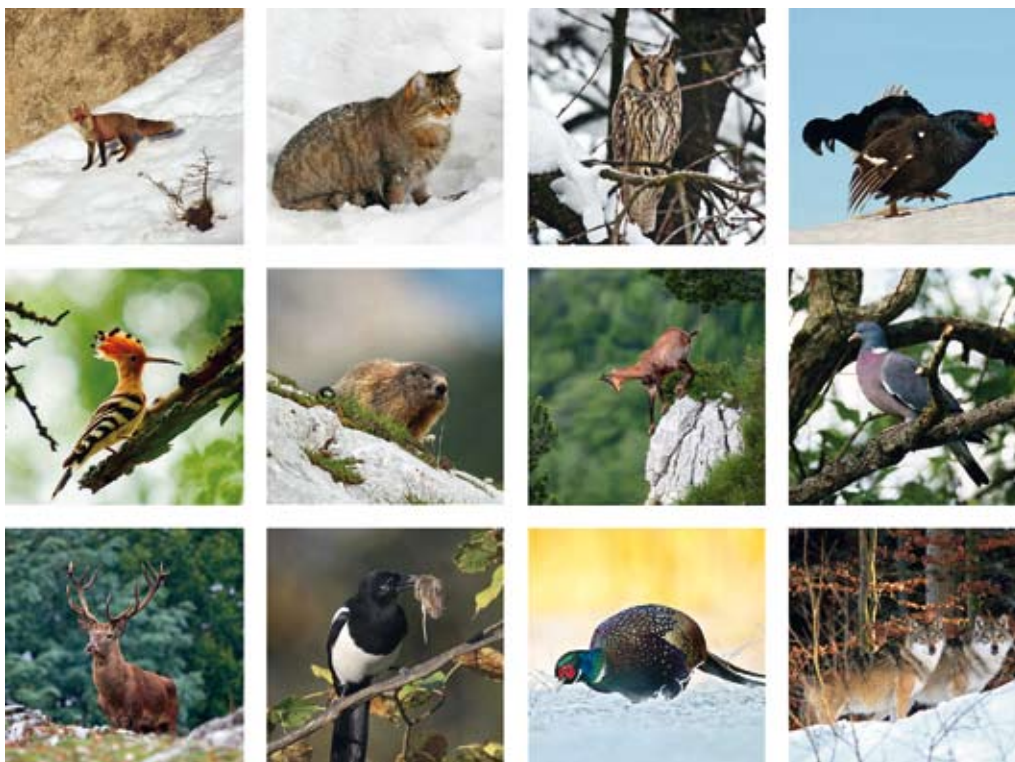
Pozneje smo opazili kar nekaj (od 6 do 7) fazank, ki so vodile kebkče. Nekatera krmišča so zelo dobro obiskana, nekatera manj.

Jeseni leta 2012 smo organizirali tri love na malo divjad. Ugotovljeno je bilo zadovoljivo število poljskega zajca in race

več let želijo delati v prid mali divjadi in izboljšati stanje zanje v loviščih. Pri tem delu se je nujno treba medsebojno povezati in sprejeti skupen velikopovršinski načrt, ki bo sorazmerno enak za celotno Vipavsko dolino.

Pri ZLD Gorica je ustanovljena območna komisija za divjad, katere prvenstvena naloga je poskrbeti za ponovno povečanje (repopulacijo) male divjadi v Vipavski dolini.

Silvo Batagelj,
vodja Komisije za malo divjad pri LD Čaven - Gojače

aprila 2014. V grobi izbor se je s svojimi posnetki uvrstilo kar 59 fotografij dvanajstih avtorjev. V primeru izbora preostalih fotografij za drugačno objavo v Lovcu bodo po pošti prejeli v podpis avtorsko pogodbo, ki jo potrebujemo ob objavi.

Boris Leskovic

Elite

Predstavljamo daljnogled **Bushnell Elite 3-9 x 50 FireFly** z luminiscentnim namerilnim križem. Ta strelni daljnogled je vzorec sodobnega lovskega strelnega daljnogleda za vsestransko uporabo.

Daljnogledi serije Elite so vrhunski optični izdelki, namenjeni zahtevnim uporabnikom. Združujejo odlično strelsko optiko s čvrsto konstrukcijo, ki je potrebna za terensko lovsko uporabo. Zaradi velike proizvodnje in obsežnega trga so cenovno dokaj ugodni.

Z letošnjo ceno 599 evrov ima predstavljeni daljnogled po ocenah mednarodnih strokovnjakov izjemno razmerje med kakovostjo in ceno.

Zelo čvrsto telo daljnogleda je kovano iz lahke zlitine z dodatkom 30 % titana. Zlitina je zato lahka in izredno trda. Debele stene objektiva vlivajo potrebno zaupanje. Vsi daljnogledi serije Elite so tovarniško preizkušeni na udarce, ki ustrezajo deset tisoč trzajem karabinke v afriškem kalibru .375 H&H Mag. Žametno matirana površina daljnogleda že na zunaj daje videz luksuznega izdelka.

Vse površine leč so prevlečene s posebno večslojno optično prevleko, ki izboljša kontrast in svetlobno prepustnost. Tudi vse notranje površine daljnogleda so matirane, da ne bi nastajala notranji odboj in izguba svetlobe.

Leče so zaščitene s priznanim patentiranim protidežnim sistemom zaščite leč **Rainguard**.

Lovska zveza Slovenije

VELIKI STENSKI KOLEDAR LZS 2014 Z MOTIVI DIVJIH ŽIVALI BO PREJEL VSAK ČLAN LD - UPRAVLJAVK LOVIŠČ.

Tudi letos ponujamo dodatno možnost vsem članicam, da za svoje potrebe naročijo dodatno zeleno število **VELIKEGA STENSKEGA KOLEDARJA LZS – 2014** (velikost: 33,5 x 53 cm) za ceno 2,50 € + DDV (brez storitve dotiska imena LD na pasici!).

Trinajstletne stenske koledarje z vezno spiralo, vloženo v vrečko PVC, s preglednim koledarskim delom, luninimi menami in spiskom lovnih dob na divjad bodo naročniki lahko **prevzeli v začetku decembra na sedežih območnih lovskih zvez**. Po dogovoru bomo interesentom koledar lahko poslali tudi po pošti (po povzetju) na zeleni naslov.

Le pisna naročila sprejemamo do 31. oktobra 2013 na e-naslov: lzs@lovska-zveza.si, s pripisom »Koledar LZS«.

Pisarna LZS

za fotografijo gamsa, ki se spušča s strmega skalovja.

Za naslovnico koledarja LZS za leto 2013 smo torej izbrali Naglostovo fotografijo srnjaka (portret) z zanimivim rogovjem, izbrane fotografije za koledarski del (po mesecih) pa so bile izbrane še: LISICA Vlada Jeharta, DIVJA MAČKA Mirana Krapeža, MALA UHARICA Dušana Markuša, RUŠEVEC Urške Tomažin, SMRDOKAVRE Vlada Jeharta, ALPSKI SVIZEC Toneta Trebarja, GAMS Mirana Krapeža, GRIVAR Toneta Trebarja, JELEN Marjana Art-

naka, SRAKA Borisa Kozinca, FAZAN Toneta Trebarja in VOLKA Marjana Artnaka.

Avtorjem vseh izbranih fotografij čestitamo k izboru, prav vsem pošiljateljcem pa se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje na natečaju in jih spodbujamo tudi vnaprej. Tudi neizbrani avtorji naj še naprej pridno fotografirajo, saj, kot smo že zapisali, ni nujno, da njihovi poslani posnetki niso dovolj dobri za drugačne objave ob drugačnih potrebah uredništva in naj se odločijo sodelovati tudi na prihodnjih razpisih; naslednji bo razpisan praviloma že v Lovcu

Model: E3956, povečava: 3-9 x 50, križ: FireFly; teža: 538 g, dolžina: 400 mm, vidno polje: 10 m (3 x)/4 m (9 x), izhodna zenica: 16,7 mm (3 x)/5,6 mm (9 x)

Vrhunski izdelki tržne znamke Bushnell so bili prvi na svetu, ki so se lahko pohvalili s tako zaščito leč. Rainguard je svoj vrsten dežni ščit, ki preprečuje zameglitev zunanje površine leč zaradi dežja, snega, rose ali sape. Zaščitna prevleka povzroči, da se na zunanji površini leč na objektivu in okularju vlaga oprijema v bistveno manjših kapljicah, tako da večja površina leč ostane čista in pregledna. To je izjemno pomembno pri lovu v slabem vremenu. Brez te zaščite v kritičnem trenutku ne vidimo skozi daljnogled, ker so leče zamegljene. Preden jih uspemo kolikor toliko očistiti, je navadno ugodna priložnost za uspešen strel že zdavnaj mimo. Vsi daljnogledi Elite imajo izjemno kakovostne in natančne korektorne bobniče. Vsak premik korekturnega gumba oz. »klik« zelo dobro čutimo in slišimo.

Vsi Bushnellovi strelni daljnogledi, serija Elite pa še posebno, se odlikujejo po veliki očesni razdalji; to je razdalja od očesa do okularja, kar je zelo pomembno pri streljanju z močnejšimi kalibri in pri streljih strmo navzgor, npr. pri lovu v gorah, ko je verjetnost, da nas ob strelu daljnogled udari v nadočesni obok (arkado). Ne samo, da je očesna razdalja velika, omogoča tudi veliko prostora pri merjenju, predvsem kadar se mudi. Zelo hitro boste postavili oko v žarišče leče na okularju in tako videli celotno čisto sliko brez stranskih senc ne glede, ali bo oko centimeter ali dva naprej ali nazaj. V tem pogledu so daljnogledi Elite res izjemni.

Za lov v mraku ima daljnogled Elite 3–9 x 50 tudi poseben patentiran luminiscentni namerilni križ **FireFly**, ki ga osvetlimo skozi okular s svetilko in nato nežno sveti več ur. Luminiscentni križ je Bushnellova posebnost. Za razliko od daljnogleda s klasično osvetlitvijo namerilnega križa z vgrajeno lučko in baterijskim vložkom križ FireFly ne povečuje ne velikosti ne teže daljnogleda ter nikoli ne odpove zaradi prazne baterije. Daljnogled odlikuje 95 % svetlobna prepustnost, zato je odličen prav za lov v mraku.

V kombinaciji vseh lastnosti skupaj, kot so izjemno čvrsta zgradba, vrhunska optika, zaščita leč Rainguard, luminiscentni namerilni križ, odpornost proti udarcem in doživljenjsko jamstvo, lahko le ugotovimo, da imamo v rokah enega najboljših strelnih daljnogledov na svetu v obdobju zadnjih deset let.

Predstavitvena reportaža Rodeoteam, d. o. o.

Optična pika Mikro dot

Približuje se čas skupinskih lovov, ko je uporaba optičnih namerilnih »pik« na lovskih puškah ustrežnejša od strelnih daljnogledov, saj imajo te naprave pred njimi kar nekaj prednosti. Namenjene so predvsem hitremu streljanju na premikajoče se cilje na manjših razdaljah, ko ni vseh možnosti za streljanje s strelnim daljnogledom. Od klasičnih strelnih daljnogledov se razlikujejo predvsem po tem, da so znatno manjše in lažje, praviloma nimajo povečave, namesto namerilnega križa pa imajo osvetljeno piko, ki jo elektronski del naprave prikaže v sredini strelčevega vidnega polja. Ker nimajo povečave, omogočajo merjenje z obema odprtima očesoma, kar strelcu znatno poveča vidno polje oz. ga podvoji. Iz naše široke ponudbe optičnih pik smo za predstavitev izbrali optično piko **Mikro dot** nemškega izdelovalca **Norconije**, ki je med evropskimi lovci zelo priljubljen. Uvrščamo jo med najmanjše in najlažje optične pike, saj meri le 43 mm in tehta le 50 g, napajajo jo 3 V gumbaste baterije. Jakost rdeče pike je elektronsko samonastavljiva glede na trenutne svetlobne razmere. Prižiga in ugaša se samodejno, z odstranitvijo zaščitnega pokrovčka. Poraba energije je zanemarljiva. Paziti je treba le, da po končanem lovu na napravo namestimo spet zaščitni pokrovček. Je zelo preprosta za uporabo in glede na svojo velikost in težo najmanjši tujek na puški. Pri optični piki Mikro dot je namerilna pika vidna tudi na robu vidnega polja, kar omogoča izredno hitro namerjanje in s tem natančno streljanje tudi brez pravilne prislonitve puške. Ohišje optične pike Mikro dot je majhno, kar pomeni, da zakriva le majhen del strelčevega vidnega polja. Za razliko od strelnega daljnogleda ni t. i. »tunelskega učinka«, kar pomeni, da lahko ohranimo globinsko dožemanje prostora in nadzor nad celotnim vidnim poljem. Oddaljenost očesa od okularja ni pomembna, zato je montaža na strelno orožje hitra in preprosta. V ceno je vključena tudi montaža Weaver, mogoče pa je naročiti in uporabiti tudi druge vrste montaž. Naprava je uporabna na dolgocevnem in kratkocevnem orožju. Najpogostejše vprašanje med lovci je, do katere oddaljenosti je še uporabna. Odvisno od strelca, vsekakor pa do tiste oddaljenosti, s katero zanesljivo in etično

streljamo z mehanskim merkom (muho in kobilico), saj ima tudi pred njim kar nekaj prednosti. Bistveni sta predvsem hitrost namerjanja in natančnost streljanja. Z drugimi besedami na: pogonu, manjših razdaljah, poraščenem ozemlju je še posebno pri lovu na divje prašiče vsekakor primernejša uporaba »rdeče pike«. Pri streljanju na gamsa na oddaljenosti 100 metrov in več pa bomo raje uporabili strelni daljnogled. Cena optične pike Mikro dot skupaj z montažo Weaver je 180 evrov,

kar je v primerjavi s podobnimi izvedbami optičnih pik cenovno ugodno. Žal v tako kratkem prispevku ni dovolj prostora, da bi opozorili tudi na razlike med posameznimi tipi optičnih pik. Morebitne dodatne informacije ali naročila so vam na voljo pri Belugi, d. o. o.; tel.: 041/726-011. Še nekaj: v oktobru vam bomo ob naročilu optične pike Mikro dot podarili žepni nož z lesenim ročajem.

Predstavitvena reportaža Beluga, d. o. o.

Arhivske zanimivosti iz zgodovine slovenskega lovstva

Boj za orožne liste, lovsko orožje in naboje

Piše: **Vojko Rutar**
(Nadaljevanje)

Lovski naboji (5)

Po drugi svetovni vojni so bile še večje težave z lovskimi naboji. Leta 1946 jih sploh ni bilo v redni prodaji. Za območje Slovenije je med drugimi nalogami tudi taka vprašanja reševala **Lovska zadruga**. Tako se ji je leta 1946 posrečilo pridobiti 300.000 nabojev, ki jih je nato razdelila med lovce. Še več, uredila je prostore, nabavila stroje, lepenko in klobučevino ter sama začela izdelovati čepe in pokrovčke, polnila pa je tudi naboje. Lovska zadruga je decembra leta 1947 vsem starešinam LD poslala dopis, v katerem jih je poleg drugega obvestila tudi o tem, da imajo na zalogi za vsakega lovca paket 40 dimnih ali brezdimnih šibrenih nabojev, kal. 12 in 16. V resnici brezdimnih nabojev za kal. 12 takrat niso imeli na zalogi¹. Zaradi

prevelikega pomanjkanja lovskih nabojev je jeseni leta 1951 iz tujine nabavila netilke, in sicer za vsakega lovca po trideset kosov. Leta 1952 je začela z lovskimi naboji spodbujati oddajo dobre kožuškovine za izvoz in uresničila organizacijo razpošiljanja naročenega lovskega pribora vsem lovskim družinam².

Toda v tistih povojnih časih tudi Lovska zadruga ni mogla storiti prav veliko. Takrat so zaradi velikega pomanjkanja o razdeljevanju različnih vrst lovskih nabojev odločali na konferencah, ki jih je po navadi vodil pomočnik ministra za notranje zadeve. Na teh konferencah so bili navzoči predstavniki, vsaj po eden, iz *Glavnih uprav* za gozdarstvo, potem za trgovino in preskrbo (ministrstvo za državne nabave), iz Uprave državnih lovišč, predstavnik Glavnega odbora zveze vojaških vojn invalidov in predstavnik Lovske zveze Slovenije. Tako so na eni izmed takih konferenc³ razpravljali tudi

¹ Lovska zadruga z.o.j., Ljubljana, Komenskega ulica št. 36. Dopis starešinam lovskih družin z dne 19. decembra 1947. Okrajna lovstva zveza Sežana. Zavod za pogozdovanje in melioracijo Krasa – Sežana. Pokrajinski arhiv Koper (PAK), t.e. 57/št. 6.

² Dr. **Milan Dular**. Lovska zadruga za Slovenijo v Ljubljani. Glasilo Lovca, december 1952, str. od 470 do 471.

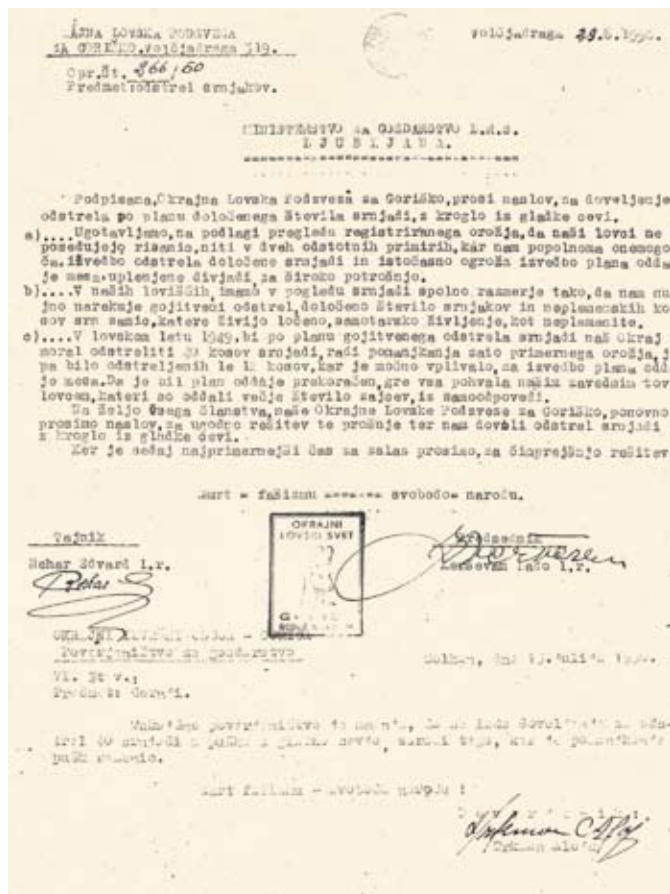
³ Zapisnik konference na Ministrstvu za notranje zadeve LRS z dne 19. maja 1951. ARS. Ministrstvo za gozdarstvo. AS 675, t. e. 78.

19. maja 1951. Udeleženci konference so razpravljali predvsem o razdeljevanju lovskih nabojev, zavzeli pa so tudi določena stališča glede ocenjevanja odvzetega in zaplenjenega lovskega orožja ter njegove prodaje, o čemer smo že opisali. Na konferenci so glede razdeljevanja vsega razpoložljivega lovskega streliva sklenili, da bo nosilka razdeljevanja še naprej ostala *Glavna uprava za gozdarstvo*, ki naj ugotovi potrebno količino lovskega streliva za LRS sporazumno z *Lovsko zvezo Slovenije* in *Upravo državnih lovišč*.

Kot grosističnega dobavitelja lovskega streliva za LRS je *Glavna uprava za gozdarstvo* sporazumno z *Upravo državnih lovišč* in *Lovsko zvezo Slovenije* določila *Vojno invalidsko podjetje* v Ljubljani. Tako naj bi glavna uprava za gozdarstvo sporazumno in po predlogih Lovske zveze Slovenije, Vojaških vojnih invalidov in Uprave državnih lovišč vse razpoložljivo lovsko strelivo razdelila tako, da bi odgovarjajoči del dobila Uprava državnih lovišč za svoje potrebe, ves preostali del pa bi si razdelila za potrebe lovskih družin *Grosistična zveza vojnih invalidov Slovenije* (GOZVVIS) in *Lovska zveza Slovenije* v razmerju 2/3 : 1/3. Tako razmerje naj bi veljalo le za prvo količino, ki pa verjetno ni bila zadostna za vse (!). Novo količino pa naj bi sporazumno, spet po poprejšnjem posvetovanju, razdelili z navedenimi po njihovih predlogih in glede na konkurenčno stanje pri prodaji.

Za Lovsko zvezo Slovenije so sklenili, da bo pripravila razdelilnik potreb po posameznih lovskih družinah. Samo z medsebojno sklenjeno pogodbo na podlagi razdelilnika so potem Lovska združenja in Vojaški vojni invalidi prek svojih trgovskih poslovalnic nato razdeljevali lovsko strelivo. Vojaški vojni invalidi naj bi v letu 1951 svoje poslovalnice odprli še v Kranju, Celju in Murski Soboti.

Ministrstvo za notranje zadeve naj bi Zveznemu ministrstvu za notranje zadeve v Beogradu poslalo tudi predlog, naj bi Lovski združenji v Ljubljani dovolili polnjenje in prodajo lovskih nabojev ter streliva, čeprav le-ta ni bila državno podjetje. Ministrstvo za notranje zadeve naj bi tudi poskrbelo, da na nabavo lovskega streliva članom lovskih družin ne bi bilo več potrebno posebno dovoljenje poverjeništev za notranje zadeve. Člani lovskih družin in lovski upravičenci naj

Odstrel srnjakov. Dopis Okrajne lovske podzveze Gorica Ministrstvu za gozdarstvo v Ljubljano, št. 266/50, z dne 29. 6. 1950. Poverjenišтво za gozdarstvo in lesno industrijo. Leto 1950, t. e. 127/b

bi si v prihodnje nabavljali lovsko strelivo za lovsko orožje le na podlagi orožnega lista, izdanega v LRS, iz katerega je razvidno, katere vrste lovsko orožje imajo v lasti, s tem pa tudi, katere vrste nabojev smejo nabaviti.

Koristniki trenutno razpoložljivega streliva, ki je pripadalo Upravi državnih lovišč, so lovsko strelivo nabavljali pri podjetjih Vojaških vojnih invalidov ali v okrajnih trgovinah (magazinih), in sicer po razdelilniku, ki ga je pripravila Uprava državnih lovišč.

V con A so do septembra 1947 lovci naboje in vse potrebne sestavne dele zanje lahko nabavljali pri za to registriranih lovskih trgovinah v Krmini, Gorici, Čedadu, Vidmu, Trstu in drugod. Za ročno polnjenje *šibrenih nabojev* so si kupovali potrebno orodje: merice za smodnik, strojčke za robljenje nabojev, orodje za izbijanje in vstavljanje netilk in drugo. Marsikaj od tega je posameznikom skrivoma, prek tihotapskih kanalov ali kako drugače prišlo tudi v cono B Slovenskega Primorja.

Na ozemlju nekdanje cone A so začeli loviti šele v lovni sezoni 1948/49. Skromnih zalog lovskih nabojev, ki so ostale od

prej, je hitro zmanjkalo. Tako je bilo v omenjeni lovni sezoni na območju goriškega okraja pomanjkanje nabojev tako veliko, da je zadostno preskrbo nabojev za vseh 42 lovskih družin moral prevzeti OLS Gorica, čeprav to ni bila njegova naloga. Dovoljenje za samostojno nabavo nabojev je pridobil od notranje uprave pri OLO Gorica⁴.

S stanjem na novo začrtani meji so se soočili najprej lastniki kmetijskih površin, ki so imeli na tej ali oni strani *Morganove črte* obdelovalno zemljo. Zaradi velike negotovosti in nejevolje na obeh straneh so se oblasti dogovorile in IO OLO Gorica je že 18. februarja 1947 v povezavi s tem poslal vsem KLO v con A ob Morganovi črti dopis⁵ o pogojih za pridobitev dvolastniških izkaznic in obrazce za vpisovanje podatkov.

⁴ Zapisnik občnega zbora delegatov OLP Gorica z dne 6. maja 1950. PANG Nova Gorica. Ministrstvo za gozdarstvo in lesno industrijo. Leto 1950, t. e. 127/b.

⁵ OIO za Goriško. Dvolastniške legitimacije. Pojasnilo. Dopis vsem KLO v con A ob Morganovi črti, št. 31, z dne 18. februarja 1947. PANG Nova Gorica. OLO Gorica. Odsek za gozdarstvo. Leto 1945–47, t. e. 2.

Brez omenjenih izkaznic nihče ni smel prek črte. V 100-metrskem pasu ob državni meji z Italijo so morali kmetovalci saditi samo kmetijske kulture, katerih stebila niso smela presegati višine 30 cm. Proti morebitnim kršilcem takih predpisov so bili predvideni strogi ukrepi⁶. Okoliščino, da so tisti, ki so dvolastniško izkaznico dobili in tako lahko na natančno navedenem mestu prečkali mejno črto, so nekateri izkoristili za raznovrstno tihotapljenje, saj so se slovenski lovci na obeh straneh meje poznali že od prej. Ker je lovskih nabojev primanjkovalo, so se nekateri lovci znašli in tako ali drugače še po tej poti pridobili prepotrebne lovske naboje.

Pred začetkom lovne sezone 1950/51 so lovske družine od OLP Gorica prejele dopis, da si morajo same priskrbeti dovoljenje za nabavo potrebnega števila lovskih nabojev pri poverjeništvu za notranje zadeve OLO Gorica. Lovski naboji so bili na zalogi pri Invalidsko-puškarskem podjetju v Ljubljani⁷. Vendar pa je bil večje pozornosti vsekakor vreden odstrel srnjadi z lovskimi puškami risanicami. V prejšnji sezoni je OLP oziroma še OLS imel v načrtu za odstrel predvidenih štirideset glav srnjadi, odstrelil pa so jih samo dvanajst. Ko so opravili analizo registriranega orožja, so ugotovili, da med vsemi člani ni niti dva odstotka lovcev, ki bi imeli lovsko puško z risano cevjo. Tako stanje bi še naprej ogrozilo izvedbo določenega načrta odstrela, zlasti pa obvezno oddajo mesa uplenjene divjadi za široko potrošnjo, saj ni bilo mogoče pričakovati, da bi ga uresničili kako drugače in uspešneje kot leto poprej. Spet je grozilo, da bodo namesto srnjadi morali glede na težo oddati zadovoljivo število poljskih zajcev. Zato je OLP na željo vsega članstva poverjeništvu za gozdarstvo pri IO OLO Gorica poslala prošnjo za dovoljenje odstrela odobrenega števila srnjadi s kroglo iz gladke cevi (z *idealke*), naslovljeno na ministrstvo za gozdarstvo LRS⁸.

⁶ IO OLO Gorica. Tajništvo. Kulture v obmejnem pasu. Dopis KLO Kojsko, št. 32/1–49, z dne 10. oktobra 1949. PANG Nova Gorica. Odsek za gozdarstvo. Leto 1949, t. e. 1.

⁷ Zapisnik občnega zbora OLP Gorica z dne 6. maja 1950. Iz poročila tajnika OLO Gorica **Edvarda Reharja**, str. 9. PANG Nova Gorica. OLO Gorica. Poverjenišтво za gozdarstvo in lesno industrijo. Leto 1950, t. e. 127/b.

⁸ OLP za Goriško. Odstrel srnjakov. Dopis, naslovljen na Ministrstvo za gozdarstvo LRS, poslan

Čeprav so prošnjo napisali že 29. junija 1950, je poverjeništvu za gozdarstvo šele 13. julija pod prošnjo napisalo mnenje, da soglašajo predlogom OLP Gorica, da se zaradi pomanjkanja pušk risanic izda dovoljenje za odstrel štiridesetih glav srnjadi s puškami z gladko cevjo. Poverjenik za gozdarstvo je prošnjo OLP Gorica poslal s spremnim dopisom⁹ Upravi za lovstvo v Ljubljano 15. julija 1950. V spremnem dopisu je še posebej napisal, da so mnjenja, da naslov odobri tak način odstrela, sicer načrt oddaje mesa divjadi ne bo uresničen. Načelnik uprave za lovstvo je Poverjeništvu za gozdarstvo v Solkanu odgovoril že 19. julija. V dopisu¹⁰ pa je obvestil, da ministrstvo za take izjeme ni pristojno. Spremeniti bi morali namreč zakon¹¹. Načelnik je poleg še pripisal, da bodo predlog predložili vladi takoj, ko bo minister prišel z dopusta. Vendar iz tega ni bilo nič. To so ugotovili in povedali tudi na III. seji UO OLP Gorica 18. novembra 1950. Odstrel srnjadi s kroglo iz gladke cevi namreč ni bil odobren¹². Tako so se morali goriški lovci še nadalje dogovarjati s policijskimi postajami LM, če so želeli dobiti še kakšno puško z risano cevjo. Dodatna težava je bila, da so morali izposojeno orožje vrniti še isti dan.

V prvih povojnih sezonah je bilo nasploh zelo malo nabojev, pa še tiste so v večinoma lovci polnili sami. Zaradi velikega pomanjka-

Poverjeništvu za gozdarstvo pri ILO Gorica, št. 266/50, z dne 29. junija 1950. PANG, t. e. 127/b.

⁹ OIO Gorica. Poverjeništvu za gozdarstvo. Odstrel srnjadi. Spremini dopis na Upravo za lovstvo pri Ministrstvu za gozdarstvo LRS, št. 80/30-50, z dne 15. julija 1950. PANG, t. e. 127/b.

¹⁰ LRS. Ministrstvo za gozdarstvo. Uprava za lovstvo. Odstrel divjadi s kroglo iz risane cevi. Dopis Poverjeništvu za gozdarstvo pri OLO Gorica, št. 3195/1-50, Dr. L/P, z dne 19. julija 1950. PANG, t. e. 127/b.

¹¹ Drugi odstavek 31. člena Zakona o lovu: - zaščiten divjad se sme loviti samo z lovsko puško. Parkljava divjad, razen divjega prašiča, se sme streljati samo z risanico. Uradni list LRS, št. 16-91/49, str. 20. Opozorilo vsem lovcem, da je po zakonu smrad dovoljeno streljati samo s kroglo iz risane cevi, je bilo objavljeno že v Glasilu Lovca, št. 9/1947, str. 414.

¹² OLP Gorica. Trimesečna poročila o izvajanju lovskega plana (načrta). Dopis Poverjeništvu za gozdarstvo pri OLO za Goriško, št. 14/51, z dne 10. januarja 1951. PANG Nova Gorica. OLO Gorica. Poverjeništvu za gozdarstvo. Leto 1951, t. e. 179.

Odstrel divjadi s kroglo iz risane cevi. Dopis Uprave za lovstvo Poverjeništvu za gozdarstvo OLO Gorica, št. 3195/1-50, z dne 19. julija 1950. Poverjeništvu za gozdarstvo in lesno industrijo. Leto 1950, t. e. 127/b.

nja jim jih je marsikje zmanjkalo že po dveh urah lova. OLP Gorica se je s tem problemom nenehno ukvarjala. Invalidsko puškarsko podjetje v Ajdovščini, ki je začelo poslovati konec leta 1950, je bilo slabo založeno z lovskimi naboji in ni moglo zadostiti velikim potrebam goriških lovcov. Ti so od odgovornih v Ljubljani zahtevali, da se v Ajdovščini ustanovi podružnica lovske zadruge. Tako bi imeli lovci krajšo pot do vsega, kar so potrebovali¹³, zlasti pa količino nabojev »v razsutem stanju«, ki je bila predvidena za lovno sezono 1951/52¹⁴. Toda to so bile zelo skromne količine, povsem nepojmljive za zdajšnji čas. Na občnem zboru lovcov goriškega okraja je bilo obljubljeno, da si bo vsak lovec lahko nabavil sto kosov lovskih nabojev, vendar pa je »kontingent«, torej količina nabojev za vse lovce goriškega okraja za lovno sezono 1951/52 obsegala potem na člana samo dvajset kosov vžigalnih kpic in le majhno količino smodnika. Zato se glede tega tem ne smemo čuditi burnim reakcijam na drugi seji članov upravnega in nadzornega odbora OLZ Gorica, ki je bila 6. novembra 1951 v Solkanu. Na njej sta bila poleg okrajnega gozdarja še predsednik LZ LRS dr. **Jože Benigar** in tajnik dr. **Milan Dular**. Pojasnila sta, da imajo vsi člani LZ LRS pravico do tridesetih nabojev iz domačih zalog, da pa bo OLZ Gorica v kratkem za

vsakega člana iz tujine prejela še po trideset nabojev¹⁵. Ali je OLZ Gorica potem dejansko prejela obljubljenih trideset nabojev na člana, ni znano.

O težavah premajhnih količin lovskih nabojev in lovskih pušk so razpravljali tudi na občnem zboru¹⁶ LZ LRS. Na njem so 29. aprila 1951 ugotovili, da lovskih nabojev zelo primanjkuje, poleg tega pa so bili tudi slabe kakovosti. LZ LRS je želela, da bi lovske naboje in sestavne dele zanje razdeljevala tudi lovska zadruga. Sklenili so, da bodo svoj del deviz, ki so jih prejeli od prodane žive divjadi in kožuhovine, namenili za nakup nabojev v tujini. Razpravi o boljši in učinkovitejši izdelavi zadovoljivega števila lovskih nabojev se niso mogli izogniti niti na letnem občnem zboru GLZ FLRJ V Arandelovcu. Oskrbovanje z materialom za sestavo lovskih nabojev pa ni bilo zadovoljivo, saj je bila nabava količine netilk podjetja *Krušnik* daleč pod dogovorjeno, tako da tudi netilke, uvožene iz Italije, niso zadostile vseh potreb. Tudi kakovost netilk podjetja *Krušnik* je bila slaba. Razdeljevanje lovskih nabojev oziroma sestavnih delov zanje je nato prišlo v pristojnost *Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Vlade FLRJ*. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo je bil pristojen tudi za sklepanje pogodb s podjetji. V lovni sezoni 1951/52 mu ni uspelo

pridobiti prepotrebnih deviz za uvoz lovskih nabojev. Tulce za *šibrene naboje* so razdeljevali republiškimi lovskim zvezam po posebnem ključu. Proizvodnja tulcev v Kranju sploh ni dohajala potreb. Tudi proizvodnja klobučevinastih čepov je bila skromna. S smodnišnico v Kamniku je bila leta 1951 sklenjena pogodba za 70.000 kg črnega smodnika. Delegati so bili na občnem zboru seznanjeni tudi, naj bi čim prej zgradili tovarne za lovsko orožje, za naboje in njihove sestavne dele. Streljanje na glinaste golobe naj bi uvedli kot lovski strelski šport, vendar je bila tudi za to potrebna posebna vrsta nabojev, predvsem pa velike količine glinastih golobov in strojev, ki bi jih izstreljevali¹⁷.

Na konferenci, ki jo je organiziralo ministrstvo za notranje zadeve 19. maja 1951 v Ljubljani, in ki smo jo že omenili, so največ govorili o lovskih nabojih. Po pojasnitvah stališč organizacij, ki so jih sodelujoči na konferenci zastopali in razpravljali zanje, so sprejeli okvirne skupne predloge, ki so potem po vsej verjetnosti tudi obveljali. Na konferenci niso sklepali o količini lovskih nabojev, temveč le o tem, kako jih bodo, ko bodo na voljo, delili in kdo jih bo lahko dobil.

LZ LRS je morala pripraviti razdelilnik potreb posameznih lovskih družin, ki je bil vedno večji od razpoložljivih količin. Vojno invalidsko podjetje in Lovska zadruga sta lovske naboje in strelivo (tudi sestavne dele za naboje) razdeljevala le na podlagi razdelilnika LZ LRS. Lovske družine so smele lovske naboje in strelivo nabavljati pri podjetju vojaških vojnih invalidov, kjer pa jih ni bilo, pa pri okrajnih (magazinih)¹⁸. Te trgovine so bile v tistih okrajih, za katere so se soglasno odločili LZ LRS. Glavna uprava podjetij zveze vojaških vojnih invalidov in Glavna uprava za trgovino in preskrbo. Tudi razpoložljivo količino nabojev in streliva, ki je pripadala Upravi državnih lovišč, so razdeljevali po razdelilniku, ki ga je pripravila Glavna uprava državnih lovišč.

Za nabavo lovskih nabojev in streliva članom lovskih družin ni bilo več potrebno posebno nabavno dovoljenje poverjeništev za notranje zadeve. Lovske naboje so si, če so bili na voljo, nabavili na

¹⁵ Zapisnik 2. izredne seje članov UO in NO OLZ Gorica z dne 6. novembra 1951. PANG, t. e. 179.

¹⁶ Občni zbor LZ LRS v Ljubljani, 29. aprila 1951. Izpisek iz zapisnika. Glasilo Lovca, junij/julij 1951, str. 297.

¹⁷ Redni letni občni zbor GLZ FLRJ v Arandelovcu 6. maja 1951. Glasilo Lovca, junij/julij 1951, str. 301.

¹⁸ Magazin – večja trgovina. Npr. NAMA v Ljubljani, je le okrajšava za Narodni magazin.

podlagi orožnega lista, izdanega v LRS, iz katerega je bilo razvidno, katero vrsto nabojev za svoje lovsko orožje si smejo nabaviti. Da bi priskrbeli čim več prepotrebnih nabojev, je ministrstvo za notranje zadeve LRS sestavilo predlog in ga poslalo zveznemu ministrstvu v Beograd. V njem so zaprosili, naj se dovoli oziroma dodeli lovski zadruzi v Ljubljani, čeprav ta ni bila državno podjetje¹⁹, polnjenje in prodajo lovskih nabojev ter streliva.

Vse povojno obdobje so se s starimi, dotrajanimi ali kako drugače predelanimi lovskimi puškami za lov in lovskimi naboji, ki so jih lovci polnili sami, dogajale mnoge hujše ali lažje nesreče na lovu. Lovci so s čezmernim polnjenjem nabojev s smodnikom, ki ni bil predpisan, mnogokrat pretiravali. Vsako pretiravanje je bilo zelo nevarno in je povzročalo uničenje orožja, žal pa tudi telesne poškodbe uporabnikov. Nekaj manjših nesreč je bilo tudi v lovskih družinah v neposredni bližini OLS Gorica, zato je tedanji predsednik OLP v poročilu za obdobje do leta 1950 tudi temu vprašanju namenil veliko pozornosti. Na občnem zboru delegatov OLP Gorica, je 6. maja 1950 dejal: »Težke nesreče, ki so se zgodile pred kratkim izven našega okraja in te v naši neposredni bližini, naj nam služijo kot oster opomin in vzbudijo veliko previdnost pri nošnji in uporabi orožja.«

Nabava lovskih nabojev se je nekoliko izboljšala konec leta 1952. Lovska zadruga v Ljubljani je takrat že lahko sporočila²⁰ vsem slovenskim lovcem, da je dobro založena z »zanesljivo lovsko municijo«, dimnim in brezdimnim smodnikom, netilkami, šibrami, čepi, tulci in tujimi ter domačimi lovskimi naboji. Poleg prostorninsko obsežnih smodnikov, ki so jih uporabljali do takrat, npr. *Velox*, *NS*, *Coopval*, *Obilčevac* in *Rottweiler*, so lovci začeli uporabljati še iz Italije uvožena brezdimna smodnika *Super balistit* in *Cope smodnik*. V ozkih puškinih ceveh sta zadnja dva učinkovala eksplozivno. Zlasti v nabojih, kal. 20 in manjših kalibrih. Za uvoznike sta bila omejenjena cenejša, poleg tega pa je bilo mogoče iz enega kilograma tega brezdimnega smodnika na-

Označba kalibra	Teža krogle v gramih	Količina smodnika v g	Opomba
6,5 × 32 R	7,7	1,4	
6,5 × 34 M. Sch.	8,2	2,1	
6,5 × 34 M. Sch.	10,3	2	
6,5 × 34 Mauser	8,2	2,1	
6,5 × 37 R	6	2,4	
6,5 × 37 R	8	2,2	
6,5 × 37 R	10	2,1	
6,5 × 38 R	6	2	
6,5 × 38 R	8,2	1,8	
7 × 37 in 7 × 37 R	7	2,6	
7 × 37 in 7 × 37 R	9	2,5	
7 × 37 in 7 × 37 R	11,2	2,4	
7 × 34 in 7 × 35 R	7	2,85	
7 × 34 in 7 × 35 R	9	2,75	
7 × 34 in 7 × 35 R	10	2,7	
7 × 34 in 7 × 35 R	11,2	2,85	
7 × 72 R	7	2,5	
7 × 72 R	9	2,4	
7 × 72 R	10	2,3	
8 × 56 M. Sch.	10	2,6	
8 × 56 M. Sch.	12	2,9	
8 × 56 M. Sch.	13	2,7	
8 × 57 R (360)	10,3	2,8	
8 × 57 R (360)	12,7	2,4	
8 × 57 I in 8 × 57 IR	10,2 in 10	2,9	
8 × 57 I in 8 × 57 IR	11,6	2,5	
8 × 57 I in 8 × 57 IR	12,8	2,7	
8 × 57 I in 8 × 57 IR	14,7	2,5	
8 × 57 IS	10 »S«	3	
8 × 57 IS	12 »S«	2,8	
8 × 57 R	10,3	2,1	
8 × 58 R	12,7	3,10	
8 × 60 in 8 × 60 R	10,2	2	
8 × 60 in 8 × 60 R	12,7	3	
8 × 72 R	11,75	2,6	
8 × 72 R	12,7	2,5	
8 × 72 R	14,7	2,4	
8 × 86 M. Sch.	15	3,1	
8 × 86 M. Sch.	20	2,9	
9,3 × 72 R	11,8	bakr. plášť	
9,3 × 72 R	12,5	bakr. plášť	
9,3 × 72 R	13	bakr. plášť	
		2,80	
		2,80	
9,3 × 74 R	16,7	3,60	
9,3 × 57 M. Sch.	17,6	3,20	

Navodila za polnjenje nabojev s kroglo z brezdimnim smodnikom Coopval Excelsior, objavljena na ovitku ene izmed zadnjih številčk glasila Lovec iz leta 1953.

polniti tisoč nabojev kal. 16 ali 800 nabojev kal. 12. Tudi netilke *Ževelo* (*Gevelot*) so oba smodnika večkrat vžigale premočno in so tudi pri predpisani polnitvi povzročale poškodbe, zlasti starih šibkejših pušk²¹. Mnogi lovci, navajeni meric in prostorninskega vložka, ki je bila za brezdimna smodnika skoraj dvakrat večja, so z njima polnili več, kot je bilo dovoljeno. Posledica takega lahko miselnega polnjenja nabojev so bile mnoge razstrelitve puškinih cevi in celinov ter žal tudi odtrgani prsti ali celo dlani, tudi v Brdih. Poleg tega, da je bilo mnogo pušk pokvarjenih, jih je nekaj tudi razneslo. Tako je nekemu lovcu v Brdih²² razneslo staro lovsko puško dratenko (*»drotarico«*), drugemu pa poleg tega še prste.

Lovska zadruga v Ljubljani je

poleg domačih netilk *Krušik* pozneje začela uvažati še netilke *Fiocchi* in *Hirtenberg*, poleg domačega dimnega smodnika *Kamnik* in brezdimnega smodnika *Zlatibor* pa še italijanski brezdimni smodnik *MB*. V soglasju z RLZS je lovka zadruga sklenila, da bo lovcem nudila brezdimni smodnik *Detelino* po zelo ugodni ceni. Ta smodnik je bil namenjen prvenstveno za polnjenje šibrenih nabojev za pokončevanje pernatih in dlakastih škodljivcev. Po nižjih cenah so ta brezdimni smodnik lahko nabavile lovske družine, ki so lovski zadruzi oddale kakovostno kožuhovino, in člani lovske zadruge, ki so vplačali poln zadružno delež. Lovski naboji iz tujine so bili nasploh zelo dragi. Če bi jih lovci nabavljali z devizami, ki so jih prodajali na prostem deviznem trgu, jih sploh ne bi mogli kupiti. Zato je lovka zadruga uvožene naboje za puške risanice sklenila prodajati svojim članom pod nabavno ceno²³.

²³ Lovska zadruga za svoje člane. Glasilo Lovec, september 1955, str. 189.

NOVE KNJIGE

Maja Haderlap: Angel pozabe (Engel des Vegessens)

Angel pozabe je knjižno delo, ki je izšlo v založbi Litera. To je roman dr. **Maje Haderlap**, ki se je rodila leta 1961 v Železni Kapli. Haderlapova je dokončala študij germanistike in gledaliških ved in doktorirala na dunajski univerzi. Od leta 1989 je predavateljica na univerzi Alpe-Jadran v Celovcu, bila je asistentka dramaturgije v Trstu, urednica koroške slovenske literarne revije *Mladje*, zaposlena pa je bila tudi v Cankarjevem domu v Ljubljani kot asistentka na oddelku za gledališče in film. To izjemno odmevno knjižno delo, roman, ki je še posebno namenjeno nemško govorečim bralcem, je najprej izšlo leta 2012 v nemškem jeziku in šele nato še v slovenščini. **Drago Jančar** je ob izidu slovenskega prevoda zapisal, da je to »presunljivo močna knjiga, ki bi lahko nosila naslov Deklica in smrt. Podobe življenja v njej so izražene kot najhujša otroška doživljanja pa vse do zrele pisateljčine presoje sveta. Tudi podobe umiranja, soočanja s prizorišči in pokrajinami človeških smrti, od koroških grap pa do koncentracijskih taborišč. Dokler nisem prebral te knjige, sem mislil, da vem vse o Koroški in njenih ljudeh, nacističnemu nasilju in partizanskemu odporu; zdaj pa vem, da nisem vedel nič ...«.

Haderlapova brez obsojanja piše o grozljivih poizkusih iztrebljanja koroških Slovencev v času nacizma med drugo svetovno vojno. To je družinska zgodba treh generacij, ki osvetljuje upor koroških Slovencev proti nemški vojski in skoraj stoletje dolg konflikt med slovenščino in nemščino na avstrijskem Koroškem. V delu so zapisane pripovedi, ki jih v Avstriji nihče ne pozna in ki po sedemdesetih letih postanejo aktualen in izjemno bogat predmet pripovedi o izvirnih slovenskih Korošcih, njihovi intimnosti, prikritih vrednotah in psihičnem in fizičnem trpljenju. Vse to predstavlja del koroškega slovenskega človeka: kmeta, gozdarja, poeta, učitelja, lovca, tudi borca za ohranjanje slovenstva, slovenskega življa. V romanu sta zabeležena pot in popotništvo brezkompromisnih naporov za življenje in preživetje.

Avtorica ne obtožuje, ne polemizira, ampak zgolj tankočutno niza in opisuje spomine na dogodke, ki so mleli in še vedno »melejo« Slovence na Koroškem. Pripoveduje, kakšne posledice v ljudeh zapušča vojna, kako sence segajo v sedanost in določajo življenje prizadetih.

V pripovedniškem pisateljevanju dr. Maje Haderlap in ob izidu prevoda knjige Angel pozabe v slovenščino, za kar je poskrbel **Štefan Vevar**, so pripovedi in opisi o trpljenju ljudi, ki so se borili v okoliških gozdovih. Delček knjige je tudi opis lovskih dogodkov kot posebna vrednota, kajti lov, gozd in gora so na Koroškem vedno bili in so še vedno del življenjskega sloga. Za roman Angel pozabe (Engel des Vegessens) je dr. Maja Haderlap prejela številna priznanja: nagrado Bruna Kraiskyga, prestižno nagrado Ingeborg Bachman, nagrado deželne vlade Salzburg in druge.

Nekaj lovskih utrinkov iz novodobnega evropsko odmevnega romana Angel pozabe

»Gozd ne more obvarovati svoje samote, odkar ljudje iščejo zavetje v njem, odkar je izgubil nadzor nad njihovimi slepimi potmi v svojem blodnjaku, odkar se po njem potikajo drvarji in lovci na sledi za plenom, odkar so ga razglasili za območje tolpa. Po načinu, pravijo, kako je kdo šel v gozd in ali prišel od tam, si vse izvedel o njem. Je nosil puško, rdečo zvezdo na čepici, dvojce hlač, druge čez druge in dva plašča, da ga ne bi zeblo, je prišel v odpeti srajci, strganih in zasmoljenih hlačah, je v nahrbtniku nosil mrtvo srno, ali pa je nosil slanino, špeh, zelenemu kadru tja gor proti najvišjim jelkam? Je nosil košaro z gobami, kanglo gozdnih sadežev ali pa kurirsko pošto v žepu? Je imel na sebi čisto srajco, je dišal po smoli in lubju ali pa je neumito žaltavo zaudarjal po zemlji in znoju prestanemu strahu, po krvi ali šoliti?»

Očetovi lovski prijatelji nosijo zlikane hlače in jopiče v barvah dreves, lasje jim zaudarjajo po mahu, za klobukom pa imajo zeleno vejico, »zadnji grizljaj«. Z nahrbtnikov jim bingljajo glave parkljaste divjadi, ki jo je orožje natančno vzelo na »muho«, ki se jim je dopadla in zato padla. Iz smrčka jim še kapljata kri, rosa zadnjih vdihov, ki so jih živali vsesale vase. Njihove temne oči jim še dolgo ugašajo na nežni glavi, lobanjske kosti, osvobodene dlak in kožuha, se še dolgo

kuhajo v vodikovem peroksidu, preden jih, kot pobeljene trofeje vzamejo iz lonca.

Lov spada k družinskemu mitu, vsak lovski dan je praznik; od nekdaj je tako, reče oče. Še zmeraj ob svitu in zvečer odhaja na prežo, olji svoje puške in polrisanice in čisti daljnogled, preštevabo naboje. Še vedno v kuhinji dušimo in kuhamo divjačino, še zmerom nam vonjave gamsove juhe dramijo tek. Še vedno redno prihajajo in odhajajo njegovi lovski prijatelji in pripovedujejo zgodbe. Še se veseli jesenskega pogona, brakade, na katero me bo vzel zraven, ker dobro hodim.

Ko pride čas, se lovci navsezgodaj, ob čaju in toplih krofih, s katerimi jim postrežemo, dogovorijo o pogonu. Razdelijo si območje, dodelijo gozdne odseke, določijo položaje (stojišča). Jaz naj bi hodila s starim Popom, ki ga dobro poznam. Njegov obraz je kot debeložrnata peščena pokrajina. Je najstarejši v družini in, kakor pravijo, tisti z najslabšimi očmi. Nekoč so ga, pripovedujejo, preizkusili, njega in njegove oči, in mu nastavili hišno mačko, ki so jo vtaknili v zajčji kožuh, ga pravzaprav poveznili čeznjo in zvezali z vrstico. Mačka se je razkačena in praskajoča zatekla na najbližnje drevo. Pop pa kar ni mogel verjeti svojim očem, ker še nikoli, priseže, ni videl zajca, ki bi plezal na drevo.

Pop me drži za roko, ko hodiva proti najinemu gozdnemu odseku in s palico potrkavava po drevesih in grmih. Lovci so si oprtali svoje puške in odhiteli pred nama. Psi gonijo zajce in lisice v njihovo smer, slišati je samo posamezne strele in le nekaj živali vidiva bežati mimo. Lovine, ki jo popoldne zložijo pred Gregoričevo kmetijo, je malo, kakor je kratek skupni zadnji pozdrav, namenjen njej, kakor tudi hitro zvrnejo žganje za »lovski blagor«. Povabijo nas v kmečko izbo, skuhamo golaž, za zadnji pogon ali za »skledov«, kakor se tudi reče.

Eden od lovcev pripoveduje, da mu je je sosed, ki je ravno umrl in ki je bil med vojno pri partizanih, nekoč pripovedoval, da je na straži, ne na preži, izsledil belega jelena in da ga je tedaj prešinilo, da je njihov partizanski bunker izdan. Posvaril je borce, vendar ga niso hoteli poslušati. Naslednji dan je bunker res napadla policija. Tisto je bilo znamenje – in znamenja je treba spoštovati, je rekel lovec.

Pripravil in izbral del besedila – **Franci Ekar.**

Na Jožefov dan (19. 3. 2013) nas je presenetila žalostna vest, da je umrl naš član **Giuseppe Florenin** – Pepo, zamejski Slovenec. Od njega smo se lovci LD Čepovan in

člani SLD Doberdob poslovili v Rupi, na italijanski strani blizu Gorice, kjer je živel. Z njim smo izgubili marljivega, delavnega in družabnega člana, ki je bil vedno pripravljen pomagati in s smehom reševati težave. Zaradi lažjega sporazumevanja so ga najprej lovci SLD Doberdob in nato še mi krajše imenovali Pepo.

Rodil se je 5. 3. 1945 v Sovodnjah ob Soči slovenskim staršem kot najmlajši v delavski družini treh otrok. V osnovno šolo je hodil v domačem kraju. Po končani šoli se je v Gorici izučil za zidarja. Zaposlen je bil na Komunali in v drugih podjetjih v zamejstvu. Leta 1966 se je poročil s Karmelo iz Rupe. Tam sta obnovila podedovano hišo in si ustvarila družinsko življenje. V zakonu se jima je rodila hči. Pepo je bil družbeno aktiven v svojem okolju in območju, pri organizaciji vaškega življenja, pa tudi kot kuhar na raznih lovskih in drugih prireditvah. Mnogo časa je bil zelo aktiven krvodajalec. Pred leti se ga je lotila težka bolezen. S pomočjo zdravnikov, močne življenjske energije in zmernim življenjem jo je začasno premagal. Na žalost se mu je po letih ponovila in ko je že kazalo, da jo bo spet premagal, je njegovo srce omagalo.

Pepo je bil član lovske organizacije v Italiji že od leta 1968, pozneje, leta 1976, je bil ustanovni član SLD Doberdob. Leta 1988 sta – po sporazumu med LZ Slovenije in SLD Doberdob – s kolegom Cirilom prišla k nam v LD Čepovan. Lovila sta pri nas in opravljala določena dela v lovišču. Kot zidar je bil Pepo zelo aktiven pri delih v lovskega doma in na strelišču, pa tudi pri raznih delih v lovišču. Kot Slovenec je leta 2009 pridobil pogoje, pri nas opravil lovski izpit in postal polnopraven član naše LD, kjer je bil leta 2011 in 2012 član DK ter vodja lovnega turizma. V SLD Doberdob je bil v letih 1976 in 1977 član NO, od leta 1982 do 1986 odbornik – član UO za Goriško, od leta 1983 do 2010 je bil praporščak, od leta 2004 do 2010 pa podpredsednik društva. Za

zasluge pri delu SLD Doberdob ga je LZ Slovenije odlikovala z redom za zaslugе III. stopnje.

Dragi Pepo, hvala ti za vsa opravljena dela za lovstvo in za nas ter za vse družabno življenje s tabo! Dolgo te bomo ohranili v prijetnem spominu!

SLD Doberdob
LD Čepovan – L. S.

V nedeljo, 17. 3. 2013, ko smo se brežiški lovci pripravljali, da bi odšli na občni zbor, nas je presenetila žalostna vest, da je umrl naš dober lovski tovariš **Avgust**

Ogorevc.

Gustl, kot smo ga klicali prijatelji, se je rodil 14. 2. 1949 na Piršenburgu, v čudovitem zaselku Složno. Mladost je preživel skupaj z družino v domačem kraju. Izšolal se je za natakarja in se zaposlil v Čateških Toplicah. Bolj pa sta ga privlačila motorizacija in poklic šoferja. Zato se je prekvalificiral in postal voznik tovornjaka na Prevozu v Brežicah, pozneje pa voznik avtobusa na brežiškem Integralu, kjer se je tudi upokojil. Z ženo Vladko sta si ustvarila prijeten nov dom na Vladkini domačiji v Bukošku. V zakonu sta se jima rodila hčerka in sin. Poleg skrbi za dom in družino se je ukvarjal tudi s kmetijstvom, saj je obdeloval precej zemlje in bil aktiven tudi v kraju. Vnuka sta v njegovo iztekajoče se življenje vnesla veliko veselja in radosti.

Gustl je vstopil v lovske vrste leta 1978, lovski izpit je opravil leta 1980. Bil je strasten lovec, vendar je bil na začetku svoje lovske kariere službeno veliko zdoma. Pozneje, ko je spremenil službo, pa je bil v LD tudi aktiven funkcionar (od leta 1990 do 1994 blagajnik, od leta 1994 do 2001 gospodar, od leta 2001 do 2005 starešina, od leta 2006 do 2007 je bil član UO LD Brežice, ko je leta 2007 sprejel funkcijo gospodarja in jo opravljal vse do leta 2011, ko ga je pri tem začela ovirati kruta bolezen. Gustl je leta 1996 opravil tudi izpit za lovskega čuvaja in bil v svoji lovski karieri mentor kar nekaj lovcem. Veliko let je bila pri njem doma tudi prevzemnica divjačine. S svojim konkretnim prispevkom je v LD Brežice

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Viljem Kristančič, LD Fajti hrib, Renče, * 5. 1. 1939, † 18. 7. 2013.
Maksimiljan Gošnjak, LD Ivanjokovci, * 14. 2. 1929, † 30. 7. 2013.
Julij Škrinjar, LD Črnomelj, * 20. 5. 1937, † 21. 8. 2013.
Ivan Knez, LD Rečica pri Laškem, * 9. 6. 1932 † 9. 7. 2013.
Jože Urleb, LD Šentjur, * 4. 2. 1944, † 31. 7. 2013.
Vojko Vuk, LD Rogatec, * 18. 3. 1935, † 16. 8. 1913.
Stanislav Jagodič, LD Boč, * 26. 3. 1934, † 19. 8. 2013.
Zdravko Krvina, LD Gorenja vas, * 7. 1. 1937, † 19. 8. 2013.
Marijan Škof, LD Banja Loka, Kostel, * 27. 7. 1938, † 4. 7. 2013.
Marjan Pintar, LD Železniki, * 12. 7. 1928, † 25. 8. 2013.

Ivan Križanič, LD Križevci pri Ljutomeru, * 23. 6. 1945, † 5. 8. 2013.
Jožef Ribič, LD Senovo, * 26. 11. 1958, † 10. 8. 2013.
Edvard Hojak, LD Čepovan, * 3. 9. 1929, † 2. 8. 2013.
Janez Kozel, LD Leskovec v Halozah, * 12. 9. 1963, † 14. 6. 2013.
Pavel Tušar, LD Jelenk, * 28. 6. 1932, † 7. 2. 2013.
Franc Junger, LD Zavrč, * 30. 5. 1950, † 7. 3. 2013.
Stojan Plešinger, LD Slavnica, Materija, * 27. 6. 1950, † 1. 9. 2012.
Branimir Černigoj, LD Hubelj, Ajdovščina, * 14. 12. 1948, † 6. 5. 2013.

Umrlim časten spomin!

zapustil sledove, ki nas bodo vedno spominjali nanj.

Ves čas je vodil tudi lovske pse: kratkodlaklo nemško ptičarko, s katero je vzrejal tudi mladiče, pozneje dva nemška prepeličarja, resastega jazbečarja in nazadnje nemško žimavko Ajko, ki ga še vedno pričakuje na domačem dvorišču. Z njo je Gustl dosegel vidne delovne uspehe.

Bil pa je tudi trmast in načelen. Ko je bilo za korist lova, divjadi in lovske družine, ni popustil niti za milimeter. Kljub vsemu ni bil zamerljiv in se je hitro poravnal. Ogorečeva hiša je bila vedno odprta za vse lovce in druge ljudi dobre volje. Če ni bilo Gustla, nas je vedno dobre volje sprejela žena Vladka. Še posebno radi smo se srečevali v »utici« na njegovem dvorišču, ki jo je postavil prav v ta namen.

Ker se je rad družil z lovci iz prijateljske LD Sabotin iz Goriških brd, je zelo rad hodil k njim na lov in jih tudi vedno gostoljubno sprejel v goste. Tudi večina lovskih turistov v naši LD je obiskala njegov dom in za krajši čas posedela v njegovi »utici«. Navdušen je bil tudi nad hrvaškimi lovci z Velebita, s katerimi je takoj navezal pristen osebni stik.

Za osebni Gustlov prispevek lovstvu smo se mu brežiški lovci oddolžili z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje. Za njegovo delo na področju kinologije ga je KZS odlikovala s srebrnim in zlatim znakom.

Od Gustla smo se poslovlili na brežiškem pokopališču. Da je bil nadvse spoštovan lovec, je dokazalo tudi 112 lovcev, ki so ga na njegovo zadnjo pot pospremili v lovskem kroju, in sedemnajst lovskih praporov.

Brežiški lovci smo veseli in ponosni, da je bil Gustl naš član; da smo se skupaj družili in delili prijetne trenutke. Za vse, kar je storil dobrega za lovstvo in divjad, smo mu neizmerno hvaležni.

LD Brežice – B. T.

Konec letošnjega aprila, ko je pomlad izžarevala svojo moč in je ozelenela pokrajina, smo se na pokopališču v Pordašincih poslovili od našega dolgoletnega lovskega tovariša **Aleksandra Kološe** st., člana LD Prosenjakovci. Kološa je umrl 25. 4. 2013.

Aleksander - Šanji se je rodil 10. 9. 1936 v kmečki družini s štirimi otroki v Pordašincih. Kmalu je začel spoznavati vso krutost takratnega kmečkega življa v neizprosni boju za vsakdanji kruh, kar ga je izoblikovalo v klenegega moža. Kljub temu je ostal zvest svojemu rojstnemu kraju in kmetiji. Že kot otrok je spoznaval skrivnosti narave in divjadi.

Šanji se je leta 1955 včlanil v LD Prosenjakovci, kjer je bil član do svoje prerane smrti. Kljub odgovornemu delu doma je vestno in odgovorno opravljal funkcije in zadolžitve v LD. Njegovo neizmerno požrtvovalnost in delo je bilo občutiti pri gradnji lovskega doma, strelišča, jezera, hladilnice. V gradbenih odborih je sodeloval s svojimi nasveti in znanjem. Ne glede na vremenske razmere in čas je vedno rad pomagal solovcu pri spravi uplenjene velike divjadi, da jo je hitreje pripeljal v zbiralnico. Kot dober poznavalec narave in divjadi je redno skrbel za lovske naprave v

lovišču, da so bila krmišča in solnice založene, obenem pa je bil kritičen do članov, ki niso poskrbeli za divjad. Znan je bil kot iskren lovski tovariš in organizator dela, pa tudi veseljak in odličen v lovski latinščini.

V LD je opravljal odgovorne in pomembne funkcije. Član UO LD je bil 34 let, od tega starešina (od leta 1962 do 1972 in od l. 1986 do 1987), gospodar (od leta 1959 do 1962 in od leta 1980 do 1985), strelski referent (od leta 1974 do 1980). Poleg tega je bil član strelske ekipe, vodja revirja in mentor številnim mladim članom. Vrsto let je bil cenilec škode od divjadi in preglednik uplenjene divjadi. Njegov dom je bil vedno odprt za člane zelene bratovščine.

Zaradi njegovega vzornega delovanja v zeleni bratovščini ter vedrega in poštenega značaja je bil med lovci priljubljen in spoštovan. Za svoje delo je od LZS prejel znak za lovske zasluge, red III. in II. stopnje.

Znan je bil kot lastnik psarne za ptičarje in jamarje Pordašinska in odličen vodnik lovskih psov, za kar je bil odlikovan s srebrnim znakom KZS. Prejel je tudi druga kinološka priznanja.

Šanji je imel za delo pri lovskem domu in v lovski družini še toliko načrtov, vendar bolezen in usoda sta hoteli, da je njegova luč življenja ugasnila v naravi, kamor je najraje zahajal.

Tvoje delo, Šanji, kot člana naše LD je bilo prizadevno – skrbel si za dobre medsebojne odnose, trajnostno rabo narave in divjadi –; naj bo dokaz poznejšim rodovom, kaj vse lahko stori človek, ko iz notranje potrebe želi dati svoj prispevek k razvoju lovstva in obvarovanju neokrnjene narave.

Spoštovani Šanji, v naših srcih bo za vedno ostal hvaležen spomin nate. Hvala ti za vse, kar si prispeval za razvoj lovske družine in zelene bratovščine. Še poslednjič Ti kličemo: Lovski zdravo!

LD Prosenjakovci – L. R.

OBVESTILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD/LZ obveščamo, da nam morajo vse **zapise o umrlih** (pa tudi o jubilarjih) obvezno poslati **pravočasno** tudi **v elektronski obliki** (zapis v Wordu in fotografijo v jpg) na naš **e-naslov. Originalne fotografije in uradni dopis** (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pa pošljite z **navadno pošto**.

Zapisov, ki ne bodo prispeli tudi v elektronski obliki, ne bomo obravnavali.

Prav tako pazite, da ne boste prekoračevali 5-mesečnega skrajnega roka za oddajo zapisa v uredništvo.

Natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 6/2012, str. 351, zato si jih natančno preberite, preden odpošljete zapise.

Uredništvo

Foto: M. Migas

Tečaj šolanja lovskih psov VP-1 in VP-2 v LKD Celje

Sedeminštirideset LD – upravljavk lovišč **Savinjsko-Kozjanske Zveze LD Celje**, članic **LKD Celje** – je že konec januarja prejelo vabilo za udeležbo na razpis tečaja šolanja vodljivosti lovskih mladih psov po programu VP-1, VP-2. Vse informacije so jim na voljo vsako leto tudi na spletni strani LKD Celje. Poudariti

moram, da smo v jesenskem delu izvedli tudi program šolanja, t. i. »malo šolo«, za mladiče od 3 do 9 mesecev starosti, ki ga je obiskovalo štirinajst parov.

Na tečaj se je prijavilo trideset vodnikov, s teoretičnim delom programa osnovnega šolanja pa smo začeli 9. marca na sedežu celjske območne LZ, kjer smo se pogovorili o namenu in ciljih šolanja, metodah šolanja in poteku tečaja, o potrebnih pripomočkih in opremljenosti psa na vadbo, obnovili pa smo tudi znanje o telesni zgradbi in fiziologiji psa,

Prikaz šolanja psov LKD Celje v VP-1 in VP-2

Foto: J. Šumak

LKD Celje: razglasitev uspeha ob zaključku tečaja v vajah poslušnosti

vedenju psa, potreb po negi, nagonih, boleznih in ukrepih pri posameznih znakih bolezni psov. Skratka, vodja šolanja **Anton Savorgnani**, inštruktor **Janez Šumak** ter inštruktorica **Jožica Metelko** so glede psov in njihove vzgoje in šolanja povedali in pokazali marsikaj koristnega. Tečajnike smo seznanili tudi z najpomembnejšimi določbami in spremembami *Zakona o zaščiti živali* in *Pravilnika o zaščiti hišnih živali*.

Zaradi velike razpršenosti vodnikov po dokaj obsežnem območju SK ZLD - Celje (severozahodno Solčavsko – meja z Avstrijo in jugovzhodno Obsotelje – meja s Hrvaško) smo tečaj prvič organizirali na dveh mestih, saj je bil izpolnjen pogoj, da moramo za drugo lokacijo imeti vsaj osem interesentov. Tako je bil tečaj na že običajni lokaciji poligona KD Pluton na Ložnici pri Žalcu, prvič pa tudi na poligonu KD v Rogaški Slatini. V Ložnici pri Žalcu sva vodila tečaj že prej omenjena inštruktorja, na lokaciji Rogaška Slatina pa Jožica Metelko - Kraševac. Značilnost letošnjega tečaja je bila, da smo kljub običajnim težavam vodnikov (služba, druge obveznosti ...) veliko več vadili v slabem vremenu kot pa v suhem in lepem. Morda je bil tudi to vzrok, da je nekaj več tečajnikov odstopilo med tečajem šolanja. Druga značilnost letošnjega tečaja je bila, da je bilo med udeleženci kar nekaj starejših udeležencev, ki so potrebovali nekaj več časa, da so s psom osvojili zahtevane vaje. A jih je treba pohvaliti, saj so vztrajali in niso obupali. Druženje dvakrat na teden v skupinskem in individualnem »brušenju« vaje poslušnosti je dokaj hitro minilo,

Utrjevanje vaj ...

tako da je izpit, ki je bil 22. in 24. maja, opravljalo dvaindvajset tečajnikov, enaindvajset pa jih je izpit uspešno opravilo. Od teh je izpit VP-1 opravilo štirinajst parov, VP-2 pa sedem. Vsem, ki se izpita niso mogli udeležiti v omenjenih terminih, smo omogočili naknadni rok. Če se interesi ne bodo prej sami dogovorili za

nov termin izpita, bo le-ta v času »male šole«, ki jo bomo letos zopet organizirali jeseni.

Na izvedbo tečaja od udeležencev in tudi od drugih obiskovalcev in opazovalcev ni bilo pripomb. Predlagali pa so, naj se tudi program šolanja za mlade (mladiči 3–9 mesecev) začne s teoretičnim delom, kar bomo v

jesenski izvedbi tega programa tudi upoštevali.

Janez Šumak,
predsednik LKD Celje

Srečanje lovskih kinologov ZLD Prlekija

V soboto, 6. 7. 2013, so se zbrali lovski kinologi **ZLD Prlekija**, da bi preizkusili svoje pse na terenu, za kar dobijo tudi strokovno oceno. Dolgo je že bilo od zadnjega skupinskega lova, do jesenskih lovov pa bo treba tudi še malo počakati. Spomladansko in poletno obdobje za večino psov iz prleške zveze pomeni obdobje brez resnejšega dela. Da bi bilo tudi to obdobje dobro izkoriščeno, se v ZLD Prlekija potrudijo in organizirajo srečanje lovskih kinologov. Tako jih želijo spodbuditi, da se bi več in bolj posvetili svojim psom in da bi spoznali, kako so psi pripravljeni za jesenske skupinske love. Letos je srečanje gostila **LD Ljutomer**, sodelovalo pa je štirinajst vodnikov s svojimi psi. Strokovno oceno je delil kinološki sodnik **Vlado Vesel**. Vsi udeleženci s psi so dosegli spodbudne rezultate. Med najboljšimi so bili **Vojko Pirher** z Arkom (88 točk), **Ladislav Pišek** z Ajo (81 točk) in **Miran Ficko** s psičko Ello (79 točk). Kot skupina so največ točk zbrali vodniki iz **LD Ljutomer**, ki so si prislužili prehodni pokal zveze. Udeležencem je čestital predsednik ZLD Prlekija **Anton Holc**. Ob tem je povedal, da je opaziti koristnost in pozitiven vpliv tovrstnih srečanj. Zato je pomembno, da bi tovrstna srečanja organizirali še naprej, še pomembneje pa je, da bi se jih vodniki udeleževali in se nanje tudi pripravljali.

Iztok Rožman

Foto: I. Rožman

Udeleženci kinološkega srečanja v ZLD Prlekija

NOVE KNJIGE

Jože Rus: Nemški prepeličar v Sloveniji

Ko so sončni žarki nekoliko začeli popuščati in je sonce zahajalo za Fajtim hribom nad Renčami, smo se lovci in ljubitelji književnosti začeli zbirati v lovski koči **LD Fajti hrib**. V petek, 19. 7. 2013, je bila v lovski koči najavljena predstavitev knjige slovenskega avtorja, kinološkega sodnika **Jožeta Rusa** *Nemški prepeličar v Sloveniji*. V knjigi, ki obsega nekaj manj kot 300 strani, avtor opisuje zgodovino in izvor tega čudovitega lovskega psa – šarivca, njegovo vzrejo, naravne zasnove in oblike vedenja, veliko izvedo o razvoju mladega psa in šolanju nemškega prepeličarja. Avtor se je potrudil prikazati in razložiti teoretične osnove o dedovanju, navedel vse prednosti, značilnosti in bolezni te pasme, potrebo po uporabi tega lovskega psa pri različnih načinih lova v naših loviščih. Posebej pa so opisane in prikazane vse barvne različice te pasme in dedovanje barv pri različnih paritvenih kombinacijah, kar je prikazano tudi v slikovnem gradivu. Avtorjeva želja je bila predvsem, da bi vodniki nemškega prepeličarja, ki jih zdaj okrog štiristo, dosegli višjo

raven pri poznavanju in šolanju te vsestransko uporabne pasme lovskih psov, saj tega ni mogoče doseči brez strokovne literature in znanja.

Doslej v Sloveniji o nemškem prepeličarju nismo imeli ustrezne strokovne literature v slovenskem jeziku, ki bi preprostejšim vodnikom in drugim kinologom pomagala pri vzreji, šolanju in uporabi psa v lovišču. Vsekakor je knjiga odličen pripomoček kinološkim sodnikom, da bi še bolje spoznali tega psa, in sicer pri ocenjevanju dela pa tudi pri ocenjevanju zunanosti. Če na kratko povzamem spremne besede predsednika Društva ljubiteljev nemški prepeličarjev Slovenije **Vinka Otorepca**, velja avtorju zahvala za njegov izjemen prispevek k celostni predstavitvi pasme nemškega prepeličarja in s tem za prispevek k boljšemu poznavanju tega vsestransko uporabnega lovskega psa iz skupine šarivcev. V knjigi so razlage dopolnjene s skicami priznanega slikarja **Janeza Plestenjaka** in s fotografijami različnih kinologov - fotografov.

V knjigo je na koncu avtor dodal in komentiral še oba pravilnika za vzrejo in delovne preizkušnje ter standard nemškega prepeličarja. Slednjega je na novo prevedel iz veljavnega standarda FCI v nemškem jeziku, torej matične države te pasme, Nemčije. Priloga knjige

je tudi seznam šolanih nemških prepeličarjev in II. del rodovne knjige, kjer so sezname vseh mladčev, ki so se skotili v letih od 1989 do 2011 z vpisanimi vsemi ocenami. Prvi del rodovne knjige, ki je izšel v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, zajema poležene mladčice do leta 1988 in jo je pripravil še pokojni **Slavko Kovač**.

Zanimivost knjige je tudi poglavje, v katerem avtor opredeljuje in pojasnjuje pojme, ki se pojavljajo v lovsko-kinološkem izrazoslovju in pomagajo pri boljšem razumevanju strokovnih kinoloških razlag v knjigi.

Če na kratko povzamem vsebino knjige: v njej na enem mestu najdemo vse, kar moramo vedeti o tej pasmi lovskega psa. Da so naši

vodniki potrebovali tako knjigo, so potrdili tudi udeleženci predstavitve, ki so na najavljeno predstavitev prišli od blizu in daleč. Naj ponovimo, da knjigo s priloženo rodovno knjigo lahko naročite pri založniku, torej pri *Društvu ljubiteljev nemških prepeličarjev Slovenije* ali pri avtorju knjige Jožetu Rusu.

Po čudoviti predstavitvi sta se v sproščenem vzdušju razvila še razprava in kinološko druženje, za kar so poskrbeli lovci **LD Fajti hrib** in člani **LKD Gorica – Nova Gorica**, ki so bili tokrat v vlogi organizatorja predstavitve, tako da so se preizkusili tudi na tem področju.

Jože Velikonja

joze.velikonja@gmail.com

Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev Slovenije

Cankarjeva 6, Celje,

OBVEŠČA,

da je izšla knjiga

NEMŠKI PREPELIČAR V SLOVENIJI,

avtorja **Jožeta Rusa**,

Knjiga celovito prikazuje to vsestransko uporabno lovsko pasmo psov, njen izvor, zgodovino vzreje, naravne zasnove, pasemske značilnosti, vzgojo in šolanje ter uporabo v slovenskih loviščih. Knjiga obsega 295 strani z obsežnim slikovnim gradivom. Knjigi je priložena tudi Slovenska rodovna knjiga nemških prepeličarjev SLR Pr, II. del, od leta 1989 do 2011.

Knjigo priporočamo vsem vodnikom nemških prepeličarjev in tudi drugim vodnikom lovskih psov, še posebno vodnikom psov šarivcev in prinašalcev. Vsekakor je knjiga primerna in zanimiva tudi za vse slovenske lovce.

Knjiga s priloženo rodovno knjigo stane 30 € in jo lahko naročite na naslovu društva ali na tel. št. (01) 366-60-53 in 041/915-297. Knjigo vam bomo poslali po pošti.

DLNP Slovenije

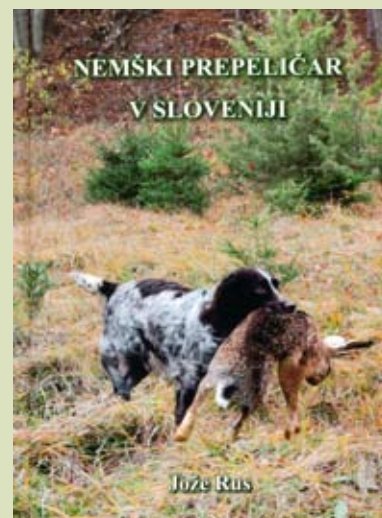

Foto: J. Velikonja

Jože Rus v lovski koči LD Fajti hrib udeležencem najavljene predstavitve predstavlja svojo knjigo Nemški prepeličar v Sloveniji.

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRIt):

O: 5/I, m: 4/I, 20. 10.,
Janez Srpčič,
Cerklje ob Krki 69,
8263 Cerklje ob Krki.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 5/I, m: 5/I, 21. 10.,
J. Metelko Kraševac in
A. Kraševac,
Zagaj pri Ponikvi 17, 3232 Ponikva.

Srbski goniči (SLRGb):

O: 4/I, m: 4/I, 1. 7.,
Franc Krapež,
Otlica 19, 5270 Ajdovščina.

Irski setri (SLRIS):

O: 5/PPZ, m: 4/PP/A, 29. 7.,
Danilo Peserl,
Začret 14, 3292 Ljubečna.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodajnik bokarico Blaser BBF 97, kal. 12 Mag./30R Blaser, izvedba luksuz z dodatno kakovostjo lesa (stopnja 7) in originalno vgrajenim nabojnikom v kopito. Tel.: 070/869-248.

Ugodno prodajnik kombinirko Sabatti, kal. 12/7 x 65 R in PAP Remington, kal. 30-06 Spr. Puški sta opremljeni s str. daljnogledom in bili malo uporabljani. Tel.: 031/460-469.

Prodajnik repetirno risanico CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom; repetirno risanico Sava - Kranj, kal. 308 Win., s str. daljnogledom; rusko MK-puško s str. daljnogledom, rusko bok šibrenico, kal. 12/12. Tel.: 041/428-317.

Prodajnik puški znamke Merkel Suhl; kombinirko, kal. 20 Mag/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 3-10 x in bok šibrenico, mod. 200 E, kal. 12/12, z ejektorji. Ugodno! Tel.: 041/800-229.

Prodajnik strelni daljnogled Meopta 3-9 x 42 (cena 100 €) in rdečo piko Hawke RD 30 (cena 50 €). Tel.: 040/538-789.

Prodajnik češko bokarico, mod. ZH, stari tip - krogla zgoraj, kal. 7 x 57 R/16, in malo uporabljane menjalne cevi, kal. 12/12. Montiran je nov strelni daljnogled Bushnell 3-9 x 40 (Suhlova montaža). Tel.: 041/884-468.

Prodajnik trap puško Perazzi MX8, zelo lepo ohranjena. Tel.: 041/633-985.

Prodajnik boroveljsko bokarico (Fr. Sodia), luksuzna izdelava s srebrno gravuro, kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevimi 16/16 in strelnim daljnogledom Swarovski 4 x 36 (Suhlova montaža). Tel.: 041/672-382.

Prodajnik risanico Blaser R93 Attache, kal. 30-06 Spr., z optiko. Enakovredna je novi. Tel.: 041/680-138.

Prodajnik tricevko Suhl, kal. 16 - 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Meopta - Artemis 3 - 12 x 50. Tel.: 041/490-187.

Prodajnik tricevko Merkel Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža); repetirno risanico Remington, kal. 243 Win., in trap šibrenico, kal. 12/12, Zafer. Tel.: 051/605-449.

Prodajnik risanico Sauer 202 Goiserer, kal. 270 Win., s strelnim daljnogledom Zeiss Victory 3-12 x 56, z osvetljeno piko. Tel.: 040/202-886.

Prodajnik nova strelna daljnogleda: Norconia Germany 1,5-6 x 40 in 3-9 x 40 z osvetljenim križem št. 4. Tel.: 041/238-943.

Prodajnik repetirno risanico Sava - Kranj, kal. 7 mm Rem. Mag., s str. daljnogledom Schmidt & Bender 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 031/731-345.

Prodajnik povsem novo tricevko Simson Suhl Lux., kal. 20-20

Mag./7 x 65 R, z vložno cevjo KS, kal. 5,6 v 52 R, s str. daljnogledom Zeiss Variopoint 2,5 - 10 x 50 (rdeča pika), zasučna montaža, gravirana z zlatom, novo orehovo kopito (korenina), ribje luske, hrastovo listje, bavarska ličnica (dodatno staro kopito s kopiščkom), zelo natančna. Prodajnik tudi novo, neuporabljano kombinirko Heym, kal. 12 - 30 R Blaser, s str. daljnogledom Swarovski PV-N 2,5 - 10 x 56, z rdečo piko; primerno za lov v Afriki. Tel.: (02) 644-46-91.

Prodajnik dobro ohranjen (kot nov) vrhunski ruski daljnogled Zenit - Tento 7 x 50, kristalna slika, z debelo usnjeno torbo. Tel.: 051/820-975.

Prodajnik boroveljsko bokarico J. Fanzoj, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 in vložno cevjo Krieghof (44 cm), kal. 22 WMR, ter pištoli Star, kal. 9 x 19 mm, in CZ, kal. 9 x 17 mm. Vse je odlično ohranjeno. Tel.: 041/698-679.

Prodajnik rabljen daljnogled Swarovski 7 x 56 in nov surovec cevi, kal. 243 Win. (zamenjam ga tudi za surovec cevi kal. 5,6 x 50). Tel.: (01) 427-16-66 ali 041/844-662.

Prodajnik karabinko CZ, kal. 300 Win. Mag., s str. daljnogledom Meopta 7 x 50 RD (1.100 €) in po naročilu izdelano repetirno risanico, kal. 9,3 x 62, s str. daljnogledom Meopta 7 x 56 RD, gravirano z zlatom (1.600 €). Tel.: 040/796-713.

Prodajnik polavtomatsko pištolo Bernardelli, mod. 60 kal. 7,65 mm, z rezervnim nabojnikom in odlično ohranjenim usnjenim tokom. Pištola je bila predmet dedovanja. Tel.: 041/500-200.

Prodajnik repetirno risanico Sava - Kranj, kal. 243 Win. s str. daljnogledom Meopta 3-12 x 50 in novim strelnim daljnogledom Zeiss 4 x 32; kombinirko Sabatti 20 Mag./5,6 x 50 R Mag., s str. daljnogledom Kahles 6 x 42; zračno puško Anschütz. Tel.: 041/380-572 ali (03) 574-18-15 (zvečer).

Prodajnik risanico Sabatti, kal. 308 Win., s str. daljnogledom Yukon. Tel.: 031/552-862.

Prodajnik risanico, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 031/348-288, Grapar.

Prodajnik rusko šibrenico - petelinko, kal. 16 - 16 in repetirno risanico, kal. 8 x 57 IS. Tel.: 031/800-220.

Prodajnik repetirno risanico, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom 3-9 x 56 (osvetljen križ), Leopold montaža QR (cena 600 €). Tel.: 041/746-628.

Lovski psi

V psarni Prvenski je na voljo pet mladičev pasme nemški kratkodlaki ptičarji - serci. Oče: Ingo Adin Dom, odlična telesna in delovna ocena,

zmagovalec v vodnem delu na lgu leta 2006 in l. 2010, zmagovalec na Sežunovem memorialu l. 2012, zmagovalec na mednarodni tekmi Cupe de la Mediterranee l. 2010, več priznanj za odlično opravljene delovne in razstavne tekme. Mati: Ika Lovrenška, prav dobra telesna ocena, odlična telesna ocena CAC Radgona 2011, prvakinja pasme BOB 2011, zmagovalka VUP 2011 v Ljutomeru, vodno delo lg 2011 (80 točk), 2012 (84 točk), Sežunov memorial l. 2012 (212 točk l/e r.); več visokih uvrstitev na drugih tekmovanjih. Tel.: 041/470-393, Ivan Sincce.

Zelo ugodno prodajnik mladičev resastih jazbečarjev, odličnih in delovnih staršev. Oče CAC, CACIB, R CACIB SLO, VUP, UP KS; mati: PNZ l. n. r., CACT SLO. Mladiči so tudi črne barve in že primerni za oddajo. Tel.: 040/228-567, Viktor.

Prodajnik mlade nemške kratkodlake ptičarje, preventivno cepljene, čipirane in cepljene. Leglo 2. 5. 2013. Informacije po tel.: 041/373-930.

Prodajnik leglo srbskih gonilcev (balkanskih), starih tri mesece. So zelo lepi in vredni ogleda. Oče in mati odlična za lov zajca, lisice in ostra pri gonji divjih prašičev. Tel.: 051/259-734.

Prodajnik posavsko gonilčko, staro štiri leta, primerno za paritev - telesna ocena odlična. Tel.: (01) 754-01-76.

Prodajnik nemški prepeličarji (serko in brezovko), poleženi 24. 6. 2013. Oče in mati sta aktivna lovca, O:5/I, M:4/II; samici sta prosti parazitov, predpisano cepljeni, čipirani, tetovirani, z rodovnikom in potnim listom. Tel.: 051/683-898.

Prodajnik mlade nemške kratkodlake ptičarje (tri rjavo se-raste samicke z rjavimi ožigi), cepljene in čipirane. Leglo 23. 4. 2013. Tel.: 051/210-638.

Prodajnik leglo resastih jazbečarjev, poleženih 7. 7. 2013. So potomci odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/919-606 - SG, e-naslov: ana.stumpf@gmail.com.

Prodajnik brak-jazbečarko, staro pet let. Tel.: 031/552-862.

Prodajnik (ali zamenjam za odstrel trofejne divjadi) mladiče pasme kratkodlaki istrski gonilč, stare pet mesecev; cepljene, zelo lepe, živahne ter že vodene v lovišče. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Drugo

Prodajnik okrasne izdelke umetne obrti iz roževine (broške, gumbi, razni gumbi, kravate. (80-letna tradicija, 60 let lastnih izkušenj in znanja). Franc Barbič, Verje 53, 1215 Medvode. Tel.: (01) 36-21-230; 031/770-675.

Prodajnik ograjeno kmetijo v Halozah za vzrejo jelenov, veliko 9 ha, v enem kosu, s tropom damjakovin poslovno-stanovanjskim objektom, velikosti 400 m². Namenjen je lovsko-kmečkemu turizmu za 50 gostov, in s 6/2 sobami za prenočitve ter drugimi prostori. Tel.: 031/827-336.

OKTOBER

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
		vzide	zaide vzide zaide začel konec
1. To	3:08	16:45	7:00 18:42 5:56 19:46
2. Sr	4:11	17:12	7:02 18:40 5:57 19:44
3. Če	5:15	17:39	7:03 18:38 5:58 19:42
4. Pe	6:22	18:07	7:04 18:36 6:00 19:40
5. So	7:29	18:38	7:05 18:35 6:01 19:38
6. Ne	8:39	19:12	7:07 18:33 6:02 19:37
7. Po	9:49	19:51	7:08 18:31 6:04 19:35
8. To	10:58	20:38	7:09 18:29 6:05 19:33
9. Sr	12:02	21:31	7:11 18:27 6:06 19:31
10. Če	13:01	22:32	7:12 18:25 6:08 19:29
11. Pe	13:53	23:38	7:13 18:23 6:09 19:27
12. So	14:37	-----	7:15 18:21 6:10 19:26
13. Ne	15:15	0:48	7:16 18:20 6:12 19:24
14. Po	15:49	1:59	7:17 18:18 6:13 19:22
15. To	16:20	3:11	7:19 18:16 6:14 19:20
16. Sr	16:50	4:22	7:20 18:14 6:15 19:19
17. Če	17:19	5:31	7:21 18:12 6:17 19:17
18. Pe	17:50	6:40	7:23 18:11 6:18 19:15
19. So	18:22	7:47	7:24 18:09 6:19 19:14
20. Ne	18:58	8:52	7:25 18:07 6:21 19:12
21. Po	19:37	9:53	7:27 18:05 6:22 19:10
22. To	20:21	10:50	7:28 18:04 6:23 19:09
23. Sr	21:09	11:41	7:30 18:02 6:25 19:07
24. Če	22:02	12:27	7:31 18:00 6:26 19:06
25. Pe	22:57	13:07	7:32 17:59 6:27 19:04
26. So	23:55	13:43	7:34 17:57 6:28 19:03
27. Ne	23:54	13:15	6:35 16:55 5:30 18:01
28. Po	-----	13:44	6:37 16:54 5:31 18:00
29. To	0:55	14:11	6:38 16:52 5:32 17:59
30. Sr	1:58	14:38	6:40 16:51 5:34 17:57
31. Če	3:03	15:06	6:41 16:49 5:35 17:56

Prodajnik poljske (divje) zajce iz vzreje. Zajci so odrasli ter prilagojeni za izpust v naravo ali oboro. Tel.: 040/503-781.

Prodajnik kakovostno navadno jelenjad iz obore. Možnost dostave! Tel.: 051/652-682

V bogatem lovišču LD Boštanj izvajamo love na divje prašiče (tudi drugo divjad) vsako nedeljo od 20. 10. 2013 do 12. 1. 2014. Po ugodni ceni se nam lahko pridružite posamič ali kot skupina. Dodatne informacije dobite po telefonu 041/636-799.

Prodajnik jelena damjaka, starrega 5+ za odstrel. Cena 500 €. Informacije po tel.: 068/139-425.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Izdelam vam pasti - lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali, dimenzij: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam pasti za lov polhov (več vrst), valilnice za ptice duplice, krmlinice za ptice (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Prodajnik elektroagregate 2,5 kw (400 €), 8 kw, prevozen na priklopi (700 €), ter 16 kw z avtomatskim preklpom (5000 €). Tel.: 051/324-483.

Obveščamo vas, da Fazanarija Vurberk ponovno obratuje. Nudimo vam odrasle fazane po 10 €/ptico. Tel.: 040/225-440 Alenka.

Prodajnik mufione in mufionke ter navadnega jelena (6+). Cena po dogovoru. Tel.: 051/666-916.

Prodajnik silos za krmljenje. Dodatne informacije po tel.: 031/552-862.

Vzrejna komisija KZS za brak-jazbečarje

organizira

DRŽAVNO TEKMO BRAK-JAZBEČARJEV.

Prireditev bo v soboto, 9. 11. 2013, v lovišču LD Železniki.

Zbor udeležencev bo ob 8. uri pred lovskim domom LD Železniki na Plavžu v Železnikih.

Prireditelj si pridržuje pravico omejitve sodelujočih na največ dvanajst prijav.

Prijave sprejema Janez Nahtigal, Rudija Papeža 5, 4000 Kranj ali na e-naslov: Janez_Nahtigal@t-2.net.

K prijavi je treba predložiti obojestransko fotokopijo rodovnika.

Zadnji rok za prijave je do 1. 11. 2013.

VZREJNA KOMISIJA KZS ZA ŠARIVCE IN VODNE PSE

sporoča, da bo

VZREJNI PREGLED ZA NEMŠKE PREPELIČARJE in VSE PASME VODNIH PSOV

9. 11. 2013 z začetkom ob 9. uri pred lovskim domom LD Žalec na Rinki (Gotovlje 177).

Pogoji za nemške prepeličarje: psi morajo biti telesno že ocenjeni in imeti opravljeno vzrejno preizkušnjo, na dan vzrejnega pregleda pa stari najmanj štirinajst mesecev.

Pogoji za vodne pse: psi morajo biti na dan vzrejnega pregleda stari najmanj štirinajst mesecev, že telesno ocenjeni in z opravljenim rentgenskim fotografiranjem kolkov na displazijo. Psi, ki še niso bili telesno ocenjeni, bodo lahko pred vzrejnimi pregledom.

Vodniki morajo s seboj prinesiti originalni rodovnik in obojestransko fotokopijo tega dokumenta, za vodne pse pa še originalni izvid in fotokopijo o ugotovljeni stopnji displazije kolkov. Prijave za nemške prepeličarje: **Anton Selinšek**, tel. (02) 803-67-89, za vodne pse: **Jože Rus**, tel.: (01) 366-60-53.

Vabljeni!

Vzrejna komisija KZS za brak-jazbečarje

organizira

VZREJNI PREGLED BRAK-JAZBEČARJEV,

ki bo v soboto, 16. 11. 2013, z začetkom ob 8. uri pred domom LD Lukovica v Lukovici pri Domžalah.

Na pregledu mora vodnik predložiti: originalni rodovnik psa, obojestransko barvno fotokopijo rodovnika in zdravstveno knjižico psa, iz katere je razvidno, da je pes predpisan cepljen proti steklini.

Pogoj za pridobitev vzrejnega dovoljenja sta opravljena telesna ocena psa in PNZ z najmanj prav dobro oceno.

VK za brak-jazbečarje
Janez Nahtigal

VK za goniče KZS
in
LKD Bela krajina

organizirata

DRŽAVNO TEKMO GONIČEV (CACT – 2013),

ki bo 19. 10. 2013 z zborom ob 8. uri
pred lovsko kočjo LD Loka na Bistrici.

Pisne prijave do 12. 10. 2013 ali prijave
na e-naslov:

jozef.vercko@t-l.si sprejema tajnik VK
Jožef Verčko (tel.: 068/166-863).

Tajnik VK:
Jožef Verčko

Predsednik VK:
Slavko Žlebnik

PRODAMO

**Gozdna kočja Veksel
v LPN Jelen – Mašun**

200 m² z opremo
in 3.345 m² zemljišča

Info: 041 624 926
info@nea-invest.si

Cena: 175.000 EUR

VRHUNSKI SPOLNI STIMULANT

OSTAVA V 21. URAMI

**NAROČILO NA:
051 894 544**

POŠTNA DOSTAVA ALI OSEBNI PREVZEM!

NOVO! NAJBOLJŠI NARAVNI STIMULANT!
www.4play.si

4PLAY
ZA ODRASLE!

✓ MOČNEJŠA POTENCA IN ORGAZMI!
✓ BREZ STRANSKIH UČINKOV
✓ ZA MOŠKE IN ŽENSKE!

NAPRODAJ NA VSEH VEČJIH PETROL SERVISIH! NA BLAGAJNI!
Za informacije glede lokacij pokličite 051 894 544.

AKCIJSKA PONUDBA! 20 KAPSUL SAMO 59 EUR, 10 KAPSUL STANE 32,40 EUR + poštni str.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in LKD Gorica - Nova Gorica
v sodelovanju z LD Fajti hrib in LD Lijak organizirata

**VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO
PTIČARJEV (VUP) – CACT**

Preizkušnja bo 9. in 10. novembra 2013 v loviščih LD Fajti hrib in LD Lijak. Zbor udeležencev bo 9. novembra ob 8. uri pri lovski koči LD Fajti hrib. Prijavnina za vsakega psa znaša 30 EUR za člane DLK, za ostale pa 60 EUR na psa in se vplača na račun DLK: 02010-0253852458, s pripisom „za VUP 2013“. Vse dodatne informacije dobite pri vodji preizkušnje Angeli Vidmarju, mobilni 041 478 388, elektronski naslov: angel.vidmar@gmail.com. Pernato divjad bo priskrbel prireditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam. Čitljivo izpolnjeno prijavnico (Obr. P. št. 1), ki jo dobite pri Lidiji Šmigoc, tel. 031 616 283 ali mail: siviljstvo.smigoc@gmail.com, na kateri mora biti pri kreni sledi obvezno označeno, ali je pes pokazal ali oblažal oz. dela samo na jermenu, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne lovske izkaznice in potrdilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj. Zadnji rok prijave: 31. 10. 2013.

YOKOHAMA
4x4 pnevmatike

Zastopa in prodaja: **GEOLANDAR A/T-S**
Famm Co., d.o.o.
Obrtna cona 10A Logatec
1370 Logatec

Možnost spletnega nakupa na:
www.fammcommerce.si

GEOLANDAR A/T-S

G012 **G071**

Več informacij na telefonu 01/759-15-00 in na info@fammcommerce.si

**SODOBNA
SPLETNA TRGOVINA**

**Optik
trade**

• PESTRA PONUDBA •
• KVALITETNO SVETOVANJE •
• PAKETNA DOSTAVA •
• POPRODAJNE STORITVE •

WWW.OPTIK-TRADE.SI
INFO@OPTIK-TRADE.SI
031 770 520

**Hubertus
club d.o.o.**

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

**MADŽARSKA
JESENSKO – ZIMSKI LOV**
JESENSKO – ZIMSKI LOV NA JELENA
4 polpenzion v luksuzni lovski koči, 3 dni organizacije lova z vođenjem poklicnega lovca in terensko pripravo trofeje ter odstrelom jelena s rogovjem/trofejo
– do 5 kg 1.490 EUR
– do 6 kg 1.990 EUR
– do 7 kg 2.690 EUR
– do 8 kg 3.690 EUR

**Lovska farma
DAMERON
Namibija**

Organiziram lov na lovski farmi v mojem spremstvu (v novembru):
1 x kudu, 1 x oriks, 1 x hartebeest,
1 x springbok ter šakal in pavijan – neomejeno.
Štiri dni lova, poln penzion in enoposteljna soba s tušem in WC za samo 2.600 €.
Preostala divjad je po ceniku.
Informacije na tel. št.: 031/636-191,
Roman Setnikar

JESENSKO – ZIMSKI LOV NA MERJASCA
4 polpenzion v luksuzni lovski koči, 3 dni organizacije lova z vođenjem poklicnega lovca in terensko pripravo trofeje ter odstrelom merjasca s čekani (dolžina)
– 11,9 cm 690 EUR
– do 14,9 cm 930 EUR
– do 16,9 cm 1.220 EUR
– do 19,9 cm 1.420 EUR
– do 21,9 cm 1.600 EUR

JESENSKO – ZIMSKI LOV NA DAMJEKA
4 polpenzion v luksuzni lovski koči, 3 dni organizacije lova z vođenjem poklicnega lovca in terensko pripravo trofeje ter odstrelom damjeka s rogovjem/trofejo
do 2,50 kg 1.050 EUR
do 3,00 kg 1.420 EUR
do 3,50 kg 1.950 EUR
do 4,00 kg 2.870 EUR
do 4,50 kg 4.470 EUR

MEDO šport BIROS, d.o.o., Cesta Toneta Kralja 2, 1290 Grosuplje
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

PE TRGOVINA MEDOŠPORT GROSUPLJE
Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLJE
tel. 01/787 37 06, e-mail: medosport@biros.si

PE TRGOVINA MEDOŠPORT ČRNOMELJ
Ulica na Utrbah 24, 8340 Črnomelj, tel.: 07/306 24 70

**STARA CENA: 260,00 €
NOVA CENA: 228,80 €**

- 12 %

Pentaflex AKCIJA

CAZORLA JAGER 1.6-6x44 JR

- POVEČAVA: 1.6-6x44
- PREMIER OBJEKTIVA: 44 mm
- Jasna slika tudi pri šibki svetlobi
- PREMIER TUBE: 30 mm
- OSVETLJENA PIKA
- JAKOST SVETLOBE JE NASTAVLJIVA
- S POTENCIOMETROM
- POLNJEN Z DUŠKOM
- VIDNO POLJE NA 1000 m: 4.8-19.5 m
- DOLŽINA: 31 cm
- TEŽA: 580g
- VOODOODOPREN
- PAKIRAN V ZAŠČITENEM ALUMINIJASTEM KOVČKU

TUDI PRODAJA NA OBRABO!

ALFA, Sabatti, Remington, cometa, CZKA, VILBIZ, Smith & Wesson, Blaser, NORCONIA, RUGER, Beretta

**NEPREMOČLJIVA IN
NEPREPIHLJIVA FLIS
JAKNA**

Trislojna nešumeča flis jakna je odporna na veter in dež. Funkcionalno krojena, udobna in lahka. Ima dva notranja in dva zunanja žepa na zadržo, pod pazduho pa so zračniki za boljšo mikroklimo. Primeren je za jesensko spomladanski čas, pozimi pa kot termooizolativni sloj zimskih oblačil.

Cena: **69,00 EUR**

**INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA;
Tel: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11**

Neprehljivo, Nepremočljivo, Zračno

S PASAT-om na losa v roku, merjasca v bukanju, na pogon na divje prašiče ...

Los (Kanada-Nova Fundlandija): 8-dnevni aranžma s 6 dnevi lova, polni penzion, vsi prevozi med lovom ter odstrel losa za pavšalno ceno 3.990 €.

Medved (Hrvaška): 4.990 € za lov in odstrel medveda v zlati medalji.

Merjasec v bukanju (Romunija): 3 dni lova, vključno z odstrelom merjasca za 1.690 €.

Sibirski srnjak (Rusija): 9 dni s 6 dnevi lova (1 : 1) v oktobru, s polnim penzionom in letalskim prevozom iz Ljubljane za 2.500 €. Odstrel srnjaka je od 800 € naprej.

Kozorog (Kirgizistan): 7 dni lova, vključno z odstrelom kozoroga, ne glede na trofejno vrednost rogov, za ceno 3.990 €. Odhod skupine v našem spremstvu bo 10. 10. 2013.

Lov s pogonom na divje prašiče (Romunija): trije pogoni na dan za 290 € in neomejen odstrelom ozimcev. Izjemno velika možnost za uplenitev trofejnih merjascev.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

ELEKTROPLASTIKA
Križevci pri Ljutomeru d.o.o.

ŽE 22 LET USPEŠNO NA TRŽIŠČU DOMA IN V TUJINI

Siberski naboji za lov in šport lastne proizvodnje. Proizvajamo naslednje sibirsko strelivo:

- K12/70-3,0-3,5-4,0-4,7-PP-Brenneki-Trap-pogrebni naboji-gumi naboji
- K12/65-3,5-4,0 in K16/65-3,5-4,0
- K16/70-3,0-3,5-4,0-4,7-PP-Brenneki-Trap-pogrebni naboji
- K20/70 in K20/76-3,0-3,5-4,0-4,7-Brenneki-Trap

Naboji so izdelani in kontrolirani po C.I.P. (u).
Dobava streliva je možna na sedežu podjetja in v vseh bolj založenih trgovinah s strelivom.
Vsi tehnični podatki o proizvedenem strelivu so na razpolago na naši spletni strani www.elektroplastika.si

OPTIČNE PIKE
Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

Mikrodot
Cena: **180,00 EUR**

RD 30H
Cena: **95,00 EUR**

RD 25H
Cena: **85,00 EUR**

Optična pika II. generacije
Cena: **120,00 EUR**

RD 30
Cena: **95,00 EUR**

**INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o. LJUBLJANA; Tel: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11**

KROJASTVO

**Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.**

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net